

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

Losse nummers 40 cent

MAAR DIE VLAG VERLATEN : . .

NOOIT!

1e Jaargang No. 8
Verschijnt per 14 dagen
27 Februari 1952

Voorlopig Redactie-adres
Copernicusstraat 57b
Amsterdam

Voorlopig Secretariaat:
Gr. Florislaan 29, Bussum

Voorlopige Penningmeester:
,Schelpenkade 31, Leiden
postrekening 581684

OP DE KORREL

- * Voor onze Generaal
- * Indische Nederlander
- * Alarm!
- * Slag in de Java-zee
- * Onuitgegeven brochure
- * Spiegel der eigen historie
- * Korea
- * Wanbeleid

K. W. F. M. DOORMAN
SCHOUT-BIJ NACHT

Eén minuut!

WANNEER je deze eerste kolom van dit 27 Februari-nummer van ons orgaan gelezen hebt, sla dan nog even de frontpagina op en kijk naar de man, die jou van daar aanziet.

Het is tien jaar geleden, op deze dag, dat die man het besluit nam waarvoor hij eens geboren werd. Dat kan zo voorbestemd zijn in een mensenleven, zonder dat die mens er ook maar iets van vermoedt. Hij wordt geboren, groeit op, hij voetbalt en zwemt en kijkt naar een aardig meisje, misschien studeert hij of hij leert een ambacht, hij trouwt en vormt een gezin. Hij is een onopvallende mens en niemand ziet hem aan, dat er toch iets in hem is. Opeens doet hij iets, waardoor hij zichzelf onsterfelijk maakt voor de natie. Hij doet het niet om onsterfelijk te worden, maar omdat hij op dat ogenblik niet anders kan. En ook niet de situatie brengt hem daartoe (de situatie is voor zoiets alleen maar de mogelijkheid), maar dat wat er in hem zit. Je kunt het nog verder gaan uitpluizen, maar dat heeft geen nut.

Hoofdzak is, dat Schout-bij-Nacht Doorman iets deed, wat hem hoog boven zijn sterfelijk bestaan uittilde. Dat „iets” is ook niet het feit, dat hij het geallieerde eskader aanvoerde in de laatste strijd en ook niet, dat dat eskader, met hem, tenonder ging. Dat wij hem niet vergeten en dat zijn naam genoemd zal worden in de geschiedenisboekjes voor onze kinderen en kindskinderen, ligt in het signaal, dat hij liet hijsen op zijn vlaggeschip „De Ruyter: VOLG MIJ, IK VAL AAN!

Daaraan is zijn hele leven voorafgegaan. Voor dat ogenblik, voor dat signaal heeft hij dat leven geleefd.

Daarom is het goed, wanneer je de gedachten van deze kolom gelezen hebt, — de frontpagina nog eens terug te slaan en hem aan te zien. Een heel gewone mens, niet? een hoge piet van de Marine.

Maar in zijn ogen zie je dat andere. In zijn ogen zie je dat signaalvlaggetje, strak wapperend in de zee-wind, schokkend en moedig en drif-tig naar de top schieten. In zijn ogen zie je Nederland.

Sla die pagina nog eens terug, maat

Kijk naar Schout-bij-Nacht Doorman.

En geef hem en de zijnen en hun schepen die ene minuut stilte van je beste gedachten en je liefde voor ons land

Uit de kamferkist

WIJ HEBBEN een negentienjarige korporaal gekend met de puberpuisten nog op het gezicht en zó uit de beschermende sleur van de Hollandse burgerlijkheid overgetild in de maalstroom van het soldatenleven op een voorpost. De jongen troffen wij aan als zelfstandige commandant van een twaalf-man sterke voorpost, bij 'n kampong van plm. 800 zielen, aan de demarcatielijn van de sector Modjokerto, waar door een bijzonder politiek bestand onze troepen ongeveer anderhalf jaar moesten blijven liggen.

Anderhalf jaar van een zenuw-slopend bestaan, tot de strot toe zát van steeds dezelfde gezichten, hetzelfde trieste uitzicht uit het kamponghuis, de sleur van patrouilles en wachtlopen. De commandopost lag vijftien kilometer van een zeer slechte weg naar „achter”. Om de twee uur was er telefonisch contact, opdat de commandopost zou weten, als er iets niet in de haak was. Het is vaak voorgekomen, dat in de nacht, direct nadat het telefonisch contact er geweest was, de lijn werd doorgesneden en de tong-tongs in de kampongs gejaagd en alarmerend begonnen te kloppen.

Dat ogenblik lag in de hand van de korporaal. Dat ogenblik en de levens van zijn twaalf jongens en achthonderd kampongmensen. Daar moest hij zó over beslissen, in diezelfde minuut Hij kon twee dingen doen: in zijn bivak blijven, áchter het beschermende prikkeldraad, áchter de zandzakken en áchter de brens, en daardoor een redelijke kans hebben er levend vanaf te komen. Hij kon ook de nachtdonkerte in, die vol gevaar was voor eigen leven.

Voor zo'n beslissing zouden honderdmaal belangrijker figuren in spoedzitting bij elkaar zijn gekomen, er zouden tien commissies en twintig sub-commissies benoemd zijn geworden ter bestudering van het vraagstuk . . . en inmiddels zou de kampong reeds zijn afgebrand en de bevolking geterroriseerd.

Maar niet zo de korporaal: die heeft, ál die keren dat het gebeurde, op datzelfde ogenblik zonder aarzeling zijn besluit genomen: drie man achterblijven, de rest omhangen en naar buiten . . . naar waar de tong-tongs het dringendst riepen of plotseling abrupt hun alarm staakten.

In al die afgelegen kampongs langs de demarcatielijn, langs de convooiwegen en vaarroutes van de kleine patrouilleboten, overal in geheel Indonesië hebben zo een kostelijk verantwoordelijkheidsgevoel, een prachtige morele moed en eigen initiatief zich kunnen ontwikkelen onder het waarmerk: Nederland. En Holland heeft al die waarden en krachten reeds sinds jaren binnen de eigen grenzen gekregen. Maar waarom merken wij er dan niets van?

Wij hebben die korporaal uit 't oog verloren; hij is kruideniersbediende geworden en hij weegt nu geen honderden mensenlevens meer af in zijn handen, maar een pond koffie in een bascule. Wij weten 't wel: er is een enorm verschil tussen toen en nu; toen was hij nodig als postcommandant, thans als kruideniersbediende en voor een economisch-gezond land, waar een gezonde en weerbare geest in leeft, zou dit ook de beste oplossing zijn. Maar Nederland verkeert reeds sinds vele jaren in de ernstigste crisis, die het volksbestaan ooit bedreigde. En daarom is 't jammer, dat het verantwoordelijkheidsbesef, het eigen initiatief, de morele moed, die uit bloed, zweet en tranen zich vormen, thans nutteloos liggen weggeborgen. Heel Holland is één kamferkist vol geestelijke en morele rijkdom. Maar die staat weggeborgen op de zolder van een bittere desillusie, bedolven onder de stof van de onverschilligheid en de spinnewebben van de partijpolitiek.

Het Legioen wil de kamferkist weer van de zolder halen en openbreken; ge zult zien hoe Nederland dáárvan opknapt!

Verantwoordelijkheid

Beste redactie-sobats,

Ik heb mij in de afgelopen maanden, vooral door de herverschijning van onze goeje, ouwe Wapenbroeders, vele dingen afgevraagd. Ik zou dit alles niet meer zo precies onder woorden kunnen brengen; ik weet alleen, dat ik bij het doorgronden van zovele dingen, die thans gezamenlijk ons leven uitmaken, ogenblikken heb beleefd van de diepste depressie, soms van de bitterste wanhoop, tot dat alles in me in opstand kwam, en daarachter kwam dan weer het absolute niets van de onverschilligheid, net of niets meer enige zin had.

Ik moet eerlijkheidshalve bekennen, dat het artikel van onze vriend Lechner in ons vorig nummer mij een behoorlijke por gegeven heeft. Bij zulke moedige taal, bij het zo scherp stellen van onze menselijke verantwoordelijkheid in het leven, kun je niet onverschillig blijven.

Zie je, ik heb me wel eens afgevraagd, of de geest in ons land werkelijk zo rot is, als beweerde werd in ons zesde nummer. Soms denk ik van wel, een andere keer weer van niet.

Wanneer ik mij probeer in te denken in de geest van allen, die nooit buiten Holland's grenzen zijn geweest en die dus de gang van zaken hier gewend zijn, voor wie het vergelijkingsmateriaal bijv. van de Nederlandse industrie alleen bestaat met die van België, Frankrijk, Engeland enz., dan geloof ik inderdaad, dat wij er als Hollanders gerust tevreden over mogen zijn. En dat is zo met een hele hoop andere dingen, bijv. met de sociale voorzieningen, de wegenbouw, het gezondheidspeil, enz. Hoe komt het dan, dat we toch zienderogen achteruit krabbelen?

Julie grijpen in ons blad vaak achterom naar onze Indische tijd. Dat is ons vergelijkingsmateriaal. En dan zien we, hoe de doorsnee Hollander, ongeacht uit welk milieu hij komt of welke scholing hij genoot, in staat is een bijna ondenkbare verantwoordelijkheid op zijn schouders te nemen. Ginds hebben wij kunnen meemaken, hoe van hoog tot laag, ieder op zijn eigen plaats en in een prachtige samenwerking, werd gewerkt van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Ik heb er drie man, waarvan de

jongste amper twintig was, met bijna geen hulpmiddelen, een complete plantage zien restaureren. Er was geen toezicht bij, geen aanwijsbare dwang in welke vorm dan ook, maar ze werkten als paarden en deden dit ook nog met een bewonderenswaardige blijmoedigheid. En niet zij alleen; door geheel Indië, in de steden en in het land daarbuiten, overal werd er aangepakt en je kon er de nederigste kerels een berg verantwoordelijkheid zien dragen en uitvoeren, waar ze in deze geordende en voorgeschreven maatschappij geen flauw benul hebben. En dit is de kern van het prof-

gedisciplineerd waren, om ze helemaal vrij te laten in wat ze wel en wat ze niet mogen doen. Ik ontken dit ten enenmale; niet alleen heeft de Nederlander — en hoevele werknemers waren daar niet onder? — in Indië getoond, dat hij die geestelijke discipline wel heeft, maar ook in ons land zijn er voorbeelden genoeg aan te wijzen. Zo was ik enkele weken geleden bij een bedrijf in het Zuiden van ons land. Een hypermodern bedrijf, een lust voor het oog. De hallen en werkplaatsen waren bijvoorbeeld opgeluisterd met aquariums en terrariums; het was overal even hel-

der en licht. In de werkplaatsen stonden in enkele hoeken complete zitjes, fleurig met bloemen en een kleedje, waar de arbeiders zo nu en dan rustig hun sigaretje konden roken als ze voor zichzelf hadden uitgemaakt, dat het werk dit even kon toestaan.

Kijk, dit is nu een geval van zelf-discipline, en wat zag ik daar nou? Dat er met vreugde en hard gewerkt werd. Sinds deze moderne verbeteringen, liet ik mij vertellen door een trotse voorman, was de productie met sprongen vooruit gegaan.

En er was meer: omdat die hele fabriek er zo keurig en prettig uitzag, hielden de arbeiders de boel uit zichzelf schoon; in het eerste half jaar na die verbeteringen zagen de deuren en raamkozijnen en muren er nog steeds fris en onbevlekt uit. En ik

denk, dat dit allemaal mogelijk is, alleen omdat de arbeiders voelen, dat hun een stilzwijgende verantwoordelijkheid op de schouders werd gelegd.

Ik schrijf dit, omdat ik een hoop dingen, die mij erg verwarden, nu duidelijk ben gaan zien. Alleen maar omdat het woord „verantwoordelijkheid” genoemd is. Daarom geloof ik ook, dat wanneer wij allemaal gaan leven naar de dwingende stem van ons verantwoordelijkheidsgevoel, dat er dan een mooie uitweg is naar een gezonde samenleving.

D. K., Den Helder

DE PRIJS VAN ZELFSTANDIGHEID IS
VERANTWOORDELIJKHEID;
DIE IS DE MEESTE MENSEN
TE HOOG. Succes

De herinnering die Indië ons gaf:
de weldadige bezieling van de verantwoordelijkheid.

bleem, waarom wij hier in Holland zoveel van ons levensgeluk verloren hebben: wij missen de daadwerkelijke verantwoordelijkheid. Wij kunnen en mogen niet meer werken zoals we het daarginds gewend waren. De soldaat, die met honderd koelie's in een week tijds ruim vijftien kilometer prachtige weg aanlegde, kan hier als stratenmaker tewerk worden gesteld, ingeklemd tussen tientallen voorschriften, gebonden aan zijn vakvereniging en heel de open ruimte van zijn grote verantwoordelijkheid, waarin hij ginds zich kon ontplooiën, is verdwenen. De inspiratie om zich werkelijk in te spannen, wordt hem daarmee ontnomen, het geheel is doelloos geworden en hij werk nu niet meer om de voldoening, maar alleen om het geld.

Ik heb hier over gepraat met enkele mensen; ze zeiden dat de werknemers nog niet voldoende geestelijk

zeg het maar ineens!

We kregen een boze brief. Hij staat hiernaast in z'n geheel afgedrukt. En hij is zo belangrijk, dat we er ditmaal een hele pagina „Zeg 't maar ineens" aan besteden.

Het is jammer, dat die brief vol begrips- en denkfouten is.

Het gevaarlijkste element uit die brief is de geest van welgevallen met de toestand, waarin ons land en volk verkeren. Wij schreven in ons vorig nummer reeds, dat deze geest opzettelijk in vele landen van Europa en daarbuiten aangekweekt wordt als de droomtoestand, die de geest weerloos maakt. De schijn-welvaart, de schijnkracht, de schijn-levensvatbaarheid.

Meneer Leo Ravensteyn begrijpt niet, of wil niet begrijpen, dat wij, de geest in ons land veroordelend, onszelf veroordelen; dat wij afkrakend, onszelf afkraken; dat wij geselend, onszelf geselen. Dat wij daarbij echter zo duvels goed weten, dat er in ons volk nog genoeg prachtige waarden en krachten schuilen, die, mits geïnspireerd en in staat gesteld zich te doen gelden, ons land weer uit de impasse kunnen helpen.

Er zijn dingen in ons Legioen, die ons helpen en wij weten niet, hoe dit komt. Dezelfde avond, dat de brief van de heer Ravensteyn ons bereikte, kregen wij bezoek van een bibberende, lacherige, bazelende sobat, die net die middag bij een serieuze Amsterdamse boekwinkel een gedichtenbundel (f 4,50) had gekocht. De titel was „atonaal". Gedichtenbundel van dit sprankelende, springlevende Holland anno 1952, uitgave a. a. m. stols te 's-gravenhage met als aanbeveling: „De uitgave van deze bloemlezing zou onder andere omstandigheden kunnen worden beschouwd als de eerste manifestatie van een poëtische herleving, die belangrijker zal blijken te zijn voor de nederlandse (kleine letter „n", zetter! om het Nederlandse gevoel te accentueren naar het voorbeeld uit genoemde bundel) letterkunde dan die der Tachtigers", etc. Om jullie te laten meegenieten van deze hoogtevluucht van de Nederlandse dichtkunst nemen we iets over (onder de brief van heer Ravensteyn).

De (even serieuze) illustraties uit dezelfde bundel willen we je besparen. En wat de beantwoording van de brief van meneer Ravensteyn betreft, wij geloven dat dit gedicht voldoende is; wanneer er sobats zijn, die hem uitvoeriger willen beantwoorden, dat zij het dan doen. Red.

Sprankelende geest

Mijnheer de Redacteur,

Ik zal U maar direct zeggen dat ik mij beledigd, beschaamd en vernederd voel. Beledigd, omdat U het in Uw hoofd haalt een actie voor een eigen „Legioen-embleem" te steunen. Van Regeringszijde heeft U reeds een onderscheidingsteken ontvangen, dus een tweede daarnaast past niet. Beledigd, omdat U durft beweren dat de geest van het Nederlandse Volk, ons Volk, rot is (afgezien van het woordje rot vind ik de hele zin ongepast). Lees gedichten, bekijk de schilderkunst, de beeldhouwkunst en ga maar door. Is de geest hier dan verzwakt? Lees de kranten en ge zult misschien wel gelezen hebben dat de Nederlandse koopvaardijvloot de zesde plaats inneemt in de rij der wereldvloten. Kijk naar de industrialisatie! De geest rot? U wilt een nieuwere geest dit volk inblazen?! Daar behoeft U niet voor te zorgen, gij zijt het uitverkoren volk niet, al stelt ge U als zodanig aan.

Gij zijt de ruggegraat van het Nederlandse Volk, zegt ge. Vergeet U hen niet, die thans in eigen land hun plicht vervullen en deel uitmaken van een machtiger organisatie dan dewelke waartoe U behoorde in Indonesië. Indien U werkelijk een nieuwere geest wilt opwekken moet U geen heldendaden oprakelen, waarmede U Uw veteranen volstopt alsof dat alles is wat het Leven te bieden heeft. Bovendien! Heeft U Uw veteranen wel eens aangespoord meer te zijn dan veteraan, nl. Mens? Met welk recht haalt gij het in Uw hoofd onze taal, die fonkelt en parelt te verbasteren met vreemd klinkende Maleise woorden?

Ik voel mij beschaamd, door de wijze waarop U Uw volk loopt te verkopen. We leven niet meer in de tijd der Patriotten! Diep beschaamd ben ik, door de wijze waarop gij ons aanzien, dat van ons eigen vaderland, tegenover het buitenland verkwaanselt. Dat neem ik niet. Ik ben Nederlander en geen 2e rangs veteraan! Al zal ik Uw plichtsbefes respecteren.

Ik voel mij vernederd. Hoe is het in Godsnaam mogelijk dat Uw blad als blad mag verschijnen? U haalt iedere Nederlander naar beneden en alleen Uw daden zijn de ware daden, dit noem ik zacht uitgedrukt, militairisme. Vernederd voel ik mij omdat U de Niwinkisten en -pakjes vergeet die U werden gestuurd door een volk dat arm was en is. Toch kreeg U Uw kaartspel, Uw kerstpakket en weet ik wat nog meer.

U werd gezonden om Uw plicht te doen, het Nederlandse Volk deed haar plicht, haar morele plicht en gaf wat er te geven was. Meer wil ik niet zeggen. Alleen doe ik er een beroep bij, nl.: Als U werkelijk Uw plicht kent en de geest wenst te vernieuwen, hoewel dat laatste niet gedaan behoeft te worden, wees dan zo flink en plaats dit stukje in Uw „Wapenbroeder". Wordt dit niet gedaan, dan hoort U nog van me. Bah!!!!!!

Hoogachtend,
Leo Ravensteyn, p/a v. Riebeeckstraat 23, Vlaardingen

JOSSIE (van de 40-jarige Jan Hanlo):

Jossie lief Jossie. Klein Jossie. Goed Jossie.
Goed lijf Jossie. Goed zicht. Goed ziel, denk.
Weet niet goed ziel Jossie. Ken niet goed ziel Jossie.
Ziel Jossie. Goed Jossie is goed ziel Jossie misschien.
Weet niet goed ziel Jossie. Ken niet.
Oud Jossie. Weet niet oud Jossie. Ken niet oud Jossie.
Ken niet oud ziel Jossie. Oud ziel Jossie. Jong ziel
Jossie. Eén ziel Jossie. Of ziel anders wordt Jossie?
Ziel wordt Jossie? Ik ziel ik. Ik ziel jong ziel
Jossie. Ik ziel ik? Ik ziel jong ziel. Ik ziel oud
ziel. Ik ziel weet niet oud ziel ik.

Ik ziel oud ziel weet niet oud ziel Jossie. Weet niet
ik ziel Jossie. Ik ziel jong ziel. Ik ziel niet gek
ziel. Ik ziel soms ziel gek ziel. Grap ziel. Weet
niet grap ziel. Weet niet soms ziel. Weet niet soms
ziel grap ziel. Weet niet. Soms ziel grap ziel.
Papier ziel.

VOOR ONZE GENERAAL

In ons vorig nummer opperde sobat Kretschmer de Wilde het voorstel om met en onder elkaar een boek samen te stellen ter herinnering aan onze grote Legercommandant en soldatengeneraal S. H. Spoor, omdat „wij de nagedachtenis van de generaal nauwelijks beter kunnen eren dan door dit monument voor hem te bouwen: een boek over zijn leven en zijn werken, geschreven door zijn eigen soldaten“, waarvan de eventuele baten in overleg met Mevrouw de Wed. Spoor-Dijkema een bestemming zullen krijgen die „geacht kan worden in de geest van de generaal te zijn.“

Kretschmer de Wilde (een Marine-officier) deed een beroep op elk onzer, om onze herinneringen aan de generaal, in welke simpele of zelfs stuntelige manier dan ook, op papier te zetten en die op te sturen; wij van onze kant, gedachtig het Legioensdevies: Niet kletse, maar poetse! — deden in diezelfde pagina een beroep op hem, om het centrale punt te willen zijn voor deze „actie“. Kretschmer de Wilde kennende en diens grote vaardigheden, kunnen wij ons niet anders als gelukkig prijzen, dat hij ons verzoek heeft geaccepteerd; wij weten hierdoor, en uit het feit, welk een grote plaats de Legercommandant in onze herinneringen inneemt, dat het boek een succes zal worden: het best-denkbare monument, dat wij voor hem kunnen oprichten.

Wij herhalen de oproep van sobat Kretschmer: Maats, we moeten het samen doen, jij en ik. Zet dus je herinneringen aan onze generaal op papier; en stuur ons de foto's, die je eventueel van hem mocht hebben.

En om je te laten merken, dat het heus niet zulke opzienbare dingen hoeven te zijn, waarover je vertellen moet, nemen we hieronder een stuk over uit het boek „Demarcatieline“ van Willem Brandt (Kaptein-Wmr. Kloosterman). Dit simpele voorval tekent onze generaal ten voeten uit.

* * *

„Zo heeft Generaal Spoor bijvoorbeeld de gewoonte om, teneinde zich 'n weinig te ontspannen, in de avonden zelf wel eens aan het stuur van zijn auto te gaan zitten en wat rond te rijden door de drukke, rumoerige stad.

Op zekere avond stond ergens bij het Koningsplein weer één van onze jongens met zijn duim in de hoogte, „hoping against hope“ dat iemand hem mee zou nemen, want hij was al wat laat en vreesde niet op tijd in het kampement terug te kunnen

zijn. Toen stopte, tegen alle verwachtingen in, een grote glimmende wagen, met een officier aan het stuur, die zei: „Stap maar in, jongeman, waar moet je naar toe?“ De jongeman stapte in, zette zich behaaglijk naast de bestuurder, zag in het halfluister wat sterren schemeren en zei:

„Vriendelijk bedankt, kapitein, als u soms die-en-die kant uitgaat, dan kom ik nog net op tijd . . .“

„Prachtig“, zei de bestuurder, „ik breng je even thuis.“

De jongeman keek nog eens opzij, zag iets gouds glimmen, voelde zich een beetje minder op zijn gemak en zei: „Als u lieft, kolonel . . .“

Ze reden gezellig koutend verder, maar ergens in de stad, onder scherp licht van neon-lampen, begon de soldaat opeens te slikken en hij zei:

„Neem me niet kwalijk dat u een generaal is, kolonel, ik had het niet zo gauw gezien . . .“

„O, dat is niks“, zeide kolonel, die een generaal was.

De jongeman zei een hele poos niets, maar de generaal zette het gesprek gezellig voort. De jongeman stelde zich voor hoe hij straks aan zijn kameraden zou vertellen dat hij bij een generaal gelift had, hij moest

Sobats,

Dank voor jullie vertrouwen dat blijkt uit het in „Oud-Wapenbroeders“ No. 7 van 16 dezer aan mij gericht verzoek, de leiding op mij te nemen van de voorgenomen uitgave van een door ons, Indië-Veteranen, te schrijven gedenkboek over het leven en werk van Generaal S. H. SPOOR, welke opdracht ik gaarne aanvaard.

De eerste, spontane reacties vond ik vanochtend al in mijn brievenbus. Mooi zo: er wordt niet gekletst, maar meteen gepoetst! Dit is echter slechts een begin, een verheugend en bemoedigend begin weliswaar, maar een begin dat ruime navolging verdient, willen wij het doel bereiken, dat wij ons hebben gesteld.

Of wij hierin zullen slagen, zal waarempel aan mij niet liggen, dat verzeker ik jullie! Maar dan moet ieder, die zich bepaalde voorvallen weet te herinneren uit de tijd waarin hij onder de Generaal diende, deze even opschrijven en mij toezenden.

Laat niemand achterblijven en laat vooral niemand denken, dat zijn eigen persoonlijke herinneringen niet belangrijk zijn. De kunst van onze Generaal was juist de onbelangrijkste mensen en voorvallen belangrijk te maken.

Denk erom, maats: waar het Legioen de schouders onderzet, mag niet mislukken! Maar het mag nog veel minder mislukken indien het gaat om Generaal Spoor!

Wat van je gevraagd wordt, is heus niet moeilijk: probeer het maar eens en je zult zien, dat het gaat! Je vertelt alleen maar heel gewoon je soldatenherinneringen over je ontmoetingen met de Generaal, zoals hij de frontlijn inspecteerde of je kwam opzoeken in je bivak of misschien als gewonde in het hospitaal. Klim dus in je pen, maar doe het NU! Het adres is: C. J. M. Kretschmer de Wilde, Richard Wagnerlaan 31, Den Haag.

Den Haag, 20 Februari 1952

er toch achter zien te komen welke generaal dat was.

„Mag ik u misschien eens vragen bij welk onderdeel u bent, generaal?“ vroeg de soldaat, zich een beetje bezorgd afvragend of je zoiets wel aan een generaal kon vragen.

„Ja“, zei de generaal, „dat is een beetje moeilijk.“

„Nou“, zei de jongeman, die moed vatte, „u bent toch zeker commandant van één of andere Brigade, . . . generaal?“

„Tja“, zei de generaal, „dat is niet helemaal het geval, ik ben namelijk de Legercommandant, ziet u.“

De jonge soldaat sperde zijn ogen open en slikte driemaal. Maar de Legercommandant keek naar het verkeer, lachte een beetje en zette het gezellige gesprek van zijn kant ongedwongen voort — en hij zei niet jij of jouw tegen me, maar heel beleefd u, vertelde de soldaat later. — De soldaat echter was door dit alles zo verbouwereerd, dat hij niets anders meer wist te zeggen dan „ja, Legercommandant“ en „neen, Legercommandant“, want tenslotte word je niet elke dag in een dure slee door een Legercommandant naar je kampement teruggebracht.“

INDISCHE NEDERLANDERS, AWAS!

Er moet mij een dringende en ernstige waarschuwing van het hart aan de Indische Nederlanders. Ik neem het recht hiertoe, omdat ik zelf een Indische jongen ben, geboren uit een Indisch geslacht van behoorlijk getjampoerd bloed, dat reeds vele generaties in Indië leefde en werkte, het Oranjehuis trouw was en Nederland met hart en ziel diende.

Er is momenteel in Nederland een vreemd spel gaande rond de Indische Nederlander. Ik heb de bewijzen in handen, dat enkele der grootste politieke partijen zich de laatste tijd actief zijn gaan bezig houden met deze groep; het doel is doorzichtig, de middelen zijn beproefd: met het oog op de komende verkiezingen moeten er weer een beduidend aantal stemmen gewonnen worden en dit gebeurt via vele even mooie als holle beloften.

MENSEN, denk toch na: is het niet vreemd, dat men zich nu opeens iets gaat aantrekken van het lot der Indische Nederlanders? Een minderheidsgroep vormende is er nooit rekening gehouden met onze belangen. Ik herinnerde mij als de dag van gisteren de vele drama's, die zich op het Nederlandse Hoge Commissariaat te Batavia hebben afgespeeld in het voorjaar van 1950, toen tienduizenden uit het leger ontslagen werden. Daaronder waren duizenden Indische jongens, de meesten reeds vanaf 1940 als dienstplichtigen of vrijwilligers in dienst. Ze hadden in krijgsgesvangenkampen gezeten en moesten direct daarna doorpersen, zonder eerst de gelegenheid te hebben gehad, de verstrooide restanten van hun gezinnen bijeen te zoeken, zonder 'n dag respijt om eerst op krachten te komen. Hun bezittingen hadden zij verloren, hun gezinnen waren door de hel van de bersiap gegaan. Hun nabetalingen over de oorlogsjaren bleven beloften: totaal verarmd en in de grootste onzekerheid omtrent de toekomst, ploeterden zij jarenlang verder om Indië, hun Indië, van de totale chaos te redden. Met als enige beloning, dat zij eindelijk, vaak na tien jaren dienst (als dienstplichtigen!) zonder bestaan en zonder bezittingen uit het leger werden gezet. Op het Hoge Commissariaat werd hen daarbij verteld, dat zij geen recht hadden op overtocht naar Nederland op staatskosten. Wie van hun kon die overtocht uit eigen armoede betalen? En er waren honderden anderen, wier geboortebewijzen met de archieven in enkele steden waren verbrand of vernietigd, waardoor zij niet konden bewijzen, dat zij Nederlanders waren; daarom kregen zij geen Nederlandse paspoorten.

Ze zijn bij duizenden diep gegriefd en verbitterd weer de deur uitgegaan, overgeleverd aan de onzekerheid van de Indonesische sentimenten.

Deze houding van de verantwoordelijke Nederlandse regering kan misschien beredeneerd worden: er moet bij de grote ondernemers, die enorm kapitaalbezit in Indonesië hebben,

ernstige twijfel zijn geweest omtrent de behartiging van hun belangen, wanneer deze zouden zijn overgeleverd aan de incompetentie van uitsluitend Indonesische werkkrachten. De oplossing lag bij de groep der Indische Nederlanders. Zolang van deze duizenden bij de Europese bedrijven en ondernemingen werkzaam waren, kon men er van op aan, dat de belangen behoorlijk gediend zou-

Beloftenprooi: na generaties van trouw, de verbittering en politieke argeloosheid.

den blijven. En eveneens twijfelende omtrent de vraag, of de grootste groep der Indische Nederlanders inderdaad uit vrije verkiezing ginds zou blijven, moesten er naar middelen worden omgezien, om een massale uittocht van die groep tegen te houden. Vandaar ook het „woord van hart tot hart“ van de Nederlandse Hoge Commissaris in Djakarta tot de

achtergebleven Indische Nederlanders krt voor de 27e December (tot welke datum gekozen kon worden tussen het Nederlander- en het warga negaraschap) om toch alsjeblieft het sentiment uit te schakelen en het nuchtere verstand te laten spreken, m.a.w. het Nederlandschap te verworpen en Indonesiër te worden.

Ik heb reeds gezegd: het is bevreemdend, dat men zich nu opeens zoveel aantrekt van de belangen van die minderheidsgroep. In 1951 was die liefde nog niet zo groot, blijkens een fragment uit het voorlopig verslag van de Eerste Kamer op de begroting van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Augustus 1951): „Als in „Indonesië Nederlanders worden ver- „moord etc. etc., dan moeten wij ons „daarover niet al te zeer opwinden. „Men dient zich — aldus vele leden „— aan Nederlandse zijde ontkende „lijk te tonen voor de onvermijdelijk- „heid, dat nog geruime tijd zekere „wanorde en onvastheid het Indo- „nesische staats- en maatschappij- „bestel zullen kenmerken.“

En zelfs onlangs is er van de juiste waardering nog niet zo veel gebleken, toen het mogelijk was dat een overheidsdienst ongestraft een ambtelijk schrijven kon laten uitgaan voor een aanvraag van honderd man ongeschoold personeel, waarbij de voorwaarde werd gesteld: „mits geen Indonesische typen“.

Laat ons het diep-schrijnende voorbeeld van de Ambonezen doorlopend voor de geest houden, wanneer men, van welke zijde dan ook, zich weer komt opdringen aan de groep der Indische Nederlanders. Ook bij de Ambonezen is de goede trouw beantwoord met verraad, het geloof beloond met de uitlevering aan de bloedvijand, de liefde verkwanseld voor wat toezeggingen en dreigementen van Indonesië.

Aan beloften hebben wij niets. De harde en leerzame praktijk van het kort-voorbijge verleden heeft ons genoeg geleerd, nl. dat zodra middelen die beloften de vereiste stemmen bij de aanstaande verkiezingen voor de belofte-partijen gewonnen zijn, dat die belangen met die groep dan als vuil zullen worden gedeponneerd in de hoek van de laatste en beslissende teleurstelling.

Ik kom hier op terug. Maat laat ik dit vast besluiten met de dringende waarschuwing: **AWAS!!** Laat niemand misbruik maken van onze politieke argeloosheid en de beroerde toestand, waarin onze groep verkeert!

J. v. d. L., Den Haag

Horizon

VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER

TOEN BESLOTEN WAS tot de soevereiniteitsoverdracht, werd van regeringszijde nadrukkelijk bepaald dat het gehele Nederlandse volk de gevolgen daarvan, bijzonderlijk wat betreft de lasten voor de uit Indonesië terugkerenden, gezamenlijk en gelijkelijk zou dragen. Nog geen twee maanden geleden werd echter officieel bekend gemaakt dat van die teruggekeerden nog geen 2 à 3 procent er in geslaagd was een werkkring in Nederland te vinden. Gezien het onrustbarende, nog steeds stijgende werkloosheidscijfer, was dit bericht niet verwonderlijk. Was er echter voor de „full sang” Nederlandse werkloze eventueel een uitweg mogelijk in de emigratie naar Australië, Nieuw-Zeeland en Canada, voor de Indische Nederlander bestond deze mogelijkheid niet; zoals in het officiële bericht werd gezegd: „omdat zij alleen gewend zijn aan tropenarbeid”, maar de werkelijkheid zal wel gelegen zijn in de z.g. „colour bar”, de kwestie van de huidskleur,

die in niet-oorlogstijden de houding, de politiek en de democratie in die genoemde landen bepaalt.

Van de zijde van het „Bureau emigratie gerepatrieerden uit Indonesië” is derhalve medegedeeld, dat voor de Indische Nederlanders slechts een uitweg gevonden kan worden in Madagascar, bepaalde gebieden van Afrika en voorts in Zuid-Amerika; de arbeidsmogelijkheden in deze gebieden zijn echter niet gunstig en men is er dan ook allesbehalve optimistisch over gestemd.

Een geluid, dat wij echter niet van dit bureau, noch van de verantwoordelijke regering te horen kregen, mochten wij deze dagen opvangen uit de Indische Courant. Daarvan had de Indische correspondent te Djakarta een onderhoud gehad met de tijdelijke consul der Nederlanden te Noumea (Nieuwe Hebriden), die een bezoek aan Indonesië bracht om na te gaan, of er onder de daar aanwezige groep van Indische Nederlanders belangstelling bestaat voor emigratie naar de Nieuwe Hebriden, waar gebrek is aan werkkrachten voor de cultuur-ondernemingen.

Wij nemen dit bericht hieronder over:

„De eilandengroep Nieuwe Hebriden, gelegen ten Oosten van Australië (zie schetskaart) heeft een klimaat dat vrijwel overeenstemt met dat in Indonesië. De eilanden strekken zich uit over een oppervlakte

als van Djakarta naar Singapore.

De bestuursvorm is gemengd Frans-Engels. Alle buitenlanders genieten dezelfde rechten en zijn onderworpen aan dezelfde plichten als de Franse en Britse inwoners.

De voornaamste middelen van bestaan zijn landbouw (cultures: cōpra, koffie en cacao) en veeteelt (rund-vee, paarden, varkens en schapen).

De medische voorziening is goed en de rechtspraak wordt uitgeoefend door een Gerechtshof, dat een Franse en een Britse rechter heeft en een neutrale rechter-president, die vroeger werd aangewezen door de Koning van Spanje als huldeblijk aan de nationaliteit van de ontdekker van deze archipel, Perdo Fernandez de Queiros. Na de Spaanse revolutie werd de Koning van België verzocht deze autoriteit aan te wijzen.

DE TAAL

Tussen de Franse ondernemers en hun employé's wordt Frans gesproken, hoewel men er, om te beginnen, ook met Engels terecht kan. Daar echter de meeste ondernemingen in Franse handen zijn, dienen immigranten zich op den duur wel de Franse taal eigen te maken.

Wat betreft de mogelijkheden voor emigranten: de reis naar de Nieuwe Hebriden is voor de emigrant vrij van huis tot huis. Bij vertrek kan hij een premie en voorschot in ontvangst, doch indien hij dit liever

doet in verband met de deviezen-moeilijkheden, kunnen deze bedragen ook bij aankomst ter plaatse in ontvangst worden genomen. Bij aankomst krijgt hij nogmaals een voorschot om zich in te richten.

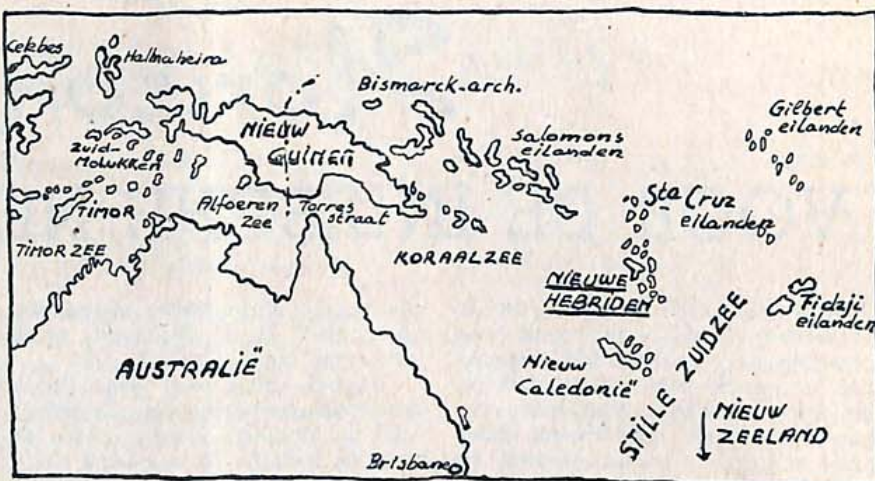
ARBEIDSVOORWAARDEN

De employe's krijgen een gegarandeerd basis-salaris en genieten daarnaast vrije huisvesting, volledige vrije voeding en medische verzorging, dit alles ook voor hun gezinnen en een jaarlijkse kleding-toelage. Daarnaast is er een premiestelsel voor oogsten, enz.

Indien de emigrant een gezin heeft bij vertrek, wordt de reis voor het gezin voorgeschoten. Indien echter de vrouw eveneens bereid is in loondienst te treden, is de reis ook voor haar en de kinderen vrij, terwijl zij dan tevens de premie krijgt welke aan alle werkers na drie jaar wordt uitgekeerd.

Lager onderwijs wordt gegeven op de Franse gouvernements- en de Missie-scholen.

De immigranten moeten zich onderwerpen aan de Franse wetgeving, doch kunnen desgewenst hun eigen nationaliteit behouden. Een Franse

arbeidsinspectie bezoekt regelmatig de ondernemingen.

MOGELIJKHEDEN

De overeenkomst, welke de emigrant bij vertrek aangaat en welke drie jaar duurt, is een gemakkelijke inleiding tot emigratie naar de Nieuwe Hebriden. Immers, hij heeft in die drie jaar geen sociale zorgen en kan

zich de gewoonten en de taal van het land eigen maken. Wensen zij na die drie jaar een zelfstandig bestaan te beginnen, dan is daartoe de mogelijkheid.

Hoewel er arbeidsgelegenheid is voor een paar duizend Indische Nederlanders, ligt het in de bedoeling voorlopig deze emigratie tot een proefneming met een 150-tal werkrachten te beperken."

Vissen in Nw-Guinea's wateren

Omdat de redactie nog wel 's wat soerats binnenkrijgt: „Kunnen jullie niet 's wat jacht- of visverhalen opnemen, om er ons heimwee aan op te hijsen?“, hebben we contact opgenomen met één van onze Legionnaires-oud-grof-wild-jager-en-visser. Hij is er ingetrapt en begint in dit nummer zijn interessante en spannende artikelen met wat vis-avonturen in Nieuw-Guinea's gezegende wateren. Hoewel we er al heel wat technische termen uitgehaald hebben, blijven er toch nog enkele in staan, die we tevoren eerst zullen verklaren.

Er werd gevist met „reels“ en „handlijnen“ volgens de „sleep“-methode, d.w.z. er werden lijnen uitgelegd van een varende motorboot. Een reel is de bus aan de hengelstok, waarin de lijn ligt opgerold; in deze reel is rem-apparaat verwerkt, terwijl de lijn middels een „zwengeltje“ kan worden ingehaald; tevens zit er een zgn. „verklikker“ op, die ratelend waarschuwt, wanneer de lijn „afloopt“. Is de lijn uitgezet, dan wordt de rem niet te vast gezet, zodat één flinke ruk aan de lijn de rem kan losslaan en het snoer via de „verklikker“ wordt afgewonden. Het woord „handlijn“ spreekt voor zichzelf: dat is een lijn, die in de handen van de visser blijft.

BESTE REDACTIE,

Je hebt mij wel voor een probleem gesteld met je verzoek om wat te vertellen van mijn vis-avonturen in Nieuw-Guinea. Het is toch zo, dat de meeste mensen algemeen beginnen te grijnzen wanneer een jager of visser over zijn belevenissen begint. „ZÓ GROOT!“ blijkt inderdaad in de meeste gevallen „zó klein“ te zijn en daarom is het aanbevelenswaardig om als bewijsmateriaal foto's van de buit over te leggen... en die foto's heb ik niet, op een doodenkele na. Dat zat zo: in November 1947 werd een expeditie op touw gezet naar

Nieuw-Guinea; het waren allemaal geleerde lui: van landbouw, grond-onderzoek, irrigatie, veeteelt, 'n houtvester, noem maar op. Ikzelf zou de wetenschap dienen met films. Nu was deze hele hap van ernstige wetenschapsmensen reeds eerder met de lijn-Dakota vertrokken naar Manokwari en bij hen was ook een fotograaf van de Regeringsvoorlichtingsdienst, die de wetenschappelijke verslagen zou opluisteren met plaatjes. Evenals alle belangrijke oranje pleeg ik achteraan te komen en zo ook ditmaal volgde ik met de expeditieleider in een B-25 karteringskist van de M.L., voor dit doel welwillend ter

beschikking gesteld door onze onvergetelijke generaal Spoor.

Het programma zat zo in elkaar: de ene „partij“ zou het onderzoek in de omgeving van Manokwari belabberen, terwijl wij grootscheepse lucht-verkenningen zouden houden voor het vinden van geschikte arealen, die dan later in aanmerking zouden komen voor gedetailleerd grond-onderzoek. Daarna zouden wij elkaar in Manokwari treffen voor een gezamenlijk onderzoek bij Waren, Momi en Ransiki.

Tijdens de tocht van Biak naar Manokwari per Higginsboot was er volop gelegenheid om te vissen en de vangsten waren dermate, dat zelfs de meest verwerende vissers van waar ook ter wereld er hun duim en wijsvinger op zouden hebben afgelikt. Helaas, de foto-artist zat elders grasjes en steentjes te kieken; trouwens, toen hij later kennis maakte met de vissen van Nieuw-Guinea's wateren, ontwikkelde hij zich tot zulk een hartstochtelijke visser, dat hij veel liever zelf de monsters naar binnen sleurde dan prentjes te maken van de fantastisch grote tengiri's, Jacks, Dolphins e.a. heerlijkheden. En aangezien ik het zelf veel te druk had met het bevechten van de zoutwater-

bewoners, maakte ik de fout om niet bij herhaling en met klem om kiekjes te verzoeken en 't moet gezegd worden: wij vingen zoveel en zulke grote, dat het eigenlijk de doodgewoonste zaak leek en als ik dan bij het binnensleuren van een kampioen-Scomboromorus (tengiri, Spanish Mackrel) om een foto vroeg, schreeuwde de oververhitte fotograaf, terwijl hijzelf worstelde met een zes-kilo's tonijn: „Ja, straks!” En „straks” was het dan te donker („zonde van de blitzlamp”) en bovendien was de bemanning dan meestal bezig met het bakken van de vis.

Al die dagen dat wij op zee waren aten wij vis met rijst en vis met vis; de badkamer was gebarricadeerd met vis, de gangpaden glibberig van vis-slijm, onze kleren stonken naar vis en wij-zelf naar Jappen vanwege de vis, weleefden en sliepen en ademden temidden van vis en visgeuren en het werd zo'n heerlijke obsessie, dat ik geloof dat ik niet verbaasd zou zijn geweest als ik op een ochtend vinnen en schubben had ontdekt bij onze fotograaf en mijzelf.

Er is bij dit eerste artikel 'n foto, die gemaakt werd in Manokwari, toen de expeditieleider mij om half zes 's middags verzocht om wat vis te vangen, omdat wij anders vlees uit blik zouden moeten eten en iedereen al ziek was van de hachée, corned beef en stew. Dus zei ik: „Hieuw op!” tegen de djoeroemoedi van de Higgins en met een vier-mijls gangetje pufte wij de paarlmoeren baai in met twee sleeplijnen. Ook de fotograaf was mee met zijn rare-kiekkast.

Nauwelijks was mijn lijn vijftig meter uitgevierd of de verklikker van mijn „big-game” Hardy-reel begon te ratelen. Ik zette de rem vast, sloeg met een ruk de vis aan en reelde in. De weerstand was vrij matig en zonder veel moeite werd 't eerste slachtoffer langszij gesleept, vastgepriemd aan een drietandige bamboespeer en binnenboord gehaald. Het was een barracuda, een klein exemplaar van iets meer dan vijf kilo, op de foto kun je 'm zien, vastgehouden door de djoeroemoedi — in naaktcostuum. — Deze beruchte zeesnoek is de ware zee-tijger, die zeer groot kan worden (tot ongeveer twee meter) en hij is veel agressiever dan haaien. Ze hebben tanden om ziek van te worden en een groot exemplaar kan met gemak en in één speelse hap het been van een man afbijten. Maar in de en daarna is de rover verrukkelijk.

Terwijl de barracuda nog tussen dek en hemel spartelde aan de drietand, blies de fotograaf een ononderbroken serie alarmschreeuwen af ten teken dat ook hij beet had aan zijn handlijn. De lijn sneed onbarmhartig in zijn handen doch onder het motto „liever sterven dan opgeven” haalde hij, door de opgewonden bemanning

aangevuurd, voetje na voetje een tonijn van vier kilo binnen. De vis-expert van het Zeevisserij-instituut te Batavia herkende later uit de foto de zgn. „striped Tuna” in dit exemplaar, een zeer gezochte sportvis aan de Pacific-kust van Amerika waar millionnaires e.d. tonnen voor besteden om die eens te mogen bevechten.

Daarna werden de lijnen weer uitgegoot in het kielzog. Na enkele minuten ratelde de verklikker van de reel weer en de lijn vloog met een ziedende vaart weg. Langzaam remde ik af en zwiepte de haak met een ruk aan, ziezo, die zat muurvast! De weerstand werd reusachtig, dit moest een heel wat grotere knaap zijn dan de barracuda. Voorzichtig vierde ik de lijn door de rem niet op volle kracht aan te zetten en toen de weerstand eindelijk wat verminderde, reelde ik voorzichtig in. Ik had al mijn kracht nodig om de lijn in te halen; het was een pracht-vechter. Ik werkte met „big-game” lijnen, omdat in de vorige dagen al mijn lichter vistuig reeds verspeeld was (met een kapitaal aan lijnen, haken en zeldzame leaders), en daarom moest elk gevecht altijd eindigen met een verlies voor de zeebewoner. Dit artikel en deze bekentenis zouden dan ook volkomen ongeschikt zijn voor plaatsing in het Amerikaanse sporttijdschrift „Field and Stream”, want er zou een stroom van verontwaardigde ingezonden brieven op komen. Immers, volgens de regels van de sportvisserij moet je de vis met de dunste lijn bedienen en op z'n minst en met de grootste omzichtigheid een paar uur de tijd en de kans geven zich los te worstelen. Een spel van kat en muis dus, maar absoluut nodig voordat je in headlines in de sportbladen komt. Maar jawel, fijner vistuig hadden we, zoals reeds gezegd, niet meer, dat was onder koorgeschreeuw van

„adoe” en „oah” van de bemanning reeds verspeeld.

Maar goed, om dan terug te komen op dat monster dat ik aan de lijn had: eindelijk werd hij in het lichtgroene water zichtbaar en de hele bemanning water zichtbaar en de hele bemanning gilde verheugd: „Tengiri!” En zo was 't: negen kilo (met de vechtkracht van vijftien kilo). Nadat de haak uit de enorme bek was verwijderd, werd de lijn weer overboord gezwiept, maar nauwelijks was die vijftig meter afgerold, of de reel gierde weer. Langzaam remde ik af en reelde in, ja, er zat er weer een aan. De fotograaf keek met afgunstige ogen en liet, op advies van de bemanning, een zoet-nodigend gefluit horen om de vissen ook aan zijn lijn te lokken.

Na een weinig opwindend gevecht kon ik een tonijn binnenslepen, volgens de eerder-genoemde vis-expert een „Albacore”, maar ik meen dat die langere borstvinnen heeft. Het is waar, dat deze vis geen enkele tekening vertoonde, maar quien sabe? misschien was het wel een Nieuw-Guinea-Albacore.

Deze belevenissen hadden in totaal een kwartier in beslag genomen en de djoeroemoedi, die zijn vis-avondmaal verzekerd wist, begon smoesjes te verkopen van „niet met donker durven meren aan 't steigertje” en dus voeren wij full speed terug.

Man! terwijl ik dit schrijf, hoor ik weer de rustige hakkepof van de motor, het ruisen van de golven, voel ik de zilte wind als een verademing in mijn gezicht en ik zie weer die brede, heerlijke omarming van de groene kust langs de spiegelgladde baai. Hoe zou je het woord „senang” moeten omschrijven in het Nederlands?

Lex Dh. S.

(Wordt vervolgd)

Hier heb je nou die enige foto, die onze fotograaf heeft kunnen ontwringen aan zijn pijnlijke, ontvelde vingers, nadat hij zijn eerste Guinese vistocht (die precies een kwartier duurde) meemaakte. Zijn schorheid kun je er niet van af zien.

ALARM VOOR NEDERLAND !

Er is in ons blad reeds veel aandacht besteed aan de plannen voor de vorming van een Verenigde Staten van Europa waarvan het eerst te concretiseren aspect dat van het Europese leger is.

Ons standpunt daartegenover hebben zowel wij als diverse van onze Legioens-leden duidelijk bepaald: samenwerking op zo breed mogelijke basis met alle landen van West-Europa, doch voor alles met behoud van de eigen soevereiniteit en een eigen leger, (echter wel onder hetzelfde opperbevel, met dezelfde training, bewapening e.d. als de andere landen).

Van welk een ingrijpende betekenis de Nederlandse deelname aan de totstandkoming van een Europees leger zal zijn, wordt door één onzer Legionnaires hieronder nogmaals duidelijk uiteengezet.

Het klinkt als één alarm voor Nederland en het Huis van Oranje:

WIJ herinneren ons hoe het denkbeeld van het Europese leger is ontstaan: Toen de herbewapening van Duitsland in 1950 aan de orde kwam, kwamen de Franse ministers Schuman, Plevin, Moch en Mayer voor de dag met het plan voor een „Schuman-leger“. Zij verklaarden, dat zij niet zoals de Amerikanen een coalitie van nationale legers wensten. Want als de Duitsers daaraan meewerkten, zou dat een herleving van een nationaal Duits leger betekenen, met alle gevaren van dien. Daarom stelden de Fransen voor, dat er een „Europees“ leger zou komen, onder een „Europees“ minister van defensie, met een defensieraad, die van iedere regering de macht over de eigen divisies zal overnemen.

Men kan zich afvragen, waarom de Fransen niet het plan opperden om geen Duits Bondsleger, maar afzonderlijke Duitse landslegers te doen vormen. Naast de Nederlandse, Belgische, Deense, Franse, Amerikaanse, Engelse en Canadese divisies zouden zich dan bijv. nog divisies uit Nederlands, Rijnland, uit Beieren enz. onder het opperbevel van Eisenhower's staf kunnen scharen. Het was voor Frankrijk niet zo moeilijk geweest, een organisatie voor te stellen, waarbij het volle zwaartepunt op de Lander zou vallen. De Duitse soldaat zou dan ook meer de indruk krijgen, eigen huis en omgeving te moeten verdedigen, en minder geloven, dat hij opnieuw de redder van Europa moet spelen.

Hoe dit ook zij: Frankrijk schoof het denkbeeld van het Europese leger naar voren. Na enige aarzeling bleek Amerika aan dit plan steun te willen geven. Vele Amerikanen, waaronder Eisenhower zelf, zijn namelijk van oordeel, dat het gewenst is, dat zich zo spoedig mogelijk de Verenigde Staten van Europa vormen naar het voorbeeld van de Verenigde Staten van Amerika (een vergelijking, die niet opgaat omdat de staten van Amerika nooit sovereen zijn geweest zoals die van Europa en niet door verschillende volken worden bewoond

maar door éénzelfde verengeld mengvolk). De vorming van een „Europees“ leger wordt door Amerika gezien als een zeer belangrijke stap voor de verwezenlijking van dit Verenigde-Staten-van-Europa-denkbeeld.

Toen dit bekend werd trokken Engeland en de Scandinavische landen zich terug. Maar de regeringen van Duitsland en Italië waren voor het Franse plan te winnen, daar hun volken hierdoor — zoals Adenauer zich uitdrukte in de Bondsdag — van „Besiepte“ weer „Partner“ konden worden. Toen deden de aldus gevormde „Grote Drie“: Frankrijk, Duitsland en Italië, alle moeite om er voor te zorgen, dat ook België en de Nederlanden zouden toetreden. De tegenstrubbelingen van onze regering (die echter nauwelijks gesteund worden door de Kamer, en eerder werden afgekeurd) behoren reeds tot het verleden.

Op 11 Januari deelde de commissie voor Buitenlandse zaken aan de Tweede Kamer mee dat de regering voor het Europese leger was gewonnen, mits aan enkele voorwaarden werd voldaan. Later zou dan nog een stap verder worden gegaan zodat er een complete Europese federatie zou zijn. Op 24 Januari stelde de regering dan ook aan de Kamers voor in de Grondwet een bepaling op te nemen over de overdracht van bevoegdheden aan „volkenrechtelijke organisaties“.

De ondermijning van het Nederlandse gezag

Het is te betreuren, dat ons door politieke partijbesturen en door kerkelijke natuur-en-genade virtuozen voorgelichte volk zo weinig beseft hoe belangrijk het Europese-leger-plan wel is, dat nu aanvaard is. Want 't gaat hier niet om het vertrouwen van het opperbevel over onze troepen aan Eisenhower en zijn staf, gedurende de tijd der Russische dreiging. Dát is in beginsel niets anders dan een coalitie van nationale legers, volgens een verdrag tot wederzijdse hulpverlening ingeval van agressie. Neen,

het is een plan om aan de nationale regeringen de zwaarmacht te ontnemen, zodat zij die niet meer kunnen gebruiken.

Wij geloven dan ook, dat de Luxemburgse minister Bech gelijk had, toen hij voor Nederland en België sprak en zei dat dit voor een klein land vrijwel het einde van zijn bestaan als onafhankelijke staat betekent. Voor Duitsland en Frankrijk betekent het nog heel wat anders als zij de directe zeggingsmacht over hun nationale legers bij tractaat afstaan dan voor een land als het onze. Want als de Nederlandse regering haar eigen troepen uit veiligheids-overwegingen voor een bepaald doel zou willen gebruiken, zou zij er toestemming voor moeten vragen aan de Europese defensiecommissaris. Ieder die over betrekkelijk kleine gewapende actiegroepen weet te beschikken kan dan proberen politieke eisen af te dwingen en zelf de wet te stellen. Slechts moet men trachten zijn actie min of meer aannemelijk te maken voor de Europese defensiecommissaris (hiervoor werd de heer Spaak reeds genoemd, die in 1950 in België de wet stelde). Want dan zal deze aan de Nederlandse regering niet zo gauw toestemming geven voor het gebruik van eigen troepen. Ook kleine staatsgreepjes, zoals bijv. een plotselinge bezetting van de gecorrigeerde grensgebieden bij Tudderen of elders zouden mogelijk zijn, mits men maar een defensiecommissaris heeft, die bijv. met de Duitsers heeft afgesproken een oogje dicht te doen. Kortom, een geweldige buitenlandse „Europees“ inmenging zal hierdoor op eigen gebied mogelijk zijn. Baas in eigen huis is de overheid niet meer.

Een overheid, die haar zwaarmacht uit handen geeft, houdt op overheid te zijn. De staat waarvan de overheid vrijwillig afstand doet van de zwaarmacht, houdt op als onafhankelijke staat te bestaan.

Want we moeten niet vergeten, dat de Nederlandse regering niet alleen

WIJ HOREN BIJ ELKAAR, MAAR . . .

De laatste lijn is nog niet totaal bemand

„Ik ben begonnen met alle sobats uit mijn omgeving ons blad onder de neus te duwen en ik verzeker je dat ik geschrokken ben zo ver als de vergiftiging van schotjesgeest, achterdocht, onverschilligheid enz. al is doorgevreten bij zovelen van onze ouwejongens. Lui, die bang waren dat ze voor d'r lui ringgit bedonderd zouden worden, lui, die eerst de kat uit de boom willen loeren, lui, die je vertellen dat we tóch niks kunnen bereiken, lui, die zaniken dat ze toch niet overal aan mee kunnen doen, . . . enfin, allemaal lui die ik toch heus in een betere conditie heb meegemaakt maar die door het geestelijke klimaat van Holland helemaal verkaterd zijn. Met ons tweede en derde nummer kwamen ze al wat bij, maar toen be kroop ze weer de angst voor het falen, de angst voor de zoveelste teleurstelling enz. . . .”

ex-GBI E. de Brabander, Schiedam

„We weten allen wel, dat toen we terugkwamen in Negeri-belandah, het ons zwaar is tegengevallen. Dat is voor velen van de ouwejongens misschien een reden, om niet toe te treden tot ons Veteranen-Legioen. Het geeft ze een bittere smaak in de mond en het haalt oude wonden open.

Néén, sobats! dat moeten jullie juist niet doen. Hier ligt voor jullie en voor ons allemaal de kans, om al onze wensen en verwachtingen tóch te doen uitkomen. Het feit, dat we er duizenden van onze beste maats door verloren hebben, geeft ons het recht daartoe, maar tevens de plicht om er net zo lang voor te vechten, tót het bereikt is. Wij moeten er met elkaar voor zorgen, dat ons volk wordt wakker geschud en daarom roep ik van deze plaats af iedere ouwejongen uit de grond van mijn hart toe: „Let op je zaak! volg het banier en de leuze van het Legioen: voor God, Nederland en Oranje!”

ex-OWV Niek V.

* *

*

We zullen er niet te veel van zeggen, onze sobat en die verschillende anderen, die er ook zo over schreven, hebben gelijk. Er zitten nog veel te veel van die gewezen pracht-kerels van ons vast in de kleverige en ongezonde Hollandse spinnewebben van achterdocht, verdeeldheid en onverschilligheid . . . Schèur ze los en trek ze bij ons; wij horen bij elkaar en ze zou'en een paar jaar geleden ook niet op d'r tempat blijven liggen, terwijl wij in de schuttersput doken om het gevaar te weren. Wij kunnen er nou wel weer een soerat pandjang aan wijden, maar laten nou maar 's de andere stemmen uit deze laatste verdedigingsgreppel van Holland het doen. We hebben tientallen malen het spontane „Verzamelen!” door onze brievenbus gekregen ter publicatie in ons orgaan; we hebben ze tot dusver achtergehouden. Maar hier gaan er dan enkele:

tezamen

*Zeg, weet je nog van die soldatenjaren?
Hoe of 't toen, bij ons in Indië ging?
We liepen saam' dezelfde gevaren,
we zaten saam' in de bedondering.*

*We sjouwden tezamen door de sawah,
we klommen saam' dezelfde tjotten op,
we baggerden tezamen door de rawah,
wij gaven samen de peloppors klop.*

*We zitten nu in Nederland te kniezen,
we zien maar toe hoe 't naar de kelder gaat,
hoe we ook hier rust en recht gaan verliezen
doordat eenieder maar op zichzelf staat.*

*Iedereen doet nou maar alleen voor z'n eigen,
maar met z'n allen gaan we, mèt Holland, kapot.
Daarom: we moeten hier verandering in krijgen:
Sobats! „Wij doen tezaam!” zij nu weer ons gebod!*

Majoor G. W. T. D.

... ZEG, weet je nog? Ja waar-
achtig! wij weten nog wat onze plicht
was. Herinner jij je nog de rotzooi
waar we ingezeten hebben? Pengalan,
Garot, Tjandjoer, Cheribon, noem
ze maar op. Toen was het, dwars
door alles heen: „Kop omhoog, kin
vooruit en zet door!”

Wat voor toen gold, geldt meer
dan ooit voor nu. In onze dagelijkse
arbeid, in ons dagelijks leven, doen
we automatisch en suffig onze plicht,
de bezieling is er uit en aan onze
harten vreet het heimwee naar de
geest, die daar heerste. Het besef,
dat alles vergeefs is geweest, de bit-
tere erkenning van zoveel meer, dreigt
rebellens van ons te maken en daar-
om is het goed, dat „Oud-Wapen-
broeders” tussenbeide is gekomen,
om ons uit de chaos van onze ge-
dachten te halen, alles te ordenen en
te bundelen en heel deze wilde, een
uitweg-zoekende stroom te leiden in
een eigen bedding: het Veteranen-
Legioen Nederland!

Tezamen zullen we nu kunnen be-
reiken, wat ieder onzer afzonderlijk
niet vermag: een waardiger Neder-
land, een betere toekomst. Wat doet
het er toe, of jij en ik dat misschien
niet meer meemaken, als onze kin-
deren de vruchten maar plukken van
ons werk.

En kanker gerust, net als toen in
de hitte van de dag, op de regering,
op de ministers, op de generaals, ...
maar verdorie! pak dan ook, net als
toen, al kankerende toch maar aan
en fiks 't! Regeringen, ministers, ge-
neraals, zij komen en gaan. Maar
Nederland blijft!

Ja, we weten het nog: Kop om-
hoog, kin vooruit en: ZET DOOR!

Krukas 73

* *
*

PAK 'M BEET EN HOU' VAST!

Wij zijn een belangrijk, zo niet het
belangrijkste deel van ons volk. Trek
van dat volk alle oude mensen af,
schakel de minderjarigen uit, reken
de hufters niet mee, wat hou je dan
over? ONS! En de andere goedwil-
lenden, die graag mee zouden doen
met ons. Maar die alleen onze men-
taliteit en geest nog niet goed door-
hebben, omdat ze in de oude ideeën
van ons volk zijn vastgeroest. Nou,
bewerk die lui dan, maats. Dit kan
ons bestuur niet fiks, dat moeten
wij elk voor ons doen in onze eigen
omgeving. Ga met ze bomen, duw
ze dat jofele blad van ons onder de
neus. Als ze met hun mening maar
achter ons staan, als ze maar snáp-
pen wat we vóór hebben met ons
Legioen.

En nou die kameraden van ons,
die samen met ons in de blub ge-
zeten hebben maar nu te slap en te
lamlendig zijn geworden om ook een

poot uit te steken. Als jij, die dit
leest, één van die lui bent, schaam
je dan je ogen uit je kepala! Waar
blijf je? Wat is dat voor gezeur?
Zaten jullie soms met ons in dezelfde
smurrie of niet? Ja? nou, kom op
dan, we zitten wéér in de rotzooi
en we moeten er met z'n allen weer
uit.

Maats, ken jij ze óók zo in je om-
geving? Die toen onze kameraden
waren maar nou blijven toekijken,
terwijl het verzamelen al geklonken
heeft? Als je ze kent in je eigen om-
geving, doe er dan wat aan en als
de gesmeerde bliksem! Bewerk die
vent, wapper ons blad onder z'n
neus en sleep 'm er weer bij, des-
noods bij z'n haren! Wéér zoiets,
wat we mannetje voor mannetje
moeten doen.

En nou nóg iets: de publieke me-
ning moet óm! In de stijl van „Wees
goed voor anderen!” Ja maats, zorg
daarvoor. Die kruideniersmentaliteit
moet volkomen veranderen. In Indië
konden we niks doen tegen die ver-
keerde meningen. Maar nú kunnen
we dat wél! Wat drommell! we kun-
nen toch zeker met z'n allen die
openbare mening wel aan en laten
omzwaaien?! Dus zet 'm op en rus-
tig doorpesen! Maar nógmaals: niet
met de vuist, maar door goed te zijn
voor iedereen en allen, waar je ook
bent. Onze houding moet 't doen!

Verdraaid maats! 't moet! 't kán!
we hebben al onmogelijker dinger
gefikst!

A. M. Speulman, Leiden

LEGIOEN

*Appel is opnieuw geblazen,
en wij, wij hebben 't verstaan!
En zullen harder dan ooit tevoren
met elkaar die weg naar voren gaan!*

*We zullen niet langer suffig slapen
maar weerom geven al onze kracht;
Spoor's, Pinke's en Giebel's knapen
zullen weer fiks en van hun wordt verwacht!*

*Het Legioen van Neerlands Veteranen
bij ons zo pas ontwaakt,
zal zich weer de weg naar voren banen
zodat Nederland in al z'n voegen kraakt!*

H. W. van Dam

„Makkers! we staan er toch álle-
maal achter, nietwaar? Zonder uit-
zondering? Laat niet enkelen de grote
belabbering opknappen, maar laten
we het weer, net als daarginds, met
elkaar doen. Laten we gezamenlijk
onze schouders onder deze gemeen-
schappelijke taak zetten, je zult zien
hoe de boel dan kan verkeren. Oh!
ik twijfel er niet aan, of we zullen
nog behoorlijk wat teleurstellingen,
moeilijkheden en dreunen krijgen, ...
maar die zijn er om overwonnen te
worden, is 't niet? Sinds wanneer
gaan we op de loop voor moeilijk-
heden? Gooi open die ramen, waar-
achter ons volk beschimmelt en ver-
gaat, laat maar eens flink doorwaaien!
Wij zijn Hollanders en houden van
de storm! En laat voor ons, Hollan-
ders in hart en nieren, die storm dan
maar eens opsteken om alle formu-
lierenstof en partij-politiek-schimmel
weg te vagen van Kruis, Oranje en
driekleur.

Ons Legioen zal leven, sobats, zal
leven en werken en streven, ... zijn
ideeën uitdragen en zijn doel berei-
ken, van Terneuzen tot Rodeschool,
van Scheveningen tot Assen!”

ex-Sgt. OVW M. C. Vermeulen
Amsterdam

* *
*

„Madjoel! madjoel! ... steeds ...
door: Madjoel! ...”

H. S., voorn

Sokkentellers en Achterblijvers

De oorlogsvrijwilligers-bataljons werden in de loop van 1946 aangevuld met groepen OVW'ers, die later uit Nederland naar de Oost waren vertrokken. Toen de bataljons thuisvoeren, werden deze groepen bij elkaar gevoegd in zgn. „Blijvertjes-bataljons” om hun tijd uit te dienen. Zo'n Blijvertjes-bataljon was 1-15 R.I. van de Tijger-brigade, Midden-Java, een hutspot van kerels, zo'n hutspot! Een van die Blijvertjes schreef de onderstaande brief, gericht aan alle aarzelanden en wankelmoedigen:

SOMS kan het gebeuren dat je een ander stuk bezinsel (residu) tegenkomt. Niet vaak, maar soms. Zo ontmoette ik er dan één, een brenschutter en niet één van de slechtste. Maar Holland had hem weer helemaal te pakken, want toen we het over ons Legioen hadden, zei hij met een schoudergebaar: „Wat motte wij nou met dat handjevol beginnen?”

Zoiets kan ik nou niet slikken van een oud 1-1-15'er en dat zei ik 'm ook en in de taal, die we allebei verstonden, al is er nooit een woordenboek voor samengesteld.

Het was daar in Kalioerang, in de tijd dat Dolle Dries daar liep te briesen. Ken je die sergeant-sokkenteller nog? Vertel niet, dat 'ie fourier sadja was, want sinds dat ene gebeurde . . . Het was met een convoi Kalioerang-Djokja en hij was convoi-commandant. Niet toevallig, want onze commandant keek er heus zijn mannen op aan.

In die gemene bocht, waar de weg weg was, ging de spits-carrier. Eén zwaar gewonde en die ander? . . . dat werd weer een wit kruis meer in de groene heuvels van Semarang.

En meteen hels vuur over het stoppende convoi, ginds uit die kampong vandaan, een storm van lood en lawaai. Nou moest zo de aarde tijdelijk opengaan om jouw kwetsbaar leven effe te beveiligen tot het voor bij was, niet? . . . Maar wat schreeuwde daar die sokkenteller? . . . „Attakeren!! vooruit jongens, d'r boven op!!”

En dan vraag ik je en dat vraag ik je nú, Kokkie, Eep, Spin! . . . hebben jullie en die sokkenteller eerst soms geteld met z'n hoevelen jullie waren en of dat wel genoeg was voor die krankzinnige stormloop? Hebben jullie er wel bij nagedacht dat je maar met vier man over dat voetbalveld rende, dat je maar met vier man over die sawah vloog?

Helemaal niet! jullie dachten er helemaal niet bij na, jullie luisterden naar dat commando en fiksten het met elkaar: dat hele stel ginds in d'r veilige dekking en achter d'r wapens trok aan de stutten met de sarong in de hoogte.

Ja, kom maar op, jullie betweters, met je voorzichtige „ja, maar die

oelwappers hadden geen moreel, ze hadden geen lef . . . enz. enz.”

Allemaal achter-af gepraat; als die vier jongens in een greppel waren gekropen met d'r lui schietgebedjes, dan hadden die oelwappers wel moreel en lef gekregen en dan waren er nu vier kruisen meer geweest op het Burgemeester Tilleman-plein.

En laten we het nou eens van de andere, de wel positieve kant bekijken: die vier jongens hadden wel moreel, ze hadden groot lef en daarmee fiksten ze het, al waren ze maar met een handvol tegenover 'n enorme overmacht in veilige stellingen!

Verdraaid! „met een handjevol bereiken we toch niks!” In de eerste plaats valt dat handjevol best mee en als we er allemaal achter gaan staan, dan wordt het zelfs een enorme macht en met het groeien van dat aantal zal ook onze stootkracht groter worden. Of niet soms?

Weet je wat er met jou aan de hand is? Jij bent geen „Blijvertje” meer, maar een „achterblijvertje”. Drie tropenjaren konden jou niet zo ver krijgen, als een minder aantal jaren Negeri Belandah het voor elkaar kreeg: de barst in jouw moreel, de likwidatie van jouw lef.

Man, blijf toch lachen om al dat

vuur uit die kampong, ook als die kampong „Holland” heet. Ja, wees wijs en word alsjeblieft gek!

Eén-één-vijftien! jullie allemaal, . . . laat me je nog aan wat anders herinneren. Onze generaal was in Djocja. Hij zag de verbittering op onze gezichten, omdat wij moesten „ont-ruimen”. Hij was het type generaal, dat je zo kon aanspreken: „Generaal, laat U ons in de steek?” Hij was ook het type, dat er ronduit antwoord op gaf: „Ook ik moet gehoorzamen, mannen!” . . . En zo was het. Ook hij moest gehoorzamen. Aan Den Haag. Hij, die generaal was 't niet die ons in de steek liet en al die miljoenen goede bruine mensen die we rust en veiligheid beloofd hadden, . . . maar Den Haag. We waren soldaat, die generaal ook. En daarom gehoorzaamden we.

Nu is het geen kwestie meer van Djocja teruggeven. Het gaat nu om ons eigen Holland, om het er op of er onder van dat Holland. Nu zijn we geen soldaat meer, die alleen heeft te gehoorzamen. We zijn nu burgers van een democratisch land en hebben zelf vast te stellen, wie ons regeren, met andere woorden: wie ons hebben op te dragen: Madjoe! of Moendoer! Wij kunnen dit beter vaststellen als we weer bij elkaar zijn, types als Kokkie, Eep en Spin en met sokkentellers boven ons, die het risico van een „Attakeren!” durven te nemen.

Wel maats, kies je de sokkentellers of de achterblijvers?

Geb. B., oud-1-1-15 R.I.

OPDRACHT:

Rol de verbinding uit!

„Omdat de regering (van Zuid-Afrika) naar hun mening gebruik gemaakt heeft van ongrondwettelijke middelen en daarmee doorgaat, hebben zeer vele ex-vrijwilligers (in totaal thans ongeveer 100.000) zich aanéengesloten in het FAKKEL-COMMANDO VAN OORLOGSVETERANEN. Zij hebben zich niet aangesloten bij enige politieke partij, doch hebben duidelijk doen weten dat zij er op uit zijn de regering ten val te brengen. Het Commando is een machtige politieke strijdgroep, hoewel men nog niet kan zeggen welke kant zij in de toekomst uit zal gaan. HET JAAR 1951 ZAL ECHTER BEKEND WORDEN ALS HET JAAR VAN HET COMMANDO DER FAKKEL-DRAGERS”.

Tot zover een bericht in Elseviers Weekblad van 22 December jl. Voor zover wij weten, heeft niet één onzer vaderlandse dagbladen melding gemaakt van dit Zuid-Afrikaanse veteranen-legioen; het zou ietwat gewaagd lijken en olie op het vuur, waar ook in dit land van ons een begin is gemaakt met het verzamelen van alle veteranen in één legioen. Wij nemen dit bericht over uit Elseviers om daarmee aan te tonen, dat dus óók elders de kruik net zo lang te water gaat tot zij breekt.

WIJ willen het hier zeer duidelijk herhalen: dit Veteranen-Legioen Nederland van ons is uitsluitend ontstaan door de diepe bezorgdheid voor de gang van zaken in ons land. Die gang van zaken onderkennen wij als grotendeels te zijn veroorzaakt door het verlies van ons nationaal zelfbewustzijn, door de miskenning van onze beste waarden en tradities, door het gebrek aan enig constructief ideaal, door de noodlottige verdeeldheid in ons volk, kunstmatig aangekweekt met partijpropaganda, klassenstrijd, leuzen en tendentieuze voorlichting en vele andere oorzaken meer. Deze oorzaken leven in ons volk, maar zij komen het duidelijkst tot uiting in het regeringsbeleid.

Had deze geest van afbraak, onverschilligheid en onderlinge strijd bestaan in de bezettings- en oorlogsjaren en daarna bij de strijdkrachten in Indonesië, dan hadden wij ons land in 1940 reeds kunnen afschrijven. Maar ons land en volk zijn niet ten gronde gegaan. Dank zij het ideaal, het hernieuwde geloof in volkskracht, tradities en geestelijke waarden, dank zij de eensgezindheid. Deze krachten zijn de wapens van het Legioen, dat in de laatste maanden van het rampjaar 1951 uit moreel en ideaal in de eigen rijen is ontstaan. En deze wapens zullen op legale en waardige wijze gehanteerd worden, doch krachtig en net zo lang, tot het grote doel (dat niets anders is als de redding van ons land en volk) is bereikt.

Er is over het ontstaan van ons Legioen een storm opgestoken in de verpolitiekte pers. Eén zinsnede staat ons nog glashelder voor ogen: „In-

dien men het niet eens is met een bepaalde maatregel, laat men dit dan kenbaar maken via de langs democratische weg gekozen leiders.”

Wij zullen hier aantonen, wát met deze ogenschijnlijk zo fraaie oplossing wordt bedoeld:

Na de onwettige inbeslagname door de TNI van wapens aan boord van de „Blitar” in Tj.Priok richtte het Veteranen-Legioen Nederland onderstaand telegram aan de Voorzitter van de Ministerraad:

„Het Hoofdbestuur van de stichting Veteranen-Legioen Nederland vraagt zich met ernstige bezorgdheid af, of de Nederlandse regering wel die stappen heeft ondernomen inzake de kwestie van inbeslagneming van wapens aan boord van de Blitar in Tandjong Priok, bestemd voor Nederlands Nieuw-Guinea, die tot onverwijld vrijgeven van deze wapens zullen leiden; en of het enig nut heeft formeel met de Indonesische delegatie besprekingen te voeren over de status van Nederlands Nieuw-Guinea, wanneer de wederpartij zich bij voorbaat door daden op het standpunt stelt van de Indonesische soevereiniteit over dit gebied. Is de Nederlandse regering voorts niet van mening, dat het ingrijpen van de Indonesische regering aan boord van een Nederlands schip een schending betekent van de Nederlandse soevereiniteit. Met klem dringt het hoofdbestuur van bovengenoemde stichting er dan ook bij Uwe Excellentie op aan om inzake deze kwestie duidelijk haar standpunt te willen bepalen en dit bekend te maken aan het Nederlandse volk, opdat de ernstige be-

zorgdheid, die in brede kringen van het volk leeft, worde weggenomen.”

Dit telegram is zonder de minste illusie van enig antwoord verzonden. Een antwoord hebben wij ook niet ontvangen, noch is het volk ook maar iets te weten gekomen omtrent de maatregelen, waar wij zo erg benieuwd (en ongerust) naar zijn, omdat zij immers ook uit onze naam worden genomen.

In geen land, waar reeds sinds vele jaren veteranenlegioenen bestaan, heeft ooit een regering een verzoek, wens of eis van die legioenen genegeerd. Dit was mogelijk door de enorme aantallen, waarmee die veteranen-bonden kwamen opzetten.

Ons Legioen hoeft die miljoenen-aantallen niet te hebben, maar indien wij verhoudingsgewijs dezelfde kracht kunnen ontplooiën, geloof dan maar niet dat er ook maar één van onze volgende telegrammen in een ministeriële prullemand zal verdwijnen. Indien dergelijke telegrammen, verzoeken, protesten, eisen verzonden zouden worden om persoonlijke- of partijpolitieke belangen te behartigen, dan verdienen wij de hoogste boom op het Plein. Maar, maats, dit gaat om Nederland en er bestaat in dit jaar, waar wij voor staan, maar één uitkomst: ER OP OF ER ONDER! Dit gaat geen tranen of bloed kosten, alleen maar het zweet van enkele honderden en het moreel en de geest van ons allen. Hiërmee kunnen wij het redden. En laat iederéén dan kwekken, dat wij een stelletje opsnijers zijn, maar wij herhalen het hier nogmaals met klem en bezorgdheid: ALS WIJ HET NIET DOEN.

NW-GUINEA vraagt WERKERS!

Wat direct opvalt bij een verblijf op Nieuw-Guinee is, dat veel mensen beheerst zijn door de gedachte: plukken en halen wat er te halen valt en dan zo vlug mogelijk hier weer vandaan.

Op elk niveau van het Nieuw-Guinese leven treft men deze mentaliteit aan.

De deskundige die op hoog niveau van Regeringswege is uitgenodigd naar Nieuw-Guinee te gaan, krijgt door de beperkte tijdsduur (slechts één jaar) van zijn verblijf praktisch geen kans zijn ideeën te verwerkelijken. Heeft hij toch kans gezien tijdens zijn verblijf verschillende dingen tot stand te brengen, dan moet hij nog afwachten of zijn opvolger dezelfde mening is toegedaan. Het is dan ook te begrijpen dat er op deze wijze een wonderlijk mozaïek van maatregelen ontstaat. Hierbij is het niet te vermijden dat maatregelen die genomen moeten worden en die een behoorlijke tijd van voorbereiding vragen, achterwege blijven.

Erg opvallend is de grote mate van ondeskundigheid waarmee hier door groot en klein geprutst wordt.

Te Hollandia-haven heeft men in de loop van 1949-1950 een aantal aardige stenen, althans betonnen, huisjes laten bouwen. Daarvoor heeft men reeds bestaande betonnen fun-

deringen uit de tijd der Amerikanen gekozen. Alles goed tot nu toe.

Het onbegrijpelijke komt nu pas. Vlak bij deze huizen stroomt een kali die aanmerkelijk hoger ligt dan de grond waarop deze woningen staan, als waterkering fungeert een aarden wal.

Bij de bandjirs die in het voorjaar omstreeks Maart-April plaats hebben, is het heus niet denkbeeldig dat deze kali zich weer eens verplaatst zoals meerdere malen is gebeurd. In dat geval is het wonen niet bepaald aangenaam te noemen.

Diensttekorten, ontstaan door ondeskundigheid van beheerders etc., wordt op het publiek verhaald.

Kortgeleden is bijv. de benzineprijs in Manokwari verhoogd tot f 1,25 per liter, omdat de beheerder 2000 liter petroleum had laten „verdampen“.

Een pakje van 1 kg kost nu f 72,— per luchtpost. De P.T.T. heeft schijnbaar geld nodig.

Dat alleen ambtenaren belasting zouden betalen is geheel onjuist.

Papua-dragers en werkers betalen 5% loonbelasting. Verder betaalt iedere Papua in het zgn. „beschaafd“ gebied 50 cent belasting per jaar, zo niet, dan gaat hij de gevangenis in.

Salarissen van B.B.-ambtenaren zijn in verhouding hiermee onevenredig hoog. De toelagen die zij ontvangen zijn gewoonweg walgelijk. Een controleur krijgt bijv. ontberings-toelage, dienstreistoelage, voedings-toelage. Het resultaat is dat hij voor een eenvoudige gebiedswandeling elf gulden per dag extra beurt.

De situatie is verder dermate chaotisch en rot dat het kan voorkomen

dat een ambtenaar na fraude gepleegd te hebben, anderhalf jaar gevangenisstraf kreeg in Kota Baru (Hollandia-Stad).

Na een half jaar werd bedoelde man vrijgelaten wegens een fout in de procedure. Hij is nu weer ambtenaar. Hoe is dit mogelijk?

Op de Nieuw-Guinee omringende eilanden staat een groot Indonesisch invasieleger klaar. Wij kunnen hier-teenover militair praktisch niets stellen.

Infiltraties komen echter weinig voor.

Nieuw-Guinee heeft mensen, Nederlanders nodig die willen werken, hard werken. Mensen met idealen. Mensen die van volhouden weten. Mensen die Tichelman bedoelde in de vertaling van Rudyard Kipling's „If“: „Indien, als 't werk van heel uw leven voor uw ogen wordt gebroken, ge 't weder opbouwt, met gereedschap deels versleten, deels kapot — uw hand grijpt weer de ploeg, en ge begint opnieuw bij het begin. — Indien ge, als het moet, uw zinnen en uw zenuwen kunt bedwingen uw doel te dienen, ook al ging hun energie reeds lang te loor, opdat ge nog één laatste ruk aan hun vermogens kunt ontwingen, waaruit ge onverwachte wilskracht put voor het bevel: „Zet dóór!“, dan ligt de weg naar Vrede, Voorspoed en Voldoening voor U open, en — wat oneindig méér betekent — dan m'n zoon, zijt ge een MAN.“

Deze mensen hebben we nodig in Nieuw-Guinee, om iets helpen op te bouwen dat uniek zal zijn op deze aarde.

Een legionnaire-pionier

Nieuw-Guinea vraagt de man, die bereid is voorlopig in zo'n verblijf te leven. Hadden wij ze soms in Indië niet vaak rotter? Nou dan!

De brigade Geeroms-Kokkelink schreef een

II

Eenzaam verhaal

In ons vorig nummer werd met de publicatie begonnen van het epos, dat het kleine garnizoen Manokwari schreef in het verzet tegen de Nipponners in de wildernissen van Nieuw-Guinea.

Eind 1942 kregen de guerilla's een even onverwachte als verrassende versterking. Een hunner, een Inheemse soldaat, stond in de diepe schaduw van wat strandgewas te waken, toen hij in het eerste, vale daglicht een vaartuig zag naderen. Hij alarmeerde de brigade; het konden zowel Japaners als de langverwachte geallieerden zijn.

't Waren geallieerden, maar in een zeer gekreukte en deplorabele toestand, drie Amerikaanse vliegers, die in 1941 met hun bommenwerper boven de Stille Zuidzee waren afgeschoten en die in het najaar van 1942 hadden weten te ontsnappen uit het krijgsgevangenenkamp op de Phillipijnen. Van Mindanao uit hadden ze in een open vissersvaartuig 600 zeemijlen afgelegd, tot de zeestromen hen op de kust van de Vogelkop hadden gezet, radeloos van dorst en honger, tot geraamten opgedroogd in de moordende hitte; de oudste hunner vooral was er vreselijk aan toe door een kwaadaardige dysenterie, herinnering aan het P.O. W.-kamp; een andere had een open beenwonde.

Ze werden zo goed mogelijk verzorgd, maar het voortdurend heen en weer trekken in het grimmige verstoppertjesspel met de Japanse patrouilles hield een spoedige en afdoende genezing tegen.

Ze leefden alle drie lang genoeg om tezamen met de Nederlandse guerilla's hun revanche te nemen op de Japanse likwidatiemethoden in het gevangenkamp. Dat was in Maart 1943, toen voedsel- en munitiegebrek Geeroms ertoe dwong een overval te doen op het belangrijke Japanse steunpunt Sorong. Door de inlichtingen van Papoea-verspieters waren de guerilla's op de hoogte van de sterkte van het garnizoen, de wachtroeling en de plaats van de belangrijkste voorraden. Alles wat in staat was te vechten, ging mee. Bij daglicht beslopen ze Sorong, bleven op behoorlijke afstand en omgeven door schildwachten in het bos de avond afwachten en gingen er toen op los. De Japanse bezetting was totaal verast, voor ze gealarmeerd had kunnen zijn waren de dienstdoende wachten afgemaakt en doorkruiste een moordend vuur de barakken en

straten, de Jap kreeg geen schijn van kans. Twaalf opslagplaatsen gingen in een hel van vuur en ontploffingen op, een munitiedepot werd geplunderd en daarna opgeblazen, een kleine groep bestormde de steiger, bemande drie sloepen en bracht het transportschip „Laito Maru“, dat in de haven voor anker lag, tot zinken.

Kort na dit grote succes stierf de oudste Amerikaan; de dysenterie had zijn gestel totaal ondermijnd, een kwaadaardige malaria sloopte de rest. Hij was een man geweest; verschillende malen reeds had hij de guerilla's verzocht hem achter te laten, omdat hij wist hen in hun bewegingen te belemmeren. Hij had een dood met een wapen in de hand verdiend. Ze begroeven hem op de plaats waar hij overleed en wisten alle sporen weg om de Jappen geen gelegenheid tot grafschennis te geven, de wildernis trok er zich vol piëteit over dicht en geen mens zal ooit meer de plaats kunnen aanwijzen, waar een dappere Amerikaanse soldaat begraven ligt.

De Nipponners verdubbelden hun pogingen om de brigade-Geeroms in handen te krijgen; het werd een zenuwslopende tijd waarin de guerilla's geen minuut respijt werd gegeven.

In September van hetzelfde jaar sloeg het noodlot hard toe; eigenlijk was het geen noodlot maar de vuigste vijand van elke soldaat: het verraad. Een Papoea zwichtte voor de verleiding van de uitgelofde premies en het schuilmivak, dat juist betrokken was, werd overvallen door een grote overmacht. Het gevecht was kort en verschrikkelijk, de guerilla's vochten voor alles wat ze waard waren maar werden onder de voet gelopen. De Amerikaan met de beenverwonding, die hem nog steeds hinderde, werd reeds direct gewond; hij sleepte zich naar de dekking van een boom en bleef daar onder enthousiast Indianengehuil doorvechten; hij doodde nog talrijke Jappen voordat het dodelijke schot een einde maakte aan zijn jong en moedig leven.

De brigade vocht zich een weg door de aanvallers en de wildernis slokte haar spoorloos op; maar de derde Amerikaan en enkele Indonesische guerilla's waren gewond in handen van de Nipponners gevallen. Zij werden na beestachtige marteling gedood.

Beroofd van hun voorraden aan levensmiddelen en munitie verzamelden de guerilla's zich weer en zochten nieuwe schuilplaatsen. Feller dan ooit werden hun aanvallen op Japanse patrouilles en convooien om te trachten, weer voldoende materiaal in handen te krijgen, waarmee ze de strijd konden voortzetten.

Ze waren toen reeds langer dan anderhalf jaar in de wildernis, opgejaagd als vogelvrij wild, geteisterd

Vogelkop-guerilla's bekijken een buitgemaakt Japans pistool.

door alle verschrikkingen van bos en moeras. De brigade was geslonken tot veertig zielen; ze hadden geen schoeisel of kleding meer, de lopen van hun wapens waren uitgesleten; hun wonden dekten zij af met bladeren; ze hadden al die tijd geen verbinding gehad met de buitenwereld, wisten niet hoe het met de oorlog ging, al wat zij daaromtrent opvingen waren de sterk-gekleurde propaganda-verhalen, die Nippon onder de bevolking bracht; ze hadden geen idee van de dagen waarin ze leefden. Mager als skeletten, de huid gehard door zon en regen, door hitte en kou, gekorven door doornige lianen en het scherpealangras, dwaalden zij als spookgestalten door de wildernis. Hun haat tegen de Japanners was uitgeslagen tot een verterend vuur.

En nogmaals sloeg het verraad toe. Het was in begin 1944 dat de Jappen voor de tweede maal de weg naar een schuilbivak werd gewezen door een spion, het gevecht was bloedig maar kort, weer wist het merendeel van de guerilla's door de omsingeling heen te breken maar Geeroms, de oudste vrouw en tien mannen werden gevangen genomen; de Jappen doodden hen niet ter plaatse. Zij werden met groot misbaar en in een triomfantelijke processie meegevoerd en in een groots-opgezette ceremonie in het openbaar onthoofd. Op de punten van Japanse bajonetten werd de Papoea-bevolking gedwongen, de afslachting bij te wonen.

Nog vijf-en-twintig man was de brigade sterk; het was toen dat de ondercommandant, de sergeant Maurits Kokkelink, een immigrant-varkensfokker van de Vogelkop, het commando overnam. Hij deed dit op een manier, dat de Jappen binnen de twee maanden tienduizend gulden en grote hoeveelheden rijst, zout en textiel op zijn hoofd zetten, terwijl doorlopend een strijdmacht van 1100 man in de wildernis opereerde tegen de handvol guerilla's.

In desperate haat attackeerde Kokkelink waar hij kon, maar nooit liet hij zich misleiden door onvoorzichtigheid of zelfoverschatting. Hij vermeed elk openlijk gevecht tegen de steeds numeriek overmachtige vijand, hij volgde hen langs hun patrouille-wegen, kwam in hinderlaag en trok zich direct na de beschieting weer geluidloos terug; in de avonden besloep hij hun bivaks en viel op korte afstand aan om dan weer bliksemsnel in het niet te verdwijnen. Hij leidde ze langs dwaalwegen in het moerassige oerbos, dwong hen de patrouilles te decentraliseren en sloeg dan toe, hard en fel en zonder pardon. Hij was de incarnatie van sluwe berekening, hij kende alle methoden van de Japanse bosvechters en stelde

er de zijne tegenover in een genadeloos schaakspel op leven en dood.

In het najaar van 1944 vingen de guerilla's geruchten op van een geallieerde landing bij Sansapoer. Zij waren toen reeds meer dan dertig maanden op hun eindeloze zwerftocht achter de haat aan en zij wantrouwen alles en elk bericht. Een patrouille werd uitgezonden om contact te zoeken met de geallieerden. Deze wisten niet wat hen overkwam, toen een voorpostenpatrouille bij het hoofdkwartier terugkeerde met enkele totaal verwaarloosde en sterk vermaarde mannen, smerig en zwartgebrand als inboorlingen, in gescheurde lompen die nog alleen als schaamlap dienden. En hun verbazing steeg, toen deze hun hakken aanéén brachten en zich correct-militant meldden als de guerilla's van Kokkelink. De Amerikanen, zelfverzekerd, goed-doorvoed, bedolven onder geweldige voorraden, vroegen duizend-uit, zij konden maar niet geloven, dat er mannen waren geweest, een handvol slechts, die niet alleen langer dan twee jaren in die groene hel hadden doorgebracht, maar dat die het ook waren geweest, die al die tijd de duizenden Japanse stoottroepen hadden tegengehouden. Maar zij zwegen, toen zij de boodschap van Kokkelink kregen:

— Stuur mij medicijnen, kinine en tabak; geef enkele pelotons soldaten mee om de Japanner verder te bestrijden, dan zullen wij hen de zee injagen. Als u geen soldaten kunt missen, geef mij dan wapens en munitie, dan doen wij het zelf. —

De patrouille bleef niet langer dan nodig was; ze keerde terug met de gevraagde aanvullingen. Het Amerikaanse commando lichtte Australië in over de guerillagroep van Kokkelink en de Nederlandse legerleiding stuurde een vliegtuig om de mannen naar Australië te evacueren. Men had nog moeite om Kokkelink hiervan te berichten, want de wildernis had hem weer spoorloos opgeslokt. Slechts na ingespannen zoeken kon een patrouille weer contact met de guerilla's maken.

Zij werden overgebracht naar Australië; zonder uitzondering melden zij zich daar om de strijd verder voort te zetten, maar de legerleiding besliste anders. Eerst moesten zij geheel worden bijgevoed en leren zich aan te passen aan de normen van de bewoonde wereld. Voordat zij weer gewoon op schoenen konden lopen, was de oorlog ten einde.

Dit is het verhaal van de brigade Geeroms-Kokkelink, een eenzaam en onvolledig verhaal.

Het oerbos van Nieuw-Guinée heeft de sporen van de guerillastrijd van de Vogelkop weggewist, de

Maurits Kokkelink
Ridder M.W.O. 4e klasse

regens spoelden over de modderige voetafdrukken en het liaangewas overwoekerde de plaatsen waar zij hun bivaks hadden. Het gaat snel in het oerbos. Maar sneller dan regens en woekergewas wist de tijd de herinnering weg; wij leven sneller nog dan de wildernis en wij vergeten in minder tijd dan de regen nodig heeft om een voetafdruk te doen verdwijnen. Er zijn toen grote en, naar het thans lijkt, onbezonnen woorden gesproken als: „bovenmenselijke offers die eenmaal gehonoreerd zullen zijn door een toekomst die uti zal wijzen, waarvoor zij werden gebracht“, en meer nog.

Ik weet, dat Kokkelink en de zijnen op deze toekomst wachten. En dat Geeroms in zijn graf daarop wacht, en zijn vrouw en zijn kind, de echtgenote van de zee-officier, de drie Amerikanen en al die anderen van wie nooit meer een mens wijzen kan waar hun graf te vinden is in de grenzenloze wildernis van het eiland, dat eveneens wacht op de vervulling van de toen gesproken woorden.

„Een golf van blijdschap slaat hoog in ons op, als wij van onze fiere drie-kleur voorstellen opnieuw wapperend boven Hollandia (Nw.-Guinea).“

H.M. Koningin Wilhelmina
(10 Mei 1944)

NIEUW-GUINEA *allerlei*

ALLES, wat een duidelijk nationaal belang behartigt of voor-vecht, kan op ons rekenen. Dat dit begrepen wordt blijkt uit het feit, dat onderstaand manifest voor 't behoud van Nieuw-Guinea ons werd toegestuurd. Wij geven dit manifest gaarne door aan het Legioen, met de opwekking er bij: „Maat, geef er je stem aan! Die kan nèt de doorslag geven!”

MANIFEST

aan het Nederlandse Volk

Het Algemeen Hoofdbestuur van de Vaderlandse Kring, ernstig ongerust over het uiteindelijke resultaat der aanstaande besprekingen omtrent de status van het huidige NEDERLANDS Nieuw-Guinea, richt zich tot het Nederlandse volk met een ernstig en dringend beroep, al het mogelijke te doen om de regering te bewegen het Zelfbeschikkingsrecht der Volken te handhaven en de Rechten van de Mens, ook die van de bewoners van Nederlands Nieuw-Guinea, te respecteren.

Overdracht van onze souvereiniteit over dit gebied aan de Republiek Indonesia zou getuigen van een volkomen gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef tegenover de Inheemse bevolking, waarvan onomstotelijk vaststaat, dat zij niet wenst te leven onder het gezag der Republiek.

Overdracht der souvereiniteit zou een nieuwe schending betekenen van hogerbedoelde rechten, welke de fundamenteën zijn van de Organisatie der Verenigde Naties, en eerste voorwaarden voor de Wereldvrede.

Het is reeds ernstig genoeg, dat wij de volkeren van Indonesië hebben overgeleverd aan de Republiek Indonesia Serikat, zonder de handhaving van hun vrijheden en rechten op effectieve wijze te waarborgen.

De regering bleef werkloos toezien, toen de republiek Djocja de andere deelstaten, met wie wij zo juist accord gemaakt hadden, onder de voet liep.

De regering liet het bevriende volk van de Zuid-Molukken, dat zich uitgesproken had voor aansluiting bij Nederland, volkomen in de steek toen het overrompeld werd door Djokjase benden, uitgerust met Nederlandse wapenen en getransporteerd in Nederlandse schepen.

Onze regering weigerde de Republiek der Zuid-Molukken te erkennen, ondanks de rechterlijke uitspraak en het gedegen oordeel van leden van de Nederlandse Vereniging voor In-

ternationaal Recht, die beiden het goed recht van de Zuid-Molukkers tot het proclameren van hun onafhankelijkheid erkennen.

Het Nederlandse volk heeft de PLICHT, zich tegen iedere nieuwe rechtsschending te verzetten. Financiële overwegingen van welke aard ook mogen tegenover deze morele plicht geen enkel gewicht in de schaal werpen.

Overlevering van de ons goedgezinde bevolking van Nederlands Nieuw-Guinea, die ten volle op ons vertrouwt, zou een weergaloze rechtsschending zijn, waarvoor het Nederlandse volk de verantwoordelijkheid niet kan en niet mag dragen.

Wij, volk van Nederland, zouden hiermee zelf het recht verbeuren, ons, indien wij in soortgelijke omstandigheden zouden komen te verkeren, op het zelfbeschikkingsrecht en op het Volkenrecht te beroepen.

Wie het Recht schendt, zal straks aan Onrecht ten prooi vallen.

Wie met ons van oordeel is, dat deze nieuwe schending ONDER GEEN BEDING mag worden gepleegd, geve daarvan blijk door toezending van naam en adres aan: Vaderlandse Kring, Postbus no. 42, Schiedam.

C. E. L. HELFRICH,
Lt.-Adm. b.d.,

wnd. Voorzitter

H. A. M. ROELANTS,
Alg. Secretaris

EEN BOEIEND, ENERGIEK EN WAARDEVOL BOEK OVER NW.-GUINEA

In de chaos van artikelen, meningen, brochures, romans over Nieuw-Guinea is eindelijk en juist op tijd een boek verschenen van Jan van Eechoud, getiteld: „Vergeeten aarde”. Uitgegeven door Uitgeverij v/h C. de Boer Jr., Amsterdam. Geb. f 8,90.

Jan van Eechoud is een bij uitstek deskundige inzake Nieuw-Guinea. Hij weet wat hij wil. Hij heeft heel veel slap en futloos beleid meegemaakt. Maar ook weet hij dat het te goedkoop is om de mensen die daarvoor verantwoordelijk zijn en blijven, verwijten naar het hoofd te slingeren. Zij zouden het toch niet begrijpen in hun slaafse onderworpenheid aan voorschriften e.d.

Van het begin af aan heeft hij zich verzet tegen het Sabang-Merauke complex der voormalige bewindvoer-

ders. Slechts in één hoofdstuk, dat van het bestuur, spreekt hij zo:

„Hier (in N.-Guinea) passen geen ambtenaren, om met Eboué (negergouverneur van een Franse kolonie) te spreken. Die menen dat zij hun plicht gedaan hebben, door het vereiste aantal uren achter hun lessenaar te zitten en daardoor in staat zijn aan de zogenaamde competente autoriteit een periodiek rapport toe te zenden, dat is samengesteld uit andere periodieke rapporten die op hun beurt weer zijn samengesteld door andere officiële instanties, waar dezelfde geest heerst.”

En verder gaat hij: „Niet achter de schrijftafel verdient de bestuursambtenaar er zijn sporen, maar buiten in de bossen en de moerassen, in de bergen en in de dalen van dat uitgestrekte gebied. De pioniersgeest moet over hen vaardig blijven.”

Wat Nieuw-Guinea verder in de eerste plaats nodig heeft is onderzoek en nog eens onderzoek.

Eerst bestuderen, en dan besturen.

Handelend over de kolonisatie zegt Jan van Eechoud m.i. zeer terecht: „De Indo- en even goed de Nederlandse immigrant dient dan ook van de aanvang af te beseffen, dat wanneer hij meer overheidsbetrekkingen krijgt, dan het aantal van zijn groep motiveert, zulks slechts tijdelijk kan zijn, zolang namelijk de Papoea nog niet de capaciteiten heeft om die plaatsen te bezetten.

Daarom zal elke blijver er goed aan doen zich zoveel mogelijk te richten op de vrije beroepen, waarin hij zich ook bij voortschrijdende Papoeanisatie kan handhaven.”

De veel gehoorde stelling dat een Europese kolonisatie de „concurrentie van de autochtoon moet kunnen doorstaan door middel van ver doorgevoerde mechanisatie”, dient zonder meer verworpen te worden. De immigrant heeft zich niet „tegenover”, maar „naast” de Papoea te plaatsen, om gezamenlijk aan de toekomst van dit land te bouwen.

In het laatste hoofdstuk „Horizon”, dat handelt o.a. over de toekomst van N.G. zegt hij: „Wat wij heel zeker niet mogen vergeten, is, dat er in dit land naar schatting één miljoen Papoea's, dat is dus één miljoen mensen wonen.”

Welk politiek standpunt men ook mag innemen, wij moeten ons vooral ervan bewust zijn dat wij tot dusverre, tot op deze dag, de verantwoordelijkheid voor dit volk gedragen hebben en nog dragen. Het is verbazingwekkend en ontstellend, hoe luchtig men er in Nederland soms over spreekt, of we Nieuw-Guinea „zullen houden” of het „maar weg zullen geven” — zoals een jongen over een zak met knikkers praat.

Het gaat hier om het wel en wee van een miljoen mensen!

AKOH

haar gezagsapparaat afstaat, maar ook de **pretentie**, dat zij dat gezagsapparaat zelfstandig in werking kan stellen, zal opgeven. Daardoor is het gemakkelijk voor ieder die enige macht weet in te zetten, om zijn optreden op de een of andere wijze te rechtvaardigen.

Wij mogen niet zwijgen

Thans staan wij voor het grote gevaar van het Europese leger. Alle bijzonderheden hierover zijn nog niet bekend, en een deel er van zal ook wel niet iedereen te weten komen. Maar deze bijzonderheden zijn niet meer van principieel belang. Als de permanente zeggensmacht over het leger niet alleen in Frans-Duits-Italiaanse maar ook in Amerikaanse handen overgaat, is het hek toch reeds van de dam. En als er gezegd wordt, dat Nederland ook een lid — **van supranationale gezindheid**, zoals men verklaarde — aan de Hoge Autoriteit van de Europese defensiecommissie mag toevoegen, zegt dit niets. Want er komt wel meer kijken dan een enkel mannetje dat er van bij mag zijn. Bovendien, wat is een Nederlander van supra-nationale gezindheid?

Wij vragen ons met diepe ernst af, hoe men zich voorstelt dat ons volk zich als soldaten en officieren zal gedragen, als de koude oorlog hier in Europa eens (wat onze God verhoede) tot schieten werd. Ons wacht dan waarschijnlijk een smerig baantje, waarbij wij ons geloof en zuivere idealen hard zullen nodig hebben. De vijand zal zware frontaanvallen inzetten naar het Westen en wij zullen orders krijgen om hem zo lang mogelijk tegen te houden tot er meer hulp komt. Dan moeten we tijd winnen, volhouden in beroerde nesten en in verloren schuilplaatsen, tegen een overmachtige vijand. Als het dan ergens op aankomt, is het op het **moreel**. Dat wordt in zulke tijden getest. Zit er een barst in ons moreel, dan heeft iedere vijandelijke stormaanval succes en volgt de ene capitulatie op de andere.

Vroeger dachten we in moeilijke ogenblikken aan God, Nederland en Oranje — en dit zouden we nog wel willen doen. We kunnen houvast hebben aan Oranje, aan H.M. onze Koningin Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, die de soevereine voortzetter is van het geslacht van al onze geliefde groten, van de Vader des Vaderlands, Willem de Zwijger, af tot Koningin Wilhelmina toe. Maar tegenwoordig wordt geprobeerd dit houvast aan ons volk te ontnemen door de bewering, dat in het federale Europa van morgen Oranje zo ongeveer de plaats krijgt van de kleine Duitse vorsten in het rijk van Bismarck.

Ook zouden wij houvast kunnen hebben door aan de roeping van onze

mooie Nederlanden te denken. Maar volgens de laatste berichten uit Bonn wil men e.e.a. voorbereiden door ergens een centrale Europese militaire academie op te richten. En de berichten uit Parijs luiden, dat Frans en Engels in de hogere regionen als voertaal voor het leger worden ingevoerd.

Op deze wijze maakt men van onze Nederlandse officieren en soldaten een leger zonder moreel; dat is een leger van deserteurs!

Daarom rest ons slechts te denken aan de bron van al ons „houvast“, dat is God en Zijn Woord en Kerk. En dan zien wij, dat hier een schandelijke revolutie op touw wordt gezet. Want de opoffering van onze Nederlandse divisies aan de Franse plannen houdt in, dat de overheid de zwaarmacht van zich wegwerpt, en dus aan haar taak tot bescherming van haar onderdanen niet meer kan voldoen. Daarom rust op ieder, die nog de betekenis van het overheidsambt inziet, en daarbij ook de roeping der overheid in acht neemt, de taak, om de overheid, die haar zwaarmacht wil wegwerpen, deze zwaarmacht weer in de hand te drukken. Als men op influistering van wie weet welke commissie en verenigingen de laatste resten van de regeermacht van H.M. onze Koningin prijs geeft aan een Europese commissaris, zal op ieder voor wie Haar regering, bij de gratie Gods, nog betekenis heeft, de plicht rusten die regeermacht weer naar vermogen aan onze Koningin terug te geven.

Geen rebellie, maar gehoorzaamheid, opdat er een wezenlijke macht zij, die van God is geordeneerd.

Dit betekent, dat we niet mogen zwijgen, maar er voortdurend op moeten aandringen, dat onze regering de Nederlandse strijdkrachten niet uitlevert aan de „Hoge Autoriteit“ van Parijs en Straatsburg. Als men voor het Duitse militarisme beducht is, laat men dan naar een andere oplossing omzien, maar niet naar deze.

Dr A. J. Verbrugh

*

De feiten hebben het alarm achterhaald. Op 22 Februari jl. is te Lissabon door de voltallige zitting van de Noordatlantische Raad het voorstel voor het Europees Leger aanvaard. De mateloze onverschilligheid van ons volk voor de problemen, waaraan Nederland ten gronde dreigt te gaan, heeft onze regering, die echter zelf schuldig is aan deze onverschilligheid, de steun onthouden die zij nodig had, om krachtig stelling te nemen tegen dit gevaar, dat thans voor ons wordt gerealiseerd. Het blijft echter van het hoogste belang, waakzaam te worden.

Red.

KIJK MAATS, . . .

zoiets was toen heel gewoon en begrijpelijk: vier peren, in elke gekke situatie klaverjassend met mekaar, terwijl de hele omgeving knetterde van spanning en actie-drukke. Dit hierboven is zo'n geval geweest: na de bezetting van het vliegveld Magoewo door de para's en commando's werd luchtsgewijs een bataljon aangevoerd voor de opmars naar Djocja; elke minuut daalde er een transportkist met zo'n twintig man. En terwijl er gewacht werd tot de hele hap compleet was, trokken vier man de beduimelde kaarten en gingen onverstoortbaar en hartstochtelijk elkaars sigaretten afzetten.

't Was toen de normaalste zaak van de wereld. Zodra de colonne geformeerd werd voor de opmars waren ze er ook bij: even onverstoortbaar, even hartstochtelijk en even knap in dát werk als in hun kaartspel. Holland lijkt momenteel één grote klaverjas-tafel; 't knettert rondom behoorlijk van spanning en actie-drukke, in de hele wereld, maar wij zitten zonder enige aandacht daarvoor pokerfaces tegen mekaar te trekken en te proberen mekaar lens te spelen. Maar nou is 't geen ontspanning, maar 't lijkt onze levensbeschouwing wel en de beduimelde kaart in onze handen is belangrijker geworden dan de opdracht, die straks onherroepelijk komen moet.

Stop dat spel, maat. We hebben al te lang achteréén gespeeld en geen aandacht gehad voor wat er om ons heen gebeurt. En laat je maats ook uitscheiden en opstaan en zich zo langzamerhand omhangen voor de grote taak.

Duizenden, vele duizenden zijn voorgegaan en hebben hun plaats aan Nederlands stomme klaverjastafel verlaten om zich te voegen bij onze opmars naar de toekomst. Laat de anderen volgen, waarschuw ze, dat de spits al vertrokken is. Ze zouden toen ook niet blijven zitten, is het wel? . . .

Slag op de Java-zee

Wapenbroeders,

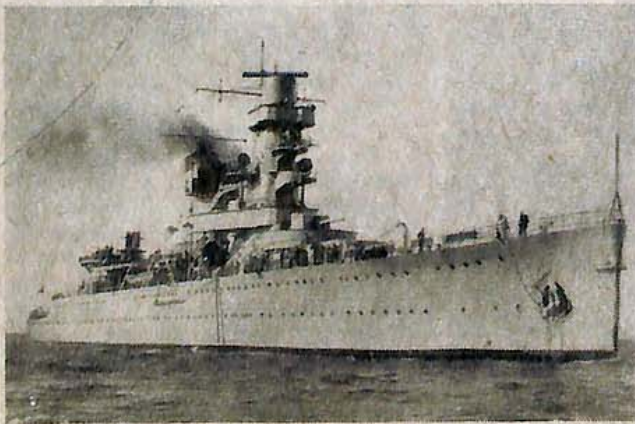
Ons Legioen maakt het zich niet tot gewoonte achterom te zien. Wij willen niet kletsen, maar poetsen, wij moeten vooruit! Veel te lang heeft ons volk zelfingenomen en vergenoegd achterom gezien naar hetgeen in vroeger eeuwen door een vooruitstrevend en moedig voorgeslacht ten koste van veel bloed en zweet is tot stand gebracht om voor de Nederlanden een vooraanstaande plaats in de wereld te veroveren. Achterom zien zonder daarbij de handen uit de mouwen te steken voor het behoud van hetgeen door dit voorgeslacht aan ons werd toevertrouwd, heeft gemaakt dat Nederland van de eens zo machtige maritieme mogendheid is afgegleden tot het peil van het straat-arme, berooide landje, dat in de wereld van vandaag niets meer te vertellen heeft.

Achterom zien om daaruit de bezieling te putten, welke aan onze uit nood geboren dadendrang koers en vaart verleent, kan daarentegen nuttig en noodzakelijk zijn. Tot zulk een achterom zien geeft de 27ste Februari 1952 aanleiding, de dag waarop vóór tien jaren de Slag in de Javazee werd gestreden.

Velen staan afwijzend tegenover deze herdenking, omdat zij een pijnlijke herinnering wekt aan een verloren strijd. Hoe fout een dergelijke opvatting is, moet duidelijk zijn voor een ieder, die zich rekenschap geeft van het feit, dat de zwaarste militaire nederlaag niet afdoet aan de onvergankelijke glorie van een Eskadercommandant, die met de weinige middelen welke hem gegeven zijn, de vijand opzoekt en met het ontroerende, in de historie voortlevende sein: „**All Ships, Follow Me!**...” zijn schepen vóór gaat in een ongelijke strijd tegen een overmacht.

Pijnlijk is de herinnering inderdaad. Evenwel niet voor de nagedachtenis van hen, die met hun leven betaalden voor het stiefmoederlijk deel dat de Nederlandse Zeemacht in tijden van welvaart werd toegeschoven. Pijnlijk zoveel te méér voor het nageslacht der 17de eeuwse kooplieden, dat het bestond — nu evenals toen — een Nederlandse Admiraal met „'n kleen hoopken” de vijand tegemoet te zenden...

Evenals onze grote Admiraal De Ruyter in Juni 1675 in de Amsterdamse Admiraliteit zijn beroemde woorden sprak:

Hr. Ms. „De Ruyter”, vlaggeschip van Schout-bij-Nacht K. W. F. Doorman.

„de Heeren hebben mij niet te verzoeken, maar te gebieden en al werd mij bevolen 's Lands vlag op een enkel schip te voeren, ik zou daarmee in zee gaan; en daar de Heeren Staten hun vlag betrouwen, zal ik mijn leven wagen!”

evenzo aarzelde in onze dagen de Schout bij Nacht KAREL DOORMAN niet, te handelen naar de eeuwenoude traditie, dat een Nederlands oorlogsschip nimmer de strijd ontwijkt.

Ondanks de in bepaalde kringen bestaande afkerigheid om de 27ste Februari te herdenken, zal deze dag niet onopgemerkt voorbijgaan. Op verschillende plaatsen in Nederland en overal ter wereld waar Nederlanders tezamen zijn, zal op eenvoudige wijze worden herdacht wat tien jaren geleden nabij het eiland Bawean in de Javazee plaatsgreep.

Maar ook in onze kring van Indië-Veteranen — al verhinderen de omstandigheden ons wellicht hiertoe bijeen te komen — behoort de Slag in de Javazee te worden herdacht. Wij doen dit, maats, met de gedachten, welke ik voor jullie en namens jullie als volgt mag formuleren:

„Nimmer in de geschiedenis van de oorlog ter zee werd een aanvoerder gesteld voor een verantwoordelijker, moeilijker en hopelozere taak, dan Gij, Schout bij Nacht! Doch ook nimmer werd zulk een taak met groter moed, schoner plichtsvervulling en verhevener zelfverloochening ten uitvoer gelegd, dan door U, Karel Doorman!

„Twee dagen nadat in het verre Vaderland na een korte doch verbeterde strijd de wapens werden neergelegd, werd Gij op 16 Mei 1940 belast met het bevel over het Eskader in Nederlands-Indië. De nacht der vreemde overheersing was over Nederland neergedaald, maar in de overzeese gewesten wapperde het rood-wit-blauw nog fier en vrij, en op Uw hoge en verantwoordelijke post waart Gij geroepen deze vlag te doen blijven waaien, met de inzet van Uw schepen, Uw mannen en Uzelf.

„De dagelijks toenemende spanning in Oost-Azië vond haar hoogtepunt in de dramatische ontknoping op 8 December 1941, toen een Japanse vlootmacht, bestaande uit zes vliegkampschepen, begeleid door slagschepen, kruisers, torpedobootjagers en onderzeeboten, opstoomde tot binnen vliegbereik van de Hawaï Eilanden, om de te Pearl Harbor gestationeerde Amerikaanse Pacific vloot met torpedovliegtuigen en bommenwerpers een dodelijke slag toe te brengen. Enkele uren na deze verraderlijke overval verklaarde Nederland — als eerste vóór de Verenigde Staten en Groot-Britannië — bij monde van de Gouverneur-Generaal van Nederlands-Indië, Jhr Mr A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, de oorlog aan Japan.

„Het waren Nederlandse onderzeeboten, welke in de Golf van Siam de vijand de eerste gevoelige verliezen toebrachten! In deze eerste weken en maanden van de oorlog met Japan waren het bovenal de Nederlandse kruisers en torpedobootjagers, welke ervoor waakten dat de zeer belangrijke geallieerde convooien Singapore veilig bereikten.

„Tweemaal — opweg naar Saleier en in de Gaspar Straten — ondernam U met de onder Uw bevel gestelde Nederlandse, Amerikaanse, Britse en Australische schepen een offensieve stoot met het doel een verkende vijandelijke scheepsmacht te onderscheppen en aan te vallen. Beide malen moest deze stoot evenwel worden afgebroken om aan algehele vernietiging door de aanvallende Japanse bommenwerpers te ontkomen.

„Een nachtelijke actie van het Eskader op 19 Februari

1942 in Straat Badoeng, welke ten doel had de verdere landing van de vijand op Bali te beletten en waarbij Hr. Ms. „Piet Hein” strijdend ten onder ging terwijl Hr. Ms. „Tromp” zwaar werd beschadigd, had niet het gewenste resultaat. Intussen waren Singapore en Palembang gevallen en was Java door de oprukkende strijdkrachten vrijwel geheel ingesloten. Aldus naderde de slot-phase van de strijd om Nederlands-Indië, welke voor dat overzeese gebiedsdeel, zowel als voor het Koninkrijk der Nederlanden en de wereld, zulke vër reikende gevolgen zou hebben.

„De taak, waarvoor Gij U bij de aanvang van de Slag in de Javazee gesteld zag, Schout bij Nacht, was te trachten tot elke prijs de vijand van Java's kusten te houden, opdat het hoofdeiland behouden zou blijven als uitvalsbasis om straks — met behulp van de toegezegde versterkingen uit het buitenland — de verloren gebieden terug te winnen.

„Het heeft niet zo mogen zijn. — Zonder geluk vaart niemand wel en erkend moet worden, Schout bij Nacht, dat Gij in deze laatste grote strijd van Uw leven het geluk niet aan Uw zijde hebt gehad: door het ontbreken van volledige verkenningberichten waren de bewegingen van de vijand U niet bekend en gingen — zoals het geschiedkundig onderzoek naderhand heeft aangetoond — meermalen goede kansen verloren om een gunstige situatie te benutten en van een plaatselijke minderheid van de vijand gebruik te maken, om deze door snel en beslissend optreden afbreuk te doen zonder de eigen strijdmacht al te zeer in de waagschaal te stellen. Bovendien de verscheidenheid der tot vier verschillende marines behorende schepen welke vrijwel op het laatste ogenblik tot een gezamenlijke Geallieerde strijdmacht waren samengevoegd, kwam de eenheid der verbandingen niet ten goede.

„Wij willen niet trachten ons een oordeel te vormen over de betekenis van de Slag in de Javazee en over het beleid van U, in wiens handen een verantwoordelijkheid was gelegd, zó ontzagwekkend groot, als slechts weinig Nederlanders ooit te dragen hebben gehad. Volgende generaties zullen door afstand te nemen van de gebeurtenissen, welke de Tijd van hen scheidt, hiertoe beter in staat zijn. Maar er zijn ook vragen, welke het Licht van het geschiedkundig onderzoek nimmer zal wegschijnen: vragen omtrent feiten of omstandigheden en op bepaalde momenten van de strijd genomen beslissingen, waarop het antwoord nimmer zal worden gegeven, omdat het geheim ervan door U werd medegenomen in Uw zeemansgraf.

„Uwe ongetwijfeld grote tactische bekwaamheden waren nutteloos tegenover de onoverkomelijke moeilijkheden, waarvoor U was gesteld: geen communicatie middelen, onvoldoende luchtbescherming, in der haast bijeengebrachte schepen van verschillende nationaliteit welke niet de gelegenheid hadden gehad vooraf in onderling verband te oefenen.

„Niemand beseftte deze moeilijkheden beter dan Uzelf, Schout bij Nacht! Desondanks aarzelde U niet, toen U werd bevolen de strijd voort te zetten „totdat de vijand zou zijn vernietigd”.

„Uw bezielende fiere sein: „Alle schepen, volg mij,” zal altoos een vlekkeloos symbool blijven van trouw, standvastigheid en moed. Het moge U tot voldoening hebben gestrekt, dat de kruisers „De Ruyter” en „Java” niet tot zinken zijn gebracht door het Japanse geschutvuur, maar door nachtelijke torpedo's.

„Aldus kwam het einde, Schout bij Nacht, — óók voor U. In Uw láatste ure, toen Uw trotse vlaggeschip reeds zinkende was, hadt U slechts aandacht voor Uw bemanning: staande bij de davits waar de éneige sloep werd afgevoerd, welke in verband met de zware slagzij gestreken kon worden, zag U er persoonlijk op toe, dat allereerst de gewonden daarin een plaats verkregen.

„Al hebt U het voornaamste doel — de vijand van Java's kusten te houden — niet mogen bereiken, niette-

min is het offer van U en Uw mannen niet vergeefs geweest en heeft de Slag in de Javazee in meer dan één opzicht voordeel opgeleverd:

„Daar is in de eerste plaats de tijdwinst, welke de troepen uit het Midden-Oosten gelegenheid gaf Australië te bereiken voordat Japan dat land kon aanvallen. Voorts werden de ten Zuiden van Java kruisende vijandelijke eenheden, die het uitwijken van Geallieerde schepen moesten beletten, zolang gebonden, totdat het voor een aanval op Ceylon gunstige moment verstreken was. Niet in de laatste plaats heeft tenslotte, bij het besluit de nog overgebleven zeestrijdkrachten met volledige inzet van bemanningen en schepen in de strijd te werpen, de overweging gegolden, dat de morele verplichting jegens de volken van de Nederlands-Indische Archipel hen niet in de steek te laten, een belofte was welke tot elke prijs behoorde te worden ingelost. Nimmer zal gezegd kunnen worden, dat Nederland deze verplichting niet ten volle is nagekomen.

„Deze drie feiten vormen tezamen de tastbare winst welke de Slag in de Javazee heeft opgeleverd en welke onweerlegbaar aantoon, dat deze niet vergeefs gestreden is.

„De feitelijke en historische betekenis van de Javazee-Campagne is echter niet het saldo van een winst- en verliesrekening, die door strategische en politieke waarden wordt bepaald. Want dwars door de donder van het scheepsgeschut heen en hoog daar bovenuit klinkt de trotse, zegevierende boodschap, Schout bij Nacht, dat U en Uw mannen **trouw** zijn gebleven aan de vlag, trouw tot in de dood, — zoals in ons schone „Wilhelmus” geschreven staat.

„U allen, die in de Javazee het offer van Uw leven hebt gebracht en wier nagedachtenis wij heden eerbiedig herdenken, hebben deze woorden metterdaad wár gemaakt op een wijze, welke met de hoogste tradities der Nederlandse Zeemacht in overeenstemming is. Wat daarbij behouden is gebleven en wat altijd zal blijven bestaan, is de eer van onze driekleur ter zee.

„Uw onsterfelijke geest zweeft over de wateren als een nooit vervagende inspiratie, een lichtend voorbeeld voor ons allen. Aldus zet Gij — over Uw zeemansgraf heen — de strijd om een betere wereld nog voort.

„Moge Uw ziel en die der Uwen de rust hebben gevonden, welke eenmaal de betere wereld zal kenmerken en welke de mensheid mede aan Uw offer te danken zal hebben!”

C. J. M. Kretschmer de Wilde,
Luitenant ter Zee SD 1ste klasse.

Matroos I Nico de Vet, M.W.O. van Hr. Ms. „Piet Hein”, gezonken in Straat Badoeng op 19 Februari 1942: „Zijn er geen kanonnières meer onder jullie, Hollandse matrozen? Laat ons schietend tenonder gaan!”

ONUITGEGEVEN BROCHURE

Het was een jaar vóór de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië, dat door een bepaalde uitgever aan Admiraal Helfrich werd verzocht, het drama dat bezig was zich te voltrekken rond Nederland en Indonesië in klare en eenvoudige taal neer te schrijven. Om de één of andere reden heeft bedoelde uitgever er echter naderhand van afgezien, deze brochure te publiceren.

Later heeft Admiraal Helfrich dit drama in uitgebreider vorm en gedocumenteerd vastgelegd in zijn *mémoires*, die bij Elsevier's Uitgeversmaatschappij verschenen, echter niet in een goedkope „volks”-uitgave, doch in een luxeeditie van zulk een hoge prijs, dat het doel van de Admiraal: voorlichting aan het gehele Nederlandse volk, voorbij werd geschoten. Wij achten het derhalve buitengewoon belangrijk, dat wij van de Admiraal toestemming kregen, om alsnog de eerder genoemde, onuitgegeven brochure (die dezelfde stof van zijn *mémoires* in een gecomprimeerde vorm behandelt) als een vervolgverhaal te publiceren in ons orgaan.

In de vijf eerder geplaatste fragmenten behandelde de Admiraal de wording van de rechtsstaat Nederlands Oost-Indië tot aan de oorlog tegen Japan, welke door de Nederlands-Indische regering als eerste, direct na de verraderlijke Japanse luchtaanval op het Amerikaanse marine-steunpunt Pearl Harbour en ondanks de Japanse garantie, dat het grondgebied van Nederlands Oost-Indië niet zou worden aangevallen, vrijwillig werd verklaard.

MET HET voorgaande heb ik willen betogen, dat wij trouwe bondgenoten zijn geweest, dat wij gedaan hebben waartoe wij in staat waren en dit over het algemeen zeer goed hebben gedaan.

Hebben onze bondgenoten ons daarnaar behandeld? Deze vraag zal in het hierna volgende beantwoord worden.

Op 15 Augustus 1945 werd plotseling bekend, dat Japan bereid was zich onvoorwaardelijk over te geven. Dit was voor ons, gewone mensen, een verrassing. Wij wisten wel dat het slecht met Japan was gesteld; zijn vloot, luchtmacht en scheepvaart hadden zware verliezen geleden, maar in Japan en in alle bezette gebieden — China, Indo-China, Siam, Malakka en Nederlands-Indië — stonden nog machtige legers. De atoombom moet de druppel zijn geweest, welke de emmer deed overvloeien. In die periode bevond ik mij als „Bevelhebber Strijdkrachten Oosten” (B.S.O.) op mijn hoofdkwartier in Colombo op Ceylon, vanwaar ik dikwijls naar andere landen reisde, zoals Australië, Engeland en Amerika. Ik kreeg opdracht, mij naar Japan te begeven teneinde daar namens de Nederlandse regering het document betreffende de overgave te ondertekenen, welke plichtigheid plaats vond aan boord van het Amerikaanse slagschip „Missouri”, op 2 September in de baai van Tokyo.

Ik tekende daar namens het Koninkrijk der Nederlanden, dus, zoals dit ingevolge art. 1 van de (toenmalige) Grondwet was samengesteld, te weten: „omvattende het grondge-

bied van Nederland, Nederlands-Indië, Suriname en Curaçao”. Na deze gemeenschappelijk gewonnen oorlog, waarin wij goed hadden meegevochten, had verwacht mogen worden, dat het Koninkrijk hersteld zou worden in de vorm en omvang, die het bij het uitbreken van de oorlog had. En dat dus ook Nederlands-Indië als een onderdeel van het Koninkrijk onder Nederlands oppergezag zou terugkeren. Alle bewoners van Nederlands-Indië waren en bleven Nederlandse onderdanen.

Maar wij hadden een beetje buiten de waard gerekend. Wij waren blijkbaar vergeten, dat samen oorlogvoeren nog niet behoeft te betekenen, dat ná die oorlog óók de vrede in dezelfde hartelijke verstandhouding samen gevierd zal worden. Dom van mij, maar na zo'n langdurige oorlog vergeet je wel eens, hoe het vroeger in vreedstijd toeging en hoe men elkaar dan in de haren vloog, omdat de belangen niet steeds evenwijdig liepen en lopen. Wat was er dan gebeurd? Omstreeks 24 Augustus vernam ik van mijn bevelhebber, admiraal Lord Louis Mountbatten twee dingen, welke mij niet bevredigden. Het eerste was, dat de bevrijding van Nederlands-Indië zou geschieden door de Britten onder zijn bevel, inplaats van door de Amerikanen onder bevel van generaal Douglas MacArthur. Het tweede was, dat de overgave van het (door Japan bezette) gebied, waarin Nederlands-Indië lag, eerst op 12 September te Singapore zou plaats vinden. Daarna pas zouden wij naar Nederlands-Indië kunnen terugkeren.

Beide feiten vereisen enige toelichting: In '42, na de bezetting van Nederlands-Indië, was het gebied van de Stille- en Indische Oceaan en aangrenzende landen in „bevelsgebieden” verdeeld. Eén van die bevelsgebieden was het zg. „South-East-Asia-Command” (SEAC, de bevelvoering over Zuid-Oost Azië), een ander de „South-West-Pacific-Area” (Zuid-West-Pacafic-gebied). Eerstgenoemd gebied stond onder Brits bevel, vanaf 1943 onder admiraal Lord Louis Mountbatten; het tweede was Amerikaans bevelsgebied onder generaal Mac Arthur. De grens tussen de twee gebieden verdeelde Nederlands-Indië als het ware in twee stukken: Sumatra, liggende west van die grenslijn, lag in Brits bevelsgebied, het overig (grootste) deel van de Indische archipel, dus ook oost van die lijn, behoorde tot de Amerikaanse bevelsbevoegdheid. In dit deel lagen Java, Borneo en Celebes, benevens de Molukken en de Kleine Soenda-eilanden. Wij hadden er dan ook steeds op gerekend, dat generaal Mac Arthur Java zou bevrijden.

Dat was — naar ik vernam — nu gewijzigd. Geheel Nederlands-Indië was Brits bevelsgebied geworden; de Britten droegen daarvoor de verantwoordelijkheid. Deze verandering, waaraan natuurlijk besprekingen tussen Britten en Amerikanen vooraf waren gegaan, kwam vermoedelijk te Potsdam definitief tot stand.

Ik betreurde deze wijziging. De Britten waren er — militair gesproken — niet klaar voor, zoals trouwens admiraal Mountbatten mij mededeelde. Daarentegen geloof ik, dat generaal Mac Arthur er wél op gerekend had. Na de bevrijding van de Filipijnen in de eerste maanden van 1945 had hij ook Tarakan en Balikpapan op de Oostkust van Borneo bezet en ik had verwacht, dat laatstgenoemde haven de „springplank” zou worden voor de herovering van Java. Dit ging dus niet door. De Engelsen zouden het nu doen vanuit Malakka, met de hulp van de Australiërs.

Het tweede feit, nl. dat wij pas naar Java konden gaan na 12 September, dus nádat de overgave van dat gebied in Singapore had plaats gevonden, was oorzaak, dat er bijna zes weken zouden verlopen tussen het tijdstip dat Japan zich tot onvoorwaardelijke overgave bereid had verklaard (15 Augustus) en het tijd-

stip dat de geallieerden in Indië terugkwamen.

Dat zat zo: generaal Mac Arthur werd na 15 Augustus de opperste leider van alle geallieerden in het Verre Oosten en als zodanig ook de hoogste vertegenwoordiger bij de overgave aan boord van de „Missouri”. Het gehele, reusachtige gebied waarin hij de leiding had, werd in zgn. „ondergebieden” verdeeld en hij bepaalde dat de „algemene overgave” gevolgd zou worden door een „regionale overgave”, geldend voor ieder van deze ondergebieden. Het was nl. zo, dat na de algemene overgave op 2 September, de hoogste Japanse militaire en civiele autoriteiten nog de nodige bevelen en instructies voor hun ondergeschikten in de verschillende, buiten Japan gelegen gebieden, moesten opmaken en verzenden. Daarvoor was tijd nodig. Vandaar, dat de regionale overgave van het ondergebied, waarin o.m. Nederlands-Indië lag, door de Japanse opperbevelhebber in dit ondergebied, veldmaarschalk graaf Terauchi, aan de geallieerde bevelhebber, admiraal Mountbatten, eerst op 12 September te Singapore plaats vond.

Maar het zou nog langer duren. De eerste Britse troepen, ongeveer twee duizend man, arriveerden pas op 29 September te Batavia. Zij stonden onder bevel van de Britse luitenant-generaal Sir Philip Christison, die door admiraal Mountbatten was aangewezen als bevelhebber voor Nederlands-Indië. Weliswaar waren op 16 September tevoren de Engelse kruiser „Cumberland” en de Nederlandse kruiser Hr. Ms. „Tromp” reeds gearriveerd, de commandanten hadden geen militaire — en nog minder civiele — bevoegdheden. Zij konden zich op de hoogte stellen, zij konden rapporteren, zij konden met hun personeel en hun aan boord aanwezige middelen steun verlenen aan de ex-krijgsgevangenen en geïnterneerden, maar zij mochten niets doen, dat enigermate leek op gezagsherstel. Dat moest wachten op de komst van generaal Christison met diens gezagsapparaat: de Britse troepen.

Deze generaal was onderbevelhebber van de Britse admiraal Mountbatten en deze stond op zijn beurt uiteraard onder de Britse regering, behalve dan de — zoëven vermelde — bevoegdheid van generaal Mac Arthur ten aanzien van alle regelingen welke met de overgave van Japan verband hielden, waaronder o.a. begrepen waren de maatregelen t.a.v. de zorg voor en afvoer van ex-krijgsgevangenen en geïnterneerden, ontwapening der Jappen, vervoer van Japanse militairen naar Japan e.d. De politieke instructie echter kreeg admiraal Mountbatten ongetwijfeld van de Engelse Labourregering en generaal Christison voerde ze uit voor Nederlands-Indië. (Wordt vervolgd)

Achterom-kijkende karbauwen

ER ZIJN TWEE SOORTEN verwijten aan het Legioen: wij kijken teveel achterom naar wat er gebeurd is, en wij zijn analfabeten op politiek gebied, wat dan meteen de bitse raad inhoudt dat wij ons niet met politiek moeten bemoeien.

Kijk, wij begrijpen die verwijten. De verkiezingen staan in Nederland voor de deur en dit ontnemt aan de meeste politieke partijen (als we 't zo mogen zeggen) de aardigheid in een veteranenlegioen. Alles wat in Indië gebeurd is, de fatale ontgoocheling, onze doden en herinneringen, alles moet zo snel en diep mogelijk in de doofpot. En daarom wordt er ook hard aan gewerkt om ons onverschillig te maken.

Nou maken die politieke partijen één denkfout: ze houden geen rekening met ons geweten en ons verlangen naar een Nederland, waar we trots op kunnen zijn. Daarom laten we ons ook niet onverschillig maken.

De hele toestand van Nederland en Indonesië hebben alle offers en doden vergeefs gemaakt en dat was heus niet nodig geweest. Daarom zeggen zovele teleurgestelden, die eigenlijk in onze rijen thuishoorden: Ach, wat, alles is toch nutteloos geweest en dat zal het streven van het Legioen ook wel zijn. Maar dat ligt aan onszelf. Nu is alles inderdaad nog vergeefs geweest, maar wanneer wij in staat zijn Holland van z'n kanker af te helpen, dan zal het niet vergeefs en nutteloos zijn geweest; dan zijn de offers gebracht en onze doden gevallen om ons de bezinning te geven die ons doet afwijken van de weg omlaag om dan weer terug te klimmen naar het zonlicht.

Daarom staat tegenover de actie „Vergeten” van dat kankergezwel onze actie: „Herinneren”. Je alles weer haarscherp en helder herinneren. In de eerste plaats om die beste krachten en waarden weer op te roepen, die zo vrijelijk konden opkomen en gedijen, toen we een gaaf en menselijk doel, een geloof, een ideaal in ons leven hadden. Dat heeft Indië ons gegeven, jaren lang, de beste jaren van ons leven. Wij willen wéér een ideaal hebben voor dit duffe, onverschillige, holle bestaan hier en dat ideaal is Nederland-zelf. In de tweede plaats willen wij ons alles nogmaals goed herinneren om weer te weten, wie en wát ons de dreun in de onbeschermd rug gaf. Vooral nou de verkiezingen voor de deur staan, kijken we nog 's extra achterom.

Verder zouden wij karbauwen zijn op politiek gebied.

Kijk, wij kennen maar één politiek: de nationale en dat wil alleen maar zeggen dat wij het behoud van Nederland wensen en daar alles voor over hebben. Wij zoeken geen persoonlijke of groeps-belangetjes.

Wij hebben deksels goed in de gaten gekregen (want we ondervonden het aan den lijve) hoe dat belang van Nederland niet gediend is. En tegen dat afbraakproces nemen wij stelling, nu geen militaire tucht en wetten ons als burgers van een democratische staat meer ervan weerhouden ons te bemoeien met het beleid. Dat daarbij de partijpolitiek zich met ons gaat bemoeien, mag 'm de pet niet drukken. Wij doen immers zo lang al aan politiek? zijn wij soms niet gebruikt als de werktuigen voor een politiek spel?

Nogmaals: die verwijten staan in het licht van de komende verkiezingen. Die verkiezingen zullen voor de komende vier jaren het lot van Nederland bezegelen. En wij kunnen alvast dit zeggen: wanneer wij straks naar de stembus wandelen en de namen lezen die de politieke partijen ons presenteren voor onze vertegenwoordiging, dan zal achter ons de herinnering aan het Indische gebeuren staan en bij het potlood in onze handen ligt de belofte gekneld, die wij onszelf ginds deden:

DAT NOOIT EN NOOIT WEER!

Wat wij ons duidelijk herinneren: de altijd voorwaartse beweging, dwars door alles heen.

SPIEGEL DER EIGEN HISTORIE

4 Mei 1949

„Veel nieuws is er niet. Het is al een paar maal gebeurd dat 'n vracht-autochauffeur door oververmoeidheid de macht over het stuur verloor; tot nog toe verdwenen de wagens gelukkig in sawahterrein. De dienst is te zwaar, maar de meesten hebben gelukkig nog genoeg fut om door te persen. En ik geloof, dat als je over die grens bent, er voor werkelijk afknappen geen gevaar is. Het is nu zo, dat je in je vrije tijd kan slapen. We kregen net bericht, dat we met drie dagen verlof naar Semarang konden gaan; een stel lui, waaronder ik, gaan niet, we zijn bang dat we dan afknappen en de troep kan nu geen man missen.”

6 Mei

„We hebben de laatste dagen nogal successen geboekt. Eergisteren veeiden we met hulp van een peloton een bende uit een kampong hier dicht in de buurt. Resultaat: zestien vijandelijke doden. Diezelfde dag liepen we nog een actiepatrouille in het terrein aan de overkant van de weg. Resultaat: vijf doden. Gisteren hadden we een extra dagpatrouille vanwege het bericht van een informant over de bende, die op 1 April de spoorbrug wilde opblazen. We ving drie kerels en schoten er één neer. Vandaag de kroon op alle patroillegang. Met de zestig man van ons eskadron actie gehad aan de overkant van de weg. Een tijd terug werd hier een peloton infanterie verast door een overmacht en teruggeslagen. Zuiveringspatrouilles daarna hadden geen succes want de heren waren gevlogen. Vandaag hebben we ze te pakken gekregen. Ik hoorde bij de afsluiting en we lagen vóór zonsopgang in stelling. Toen het licht werd kwam de zoekgroep van de andere kant om de bende uit de kampong te drijven. Ze kwamen in drommen, velen met het geweer in de hand, de meesten als tani's gekleed, naar schatting een tweehonderd man. De uitslag was drie en zestig doden, waaronder één Japanner. Wij waren de laatste patroille die het terrein verliet. We kregen dan ook flink

Wij kregen dezer dagen een dikke enveloppe van een sobat met een brief en vele bladzijden uittreksels uit zijn brieven-van-toen-naar-huis. Hij gaf ze ons „om het Legioen duidelijk te herinneren aan de tijd, toen wij, man voor man, bezworen hebben, dat dát nooit meer zou gebeuren en dat eenmaal de rekening vereffend zou worden met de machten, die de grote misdaad aan ons en het volk van Indonesië bedreven”.

Wij nemen hier enkele van die brieffragmenten over, geschreven in de laatste Djocja-tijd van sobat D. S. uit Vaassen (Vel.)

Het is daarom ditmaal geen prettige spiegel der eigen historie, maar, met het oog op de komende verkiezingen, een bijzonder noodzakelijke.

vuur van de overal verspreide pelopors, want met z'n zestigen hadden we dat enorme terrein natuurlijk niet potdicht kunnen afsluiten.

We krijgen veel extra-dienst, in zes dagen totaal twee wachten, twee nachtpatrouilles, één actie, drie dagpatrouilles, waarvan één die direct op de nachtpatrouille volgde. Ik ben hondsmoe. Vanavond moet ik weer op wacht.”

10 Mei

„Veel zin om te schrijven heb ik niet, dat zullen jullie, gezien de politieke beslissingen, wel snappen. Op deze dag, waarop negen jaar geleden het verraad hoogtij vierde, vindt er een veel verschrikkelijker verraad plaats. Het verraad van een volk, van een regering, aan zijn strijkrachten. Tweehonderd patroilles hebben we in dit gebied gelopen, tweehonderd maal levensgevaar gelopen; honderden-zes dagen aanéén hebben wij op deze afgelegen buitenpost ons uitgesloofd en afgejakkerd, in honderden-zes dagen tijds zorgden wij ervoor, dat de zo noodzakelijke rust en veiligheid terugkeerden in de omringende kampongs. De honger werd bedwongen, de geneeskundige hulp bracht het ziektepeil terug tot het laagste minimum. We kregen het vertrouwen van de bevolking. De kampongs werden hersteld, de velden weer bebouwd. De fabriek werd hersteld en onderhouden en zou net gaan draaien. Bruggen werden bewaakt en gerepareerd. De belangrijkste route van Midden-Java: Djocja-Magelang bleef open. Djocja en de bevolking werden hierlangs gevoed en verzorgd. De dienst werd met de dag zwaarder, we bleven onze dienst doen omdat we wisten waarvoor we het deden. We hebben gedaan wat we konden en we deden het goed, al liepen we op 't laatst op onze wenkbrauwen. Als dank heeft nu de Nederlandse regering besloten ons zonder meer weg te trappen. Ze denkt een goede beurt te maken tegenover de buitenwereld, maar ze betaalt het met een verraad en een misdaad aan haar troepen.

Daar op het kerkhof van Djocja

liggen ze, de jongens van de infanterie, bij tientallen. Gevallen door snipervuur, uitéengescheurd door mijnen en trekbommen, gesneuveld in harde strijd, dit alles om de toestand rond Djocja te verbeteren en de bevolking te helpen. De jongens van de AAT, die dag en nacht hun wagens reden om de aanvoer in stand te houden; ook van hun liggen er daar, maar de wagens bleven rijden, dag en nacht, en hun kameraden, die het hadden overgenomen, konden zeggen: de aanvoer blijft doorgaan en het levenspeil in Djocja stijgt met de dag. En dan onze gewonden: de jongens met afgeslagen benen en armen, met shocks en zenuwinstoringen; ze zijn allen gevallen in een harde, oneerlijke strijd voor iets wat rechtvaardig en menselijk was, maar nu is alles vergeefs geworden omdat een ruggegraatloze bende in Den Haag met één pennestreek de chaos en terreur hier weer zullen herstellen.

Het recht heeft afgedaan. Neem de jongens van 1-15 R.I., de Blijvertjes, die al aan boord waren vóór de tweede politionele actie en die er weer afgehaald werden; hun bagage bleef aan boord en ging naar Holland, de ouders hadden de grote kisten dus al ontvangen, misschien lang voordat er post van hun zonen kwam. 1-15 R.I. leed verliezen, velen van hen gingen de laatste gang naar de erevelden. Thuis stonden hun kisten met hun namen, hun bezittingen, hun geschenken, ze zouden die nooit meer openmaken. Wat schaam ik mij in deze dagen verschrikkelijk Nederland te zijn, wat schaam ik mij zo futloos te zijn dat ik mij laat overleveren aan zulke willekeur van een stel politieke bonzen. De regering vertegenwoordigt het volk, wat is dat dan voor een volk, dat dit toestaat? Wat is er toch met ons volk gebeurd? Al die doden van 1940, al die doden van het verzet, die tienduizenden van de oorlog in Indië, in 1942, de slag in de Javazee, al die duizenden van ons hier, ze gaven hun leven voor een volk dat geen offers waard is. „Wij leven mee met de jongens overzeel!” Wat een grove, vernederende leugen; nou we dat volk inderdaad nodig

hebben, laat het ons in de steek. We hebben zulk medeleven niet nodig, had dan meteen maar gezegd dat we hier konden verrèkken en doodvallen. Schei toch uit met die oplichterij van dat rode hart, dat geschilderd werd op die NIWIN-kisten, stuur ons geen films meer, hou' je toneelgezelschappen bij je.

We moeten Indië maar laten stikken, arme mensen . . . Dit land heeft ons nodig, daar hadden we zelfs ons leven voor over, maar als de regering soms denkt, dat ze op zo'n manier hulp moet geven, dan hadden we ze beter niet eerst kunnen helpen en dan weer terugtrappen in de hel, wat is dat in-gemeen en laag. Waaróm dan toch dit alles? . . . kan iemand ons antwoord geven? . . . Neem me maar niet kwalijk, dat ik zo bitter schrijf, ik moet maar helemaal niet meer schrijven, ik voel me kapot van binnen en wij allemaal, we zieden en borrelen en koken, wég goede geest, laat alles maar barsten!" . . .

15 Mei

„We hebben 't voorspel gehad van de ellende die hier straks het vrijgegeven gebied te wachten staat. Het grootste deel van de nacht hebben twee groepen pelopors op nog geen drie kilometer hier vandaan elkaar toetgekeld, de PKI (de kommunisten) en de Masjoemi (Mohammedanen), de bevolking was er natuurlijk weer de dupe van. Het zal prachtig zijn als straks blijkt, dat de republiek niet bestaan kan en verscheurd wordt door binnenlandse twisten. Het is beroerd voor de bevolking, maar de burgers zijn nu eenmaal altijd het slachtoffer. Verder is hier weinig nieuws. Gisteren hebben ze alleen op klaarlichte dag in Djocja een vent doodgeschoten, die midden op straat de bevolking stond op te hitsen tegen de Nederlanders. Deze dingen kalmeren enigszins ons verbitterd gevoel."

19 Mei

Eergisteren gingen we 's morgens naar de bioscoop en bij het Nederlands nieuws was er een soort bioscoopschandaal. Minister Sassen hield een rede voor persvertegenwoordigers over Indië en daarin zei hij, dat wij ons best zouden doen en het goede beleid kiezen enz. Het waren in de huidige omstandigheden een serie harde klappen in ons gezicht.

Er werd hard gevloekt en gescholden enz. en toen ging de volle zaal over in een schreeuw-koor: „Verrader! . . . verrader! . . . verrader!" Alles was door 't dolle heen en het was maar goed, dat ze die film afknapten, de stemming was als van een vulkaan en een kleinigheidje zou een uitbarsting tengevolge hebben.

Van 1-15 R.I., dat al in Holland had moeten zitten, is weer een jongen gesneuveld. Het is verwoestend voor het moreel. Dit leger van ons wordt een sterk-anti-regeringsblok als we straks terug zijn, je hoort de jongens over niets anders meer praten.

Sinds enkele dagen rijden de evacuatiecolonnen uit Djocja naar Sema-

Deze ogen, die zeer veel hebben gezien; deze harten, die niet kunnen vergeten, wachten op de verkiezingen van 1952.

rang met burgers. Er gaan 40 tot 50 duizend mensen uit Djocja weg. Dit bewijst al hoeveel vertrouwen de bevolking in de republiek heeft. Al het personeel van de fabriek evacueert ook. Ik probeer S. (een kampongjongen, die altijd bij ons peloton is en met wie ik bevriend ben) met zijn familie ook weg te krijgen, anders gaan ze subiet voor de bijl."

21 Mei

„Overmorgen verlaten we onze post en gaan we naar Djocja. Hoevel ik erg verlangde naar 't moment van de bekendmaking, overviel het mij nu toch. Het is ineens zo positief

geworden. Ik moet aldoor denken aan al mijn vrienden onder de bevolking en speciaal aan S., die niet weggaat, ik kon het niet gedaan krijgen. Hij zit als een gebroken hoopje mens toe te kijken hoe we alles inpakken. Hij was te overstuurd om zijn anders altijd aanpakkende handjes uit te steken en te helpen."

23 Mei

Nu zitten we in Djocja. Vanochtend hebben we onze post verlaten. S. was gewoonweg kapot. Hij kroop telkens stil naar mij toe en dan zat hij met afgewend gezicht en dan vroeg hij of we nu nooit meer terugkwamen. Ik kon hem maar niet ontvluchten. Ik voelde me een lafaard en 'n smerlap. Toen we vertrokken, stond hij bij de poort, de tranen stromend over de wangen maar met zijn duim omhoog. Dit vergeet ik nooit meer; ik probeer me aldoor wijs te maken, dat niet ik, maar de Nederlandse regering hem en al die goede, beste mensen in de steek laat, maar 't helpt me niet. S. zal beslist vermoord worden. Ze hebben gisteren een vent te pakken gekregen, die met een lijst rondliep van de mensen uit onze kampong die geliquideerd zouden worden; S. staat er ook bij met twee andere jongetjes van twaalf jaar. Ik vind dit zo verschrikkelijk, dat ik dit nooit meer vergeten kan, niemand van ons, dit onrecht dat ons en het volk is aangedaan, . . . nooit en nooit!" . . .

25 Mei

Vandaag is een 1500-weigh van 5-5 RI op een trekbonn gelopen, negen doden. De wagen 15 meter verder in de sawah, de jongens overal er omheen.

De verhalen zijn te verschrikkelijk voor jullie oren, maar wij moeten ons daartegen harden, willen we er niet gek onder worden. De wapenstilstand is getekend. Voor ons gelden de strengste consignes, maar zij gaan rustig verder met hun sluipmoorden. Wij denken telkens weer als er zo'n kist onder een vlag door de straten schuift op een open vrachtauto, begeleid door auto's met vele stille mannen met kromvermoeide ruggen en vertrokken gezichten: DAT NOOIT WEER! . . .

D. S., exWmr.,
7e Esk. Vechtw. T-brig.

(Wordt vervolgd)

Regering toont gebrek aan zelfrespect!

Nederlanders in Indonesië vragen vastberadenheid

In ons vorig nummer was een artikel gepubliceerd van de hand van een voormalige Indonesische KNIL-inlichtingenofficier, die onder de naam Soleiman een ernstig beroep op ons volk en onze regering deed, een krachtiger houding van zelfrespect en vastberadenheid in te nemen tegenover de Indonesische regering. Dit beroep hield de waarschuwing in, dat de indruk, die de Indonesische regering van de Nederlandse heeft, n.l. die van ruggegraatloosheid en een verachtelijke bereidheid tot compromissen, steeds verder moest leiden tot een Indonesisch wedergebaar van vernedering en willekeur.

Deze waarschuwing uit goedbedoelende Indonesische mond werd onderschreven door een artikel in „Het Vaderland” van 18 Februari j.l., waarin tot uiting komt hoe ook bij de Nederlandse gemeenschap in Indonesië ernstige ongerustheid bestaat, dat de laatste restanten van mogelijkheden ginds grandioos verspeeld zullen worden indien de Nederlandse regering niet spoedig en radicaal van houding verandert.

Enkele fragmenten uit dit artikel nemen wij hieronder over.

HEEFT ONZE regering ooit niet toegegeven? Soms wekte de regering de indruk voet bij stuk te zullen houden, nam zij krachtig stelling. Tenslotte gaf zij dan toch weer toe, hetgeen de vernedering nog erger maakte. Ligt de veronderstelling niet voor de hand dat het met Nieuw Guinea precies zo zal gaan? Het zou wel een wonder zijn als het ditmaal anders was. Niettemin blijven wij daarop hopen. Niet om Nederland en Nieuw Guinea alleen. Ook om Indonesië. Want het is zelfs bezijden de waarheid dat men de Indonesische regering een dienst bewijst, door altijd maar weer toe te geven. Een van de meest vooraanstaande Indonesische autoriteiten slaakte enige tijd geleden de verzuchting: „Als de Nederlandse regering ooit maar eens voet bij stuk wilde houden, dan zou ook onze positie veel sterker zijn. Doordat zij telkens weer door de knieën gaat, maakt zij onze positie moeilijker. Wij kunnen niet zeggen de Nederlandse regering wil dit of dat niet, want de oppositie staat klaar met haar antwoord: als gij volhoudt, geeft zij toe. Dat heeft zij altijd gedaan, zij zal het ook nu weer doen — en gij weet het!”

Lankmoedigheid ontaardt in slapheid

Hoe vele Nederlanders in Indonesië hierover denken, bewijst een artikel in de Ind. Ct. van haar correspondent in Bandoeng.

„Hij schrijft o.m.:

Om met het Oosten tot zaken te kunnen komen, is het vóór alles nodig er voor te zorgen dat men gerespecteerd wordt.

Omdat de Nederlandse regering de betekenis van de grenzen, die niet overschreden moeten worden, niet kent en dus ook niet weet waar ze

precies getrokken moeten worden, ziet zij voor lankmoedigheid aan wat in wezen slapheid is. Men denkt er een gunstig klimaat voor overleg door te scheppen, inderdaad bereikt men er niets anders mee dan dat de wederpartij overmoedig en tenslotte onhandelbaar wordt. Voor slapheid, welke zo gemakkelijk in karakterloosheid kan ontaarden, heeft zij altijd een grenzenloze minachting aan de dag gelegd.

HERINNERING aan een krijgsgevangenenkamp voor TRI-militairen in Soekaboemi: een Nederlandse sergeant en een republikeinse luitenant (geën (terrorist). Tussen „vijandelijke” soldaten, die elk „het modderwater en de angst” van het geschil hebben gekend, is vaak méér en beter begrip aanwezig, dan tussen de politici van „de groene tafel en de sfeer van hartelijke verhoudingen”.

Maar al wat de Nederlandse sergeant toen heeft geuit aan overtuiging, is nu voor hem geworden tot een vernederend zelfverwijt en bij de Indonesische luitenant ginds zal nog alleen grenzenloze verbazing en verachting zijn. Hieruit groeide de wanverhouding tussen beide landen: het resultaat van de weifelachtigheid en het compromis-beleid van onze regering.

De Nederlandse regering heeft zich zonder een woord van protest neergelegd bij het besluit van de Indonesische regering niet te voldoen aan de verplichting, welke zij krachtens de overeenkomsten van de R.T.C. op zich had genomen met betrekking tot de betaling der achterstallige salarissen aan die ambtenaren van het vroegere N.I. Gouvernement die de bezettingstijd hebben overleefd. Sindsdien is onze regering herhaaldelijk voor even onredelijke en soms zelfs krenkende besluiten en verklaringen van de Indon. overheid uit de weg gegaan, met het gevolg dat tegenover Nederland steeds minder égards in acht werden genomen.

Zaakgelastigde

Het summum van onwellevendheid jegens Nederland is 't geen met het Indonesische Hoge Commissariaat in Den Haag is gebeurd, zo vervolgt de correspondent van de Ind. Ct. te Bandoeng. Na het vertrek van de heer Roem, die er een erezaak van

gemaakt heeft de onderlinge betrekkingen te verbeteren, is de Indonesische regering er niet toe overgegaan een opvolger te benoemen. Dat was reeds een onheus gebaar. Erger werd het toen zij besloot in Den Haag een zaakgelastigde te benoemen, want niet alleen is lager rang in de diplomatie niet denkbaar, maar bovendien schrijft het Unie-statuut categorisch voor dat Indonesië en Nederland in elkanders regeringscentrum Hoge Commissarissen met de rang van ambassadeurs zullen hebben.

Met deze beslissing geeft de Indonesische regering dus te kennen aan de onderhandelingen in Den Haag over de Unie niet de minste waarde te hechten. Zij zegt als 't ware tot Nederland en in feite ook tot de Koningin, die immers nog altijd het hoofd van de Unie is: het laat ons onverschillig tot welk resultaat de onderhandelingen zullen leiden, of gij vóór dan wel tegen opheffing van de Unie zult zijn, wij in elk geval zeggen haar op en daarom benoemen wij een zaakgelastigde inplaats van de voorgeschreven Hoge Commissaris in Den Haag.

Van een protest der Nederlandse regering tegen dit vooruitlopen op het resultaat van de Haagse conferentie hebben wij niet gehoord, ook niet van een weigering om de benoeming van een zaakgelastigde te aanvaarden. (Die inmiddels reeds hier te lande is aangekomen). De Nederlandse regering doet wat zij in haar contact met Indonesië altijd gedaan heeft: zij slikt het affront, zwijgt en berust.

Standvastigheid gevraagd

Wij Nederlanders in Indonesië gevoelen er alles voor jegens dit land en zijn regering de grootste lankmoedigheid te betrachten. De Staat is jong, de moeilijkheden zijn groot en de achtereenvolgende regeringen hebben nog geen tijd gehad om veel ervaring op te doen. Zodra de lankmoedigheid echter ontaardt in slapheid, weten wij dat het van kwaad tot erger zal gaan. Niets veracht het Oosten zo zeer als de figuur van Joris Goedbloed die wanneer men hem op de ene wang slaat u ook de andere toekeert.

Het wordt voor Nederland hoog tijd er alles op te zetten het respect van dit deel der wereld terug te winnen door een kloeke vastberadenheid, welke soepelheid en lankmoedigheid niet uitsluit, maar die wel belet dat bepaalde grenzen worden overschreden en men met ons een loopje gaat nemen, zoals thans herhaaldelijk gebeurt. Het gaat met volken nu eenmaal net als met mensen: men geniet niet meer respect dan men zichzelf bewijst.

Ogen van ginds

Naar aanleiding van het artikel „Vertrouwen” in ons vorig nummer, waarin gesproken werd van de massale woordbreuk, door onze strijdkrachten in Indonesië in opdracht van de regering gepleegd tegenover miljoenen goedgevloeiende en argeloze Indonesische nederigen, stuurde Mevr. A. B.-H. uit Zandvoort ons een brief van één harer Chinese correspondentie-vrienden uit Indonesië. Mevr. B. werkte in de jaren 1946—1949 op één der Militaire Inlichtingen Dienst-kantoren, waar genoemde Chinees informant van was. Na haar repatriëring bleef Mevr. B. het contact met hem bewaren.

De fragmenten uit de brief, die wij hieronder overnemen, moeten naar juiste waarde geschat worden. Evenals alle correspondentie over en weer kunnen vele dingen niet ronduit gezegd worden vanwege de altijd loerende dreiging van briefcensuur.

Toch kijken tussen deze regels, waarin niet één woord van openlijk verwijt wordt geuit, de ogen uit Indonesië ons aan.

„Uw medeleven met ons hier heeft mij erg getroffen en U kunt er ook verzekerd van zijn dat de meesten van ons steeds met een zekere heimwee zullen terugdenken aan de tijd van het „Ned. kolonialisme” van weleer.

Over enkele dagen zal ik definitief warga negara geworden zijn zoals vele anderen. Het geeft je een gevoel alsof je iets verraadt, wat bij ons Chinezen nog sterker uitkomt wegens de hechte familie-, culturele, traditionele en andere banden met het vaderland. Bij ons wordt wel eens zo geredeneerd: Al is je vader nog zo lelijk, hij is en blijft je vader. U begrijpt wel wat ik bedoel. Velen zijn weliswaar enthousiast over het huidige China, maar wij Christenen en Westers georiënteerden, die hier leven en die zich niet blind willen staren op het ultra-nationalisme van sommige Chinese jongeren, weten wel beter. Daarom denken we altijd met weemoed aan ons arme vaderland, waar men om zo te zeggen, nooit wat anders te doen heeft dan elkaar vermoorden en uitroeien. Wat moet je beginnen in een land waar de ene helft de doodsvijand is van de andere en waar ware democratie en vrijheid zoek zijn om nog niet te spreken van de taalmoeilijkheden voor ons en de absolute onbekwaamheid van de regering om de grote massa naar behoren te voeden. Deze en dergelijke en nog een heleboel andere overwegingen vanuit „Chinees-Indonesisch” oogpunt bekeken, spreken stuk voor stuk een woordje mee bij het bepalen van de helaas onvermijdelijke keuze: warga negara of bangsa asing. En nóg wordt er gewikt en gewogen. Daarom zal straks, wanneer het uur der beslissing is gevallen, het Indonesische volk weliswaar met duizenden nieuwe staatsburgers zijn toegenomen, maar dan ook met duizenden weifelachtige staatsburgers die in het geheel niet „staatsbewust” zijn, vanwege het passieve systeem dat ze voor ons toepassen. Het is net als bij speculaties. Komen je berekeningen en verwachtingen betreffende de voor- en nadelen uit, dan ben je „binnen”, maar komen ze niet uit, dan ben je zuur. Laat ik maar hopen dat iedereen niet al te teleurgesteld zal blijken te zijn in de toekomst. U ziet Mevrouw, wij hebben het allemaal druk over het warga-negaraschap. Dat kan ook niet anders bij zo'n belangrijk vraagstuk en zoals het spreekwoord zegt: Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.”

Richtingwijzers

Wanneer we 't daarginds erg mooi wilden hebben en we hadden er de tijd voor, dan kwamen er richtingwijzers in het bivak. Die toonden eigenlijk de simpelheid van ons bestaan. Dat bestaan was simpel omdat er een alles-beheersend doel in je leven was. En dat doel was 't dienen van Nederland. Daarom hoefden we op de richtingwijzers hoogstens te schilderen, waar het mandihok was en waar de keuken en het hok van de pastoor en de dominée enz. Andere aanwijzingen hadden we niet nodig.

HOLLAND is benauwend-vol beplant met zulke richtingwijzers. Niet van die nuttige van de A.N.W.B., die de weg wijzen naar steden en dorpen, en ook niet van die onschuldige zoals we ze in onze Indische bivaks hadden, — maar een heel bijzondere soort. Je kunt ze niet zien, niet beetpakken, maar je stoot er dagelijks je argeloze neus tegen en als je onverschillig genoeg bent, dirigeren ze, zonder dat je 't zelf weet, tóch je weg in de richting, die gekozen is door de lui, die die wijzers hebben opgezet. Als straks de verkiezingen komen, wordt 't helemaal een doolhof om er compleet bingoeng van te worden; dan vermeerderen al die aanwijzingen, die hoogstens van toon en kleur verschillen, maar zonder uitzondering de makkelijkste en veiligste weg wijzen naar het hoogste geluk, wat voor de kiezers te halen is. Van de simpelheid van onze richtingwijzers in de Indische bivaks is niets overgebleven. Die is, mèt het alles-beheersende doel, blijkbaar verloren geraakt.

Waarmee we maar zeggen willen, dat wij een diep en brandend heimwee hebben naar de simpelheid van een gaaf doel en dat wij beurtelings verdrietig en nijdig worden, wanneer wij door de dichtheid van het bos van partij-politieke richtingwijzers niet meer mogen kijken naar de openheid, die tóch daarachter moet liggen.

Het is zo gemakkelijk om met het hoofd in de nek al die richtingwijzers af te neuzen naar waar voor onszelf het meeste te halen is aan eigen woningen, betere arbeidsvoorwaarden, sociale zekerheden, minder werkuren, en dan niet verder te zien dan die

neus van ons lang is. Het is zo gemakkelijk en aantrekkelijk en hopeus los laf.

Wij zoeken vergeefs naar 'n bord, waarop alleen NEDERLAND staat. Het mag een kleurloos bord van ruw hout zijn, onbeschilderd en desnoods in pek de letters daarop. Ach, zo'n bord kán eigenlijk alleen maar zo zijn, want veel moois is 't dan niet, wat beloofd kan worden. Inplaats van al die zekerheden en gemakken, kan zo'n bord alleen maar een moeizame weg wijzen, vol van opofferingen en blubber en onzekerheden en uitputtingen. Maar er zal dan tenminste één eerlijke richtingwijzer in Nederland staan, zonder de valse kleur van beloften die niet gehonoreerd kunnen worden en zonder het vernis van de politieke schijnheiligheid.

Laten we de zaak eens duidelijk stellen: de verkiezingen staan voor de deur en die verkiezingen gaan ook ons lot bepalen. Het Legioen is niet opgezet om een stelletje halve zachten te verzamelen die het verleden, hún verleden, gaan bewieroken. We hebben ons vanaf het eerste uur beloofd, ons actief te bemoeien met de politiek, want we kunn ener nu eenmaal niet onderuit dat die het er op of er onder voor ons land en volk gaat bepalen.

Het is duidelijk, dat wij niet om beloften en schijnheiligheid vragen; daar hebben we de buik vol van. Voorts weten wij, in wat voor gevaarlijke positie ons land is gedirigeerd en wij kennen de richtingwijzers, die onder alle schijn van verf en vernis de weg naar de ondergang wezen.

Wij zijn gedwongen, radicaal te

beslissen in zaken onze houding tegenover de politieke partijen, want wij worden dag-in dag-uit overstelpt met brieven, die ons om onze wegwijzer vragen. Wij kunnen dit (nog) niet doen, omdat wij ons (nog) niet verstaan hebben met de besturen van de politieke partijen. Wij zullen zo spoedig mogelijk deze besturen contacten en onze vraag zal simpel zijn, zó simpel, dat er geen gedraai aan te pas kan komen: het antwoord zal „ja" of „neen" moeten zijn. Wat wij kunnen stellen is de belofte, dat wij er ook duchtig op zullen toezien, dat er met het eventuele „ja" niet en nóóit geschipperd zal worden.

En daarnaar zullen wij onze houding bepalen.

Eusechius: „Ik stem op Taaie en Neut, want die snappen er toch ook niks van!" . . .

Foto: Bill Cerniggelt

KIJK EENS naar de foto hierboven maats, dan kijk je recht in Korea. Het is een foto van vijf van onze mensen ginds, tijdens de opmars naar Wonsan; in hun ogen staat, beter dan woorden het kunnen doen, het verhaal opgetekend van wat er gaande is; het convooi werd op een smalle, bochtige bergweg vanaf de steile en hoge ridge onder snipervuur genomen en moest stoppen.

Zie je, er is eens een tijd geweest, dat wij verbijsterd waren door het wrange besef, dat „ze“ in Holland geen moer snapten van wat er in Indië gaande was, noch minder van waar wij door heen moesten. En is het eigenlijk niet zo, dat wij nu hard bezig zijn in dezelfde fout te vervallen?

Het is niet goed te beweren, dat Korea ons niet interesseert. Zolang daar, in de prut en rotzooi, Nederlandse jongens sjouwen en vechten en sneuvelen, zolang moet Korea iets voor ons betekenen.

Eens is het ons duidelijk geweest, dat soldaten een groep burgers van de staat zijn, die als voorvechters optreden wanneer de staat in de penarie zit. We schrijven hier „ons“ beklemtoond, omdat dit niet opgaat voor ons hele volk. Dat ziet de soldaat alleen als een parasiet in het groen. Er was geen oorlog een eeuw lang niet. De Hollander is een te pientere kruidenier om oorlog te maken. Hij praat of koopt zich er wel uit.

We hebben een oorlog achter de rug en een prolongatie daarvan in Indië gehad en we zitten tot in de kruin in de naweeën. Maar de mening over de soldaat is niet veranderd. Ons in Indië hebben ze alleen maar kunnen zien als de beklagenswaardige slachtoffers van omstandigheden, waar redeneer- en sjacherkunst gefaald hebben. Arme Piet, hij heeft niets te roken . . . stuur 'm een pakje sigaretten. Maar dat Piet vechten moest, dat Piet voor z'n familie en zijn volk vechten moest, dat zien er maar zo weinigen . . .

Dat hij meer moed, meer taaiheid, meer hardnekkigheid, meer karakter moet kunnen opbrengen dan een bokser of een kampioen-wielrijder, wie begrijpt dat? De bokser en de wielrijder komen daarbij alleen voor een korte tijd in het strijdperk, maar de toeschouwer is gaarne bereid om hem zoveel te betalen dat hij voor het leveren

van een korte tijd van sensatie maanden lang royaal kan leven. De bokser en de wielrijder genieten, ook als ze niet vechten, eer en aanzien.

Als de kampioenbokser sterft (niet eens in de ring) zijn er telegrammen uit het hele land, er is een berg bloemen, er zijn deputaties uit alle sportkringen. En die vent vocht notabene alleen voor zijn eigen beurs.

In Tjiandjoer sneuvelde soldaat Kamerman (boerenknecht), in Palembang sneuvelde sergeant Bout (beroeps-KNIL), in Korea sneuvelde soldaat van Maarseveen (student). Er is alleen in heel kleine kring ontroernig (de soldaat is harteloos, zegt men) en het onaangename feit is gauw vergeten. Het volk is er geen seconde door geroerd. En zij vochten voor het volk!

Toen onlangs het Nederlandse detachement gedecoreerd werd, sprak de Amerikaanse divisiecommandant de voor ons zeer kwetsende maar evenzeer verdiende, woorden: „Jullie verdienen alle waardering van je volk, voor wat je hier gepresteerd hebt; ik kan alleen voor jullie hopen, dat je die waardering zult krijgen“.

Wij, veteranen, moeten ons de woorden van die Amerikaanse generaal het meest aantrekken. Want wij kunnen het 't beste weten, hoe die jongens zich daar moeten voelen zonder de ruggesteun van een sterk en begrijpend thuisfront.

Het is waar, dat we al genoeg moeite hebben om ons hoofd boven het maatschappelijk water te houden, maar daarnaast moeten we bedenken, dat op ditzelfde ogenblik terwijl wij dit schrijven, of dat jij dit leest, onze jongens ginds misschien in alles-doorwekende sneeuwblubber in hun eenmansgaten zitten, met een lege maag en zonder sigaretten en bek-af en met krampachtige dromen van een kop warme koffie en een normaal bed, met de enige zekerheid, dat straks of morgen de volgende aanval of beschieting zal komen.

Maats, wij kunnen hen, naast dié zekerheid, er nóg één geven en dat is, dat er in Nederland een blok van daadwerkelijke waardering achter hen staat.

En jullie, ginds in Korea, die dit blad van ons regelmatig toegestuurd zult krijgen, beschouw dit als onze eerste handdruk.

Land van verwachting

III Scholing en BBL

ER WORDT altijd met veel aplomb beweerd, dat de Papoea lui en arbeidsschuw is. Dit is een kwestie van opvatting. De Papoea is een Oosterling, die een heel ander werkt tempo en -systeem heeft dan de Westerling, en vooral dan de noordelijke Westerling. Hoe meer men in Europa en in Amerika naar het Zuiden komt, hoe langzamer het tempo. Is niet in Spanje het antwoord op praktisch elke vraag: „manana” (morgen)?

De Papoea is stellig niet lui; hij is intelligent en heeft een technische knobbel. Maar wat kan men verwachten? West Nieuw Guinea is 13 maal zo groot als Nederland en heeft — zover wij weten — een bevolking van ca. 2 miljoen, waarvan minstens de helft, zo ver in het onbekende binnenland zit, dat zij niet meegerekend kunnen worden in het arbeids-procédé. Natuurlijk is er dus een tekort aan inheemse mankracht. En vergeet niet, dat deze mensen nog nauwelijks gewend zijn aan geregeld, systematisch werken. Even goed als een kind moet leren „leren” en een jonge man of vrouw moet leren werken, even zo goed moeten deze mensen getraind worden om te werken.

Papoea's kunnen werken en zijn goed van aannemen en leergierig. Maar er wordt over het algemeen vergeten, dat al onze Westerse en moderne methoden volkomen nieuw voor hen zijn en dat hun gedachten-gang uiteraard heel anders is dan de onze. Zij moeten dus leren geregeld en regelmatig te werken en niet alleen als het noodzakelijk is om je brood te verdienen. Hij moet er langzamerhand aan wennen om een opgedragen boodschap zo snel mogelijk uit te voeren en niet de langere weg te lopen, omdat deze mooier is of omdat hij daar wellicht een vriendje tegenkomt, waarmee hij een gezellig praatje kan maken. Maar moeten wij dat onze kinderen ook niet leren?

Bedienden

Natuurlijk zijn er Papoea-stammen die arbeidzamer zijn dan andere; of de ene is geschikter voor technisch werk; de andere zal een betere huisbediende zijn. Ook dit is een groot probleem in Nieuw Guinea: bedien-

den. Deze zijn er lang niet voldoende. De Biakker is bij uitstek geschikt voor huiswerk, maar wil meestal niet langer dan 6 of 8 maanden van zijn eigen kampong weg. Trouwens alle Papoea's hangen zeer sterk aan hun eigen „clan” en willen geregeld naar huis. Het is dan ook zeer gewoon als je bediende op een goede dag komt vertellen, dat hij (of zij) voor 3 dagen naar huis gaat. Waar wij dan wél aan moeten wennen is, dat hij misschien 4 of 5 dagen wegblijft. Onbetrouwbaar?

Helemaal niet! Alleen maar logisch. Wij hadden moeten vragen hoeveel dagen gaans het was naar de kampong. Hij had toch gezegd, dat hij drie dagen thuis wilde zijn.

Als men naar Nieuw Guinea gaat, moet men er op ingesteld zijn, dat men veel werk zelf zal moeten doen. En waarom ook niet? De Japanse bezettingstijd heeft aangetoond, dat de Europeaan heel goed lichamelijk werk kan verrichten. En toen gebeurde dat onder de slechtst mogelijke omstandigheden; nu kan het beter. En per slot is „die goeie ouwe tijd” met veel bedienden overal voorbij.

Diploma's en B.B.L.

In dit land zijn kansen te over om een eigen bedrijfje te beginnen. Want er is nog niets. Behoorlijke wasserij, stoomwasserij, café's, restaurants, kleermakerij, schoenmakerij.

Het eerste wat je op-

valt als je voet aan wal zet is, dat bijna iedereen op kapotte schoenen loopt; klepperende zolen, gapende tenen. Waarom? Wel, er is geen schoenmaker en geen materiaal voor reparatie. Dat is toch geen probleem zul je zeggen.

Dat zei het Gouvernement — na lange tijd — ook: wij zullen materiaal en gereedschap laten komen en dan zullen we een schoenmaker in gouvernementsdienst aanstellen. Men ging op zoek naar een schoenmaker en deze werd gevonden. Iedereen was al blij en begon zijn kapotte schoenen bij elkaar te zoeken . . .

Nu zou men denken, dat het ergste leed geleden was. Niets hoor. Het ging niet door. Omdat . . . de bewuste man niet „organiek ingepast kon worden in de gouvernements loonschaal” (zoals dit in ambtelijke taal heet), want de man kon wel zeer goed schoenen repareren, maar . . . hij had geen diploma!

En nu loopt men nog met klappe-rende zolen.

MAWA

Hollandia, Februari 1952.

Maat, ook JIJ kunt straks die man zijn op de drempel van zijn eigen hut, met de ruimte om zich heen om er vrijelijk in te ademen en te zweten en er, voor zich en ons volk, een toekomst te winnen uit de wildernis.

niet op deze manier kwijt wilden zijn. Ik moet aannemen, dat ze hadden gemeend met een vrij Indonesië een bondgenootschap te kunnen sluiten voor gemeenschappelijk heil. Maar ik heb kunnen zien, dat de Indonesische Unie-partner alle bepalingen van die bondgenootschap met de voeten treedt en nu bezig is een verbreking van die Unieband te eisen. (Was het niet Hitler, die ook zo handelde met alle gesloten verdragen?) Ik kan alleen constateren, dat uw partijleiders, die meenden de Indonesiërs goed te kennen, zich-zelf niet alleen bedrogen hebben, maar óns, Indonesiërs, nu ook met de brokken laten zitten.

Uw land moest toen zwichten voor de Duitse overmacht en het wapengeweld, maar nu zwicht uw regering keer op keer voor de Indonesische politiek, die alleen gebaseerd is op onbetrouwbaarheid en brutaliteit.

Ik ga U nu zeggen, waarom ik dit schrijf. Herinnert ge U de Duitse bezettingstijd? Het lijkt alles zo lang geleden, want we leven tegenwoordig ook zo ontzettend snel. Had ge toen niet één groot ideaal: de bevrijding van uw grond? Die bevrijding kwam, en had ge toen niet weer een ander ideaal? Was het misschien: de bevrijding van Indonesië, of kon het ook zijn, dat ge daarna een harmonische levenskans wilde scheppen? Wat is er van dat ideaal geworden?

Ik schrijf U dit, omdat ik ook een groot ideaal heb, dat nog geen werkelijkheid is: **de bevrijding van mijn grond van de Djokja-overheersing en tyrannie.** Uw bladen en partijleiders hebben altijd en alleen maar willen spreken van een bevriend Indonesië. Oorspronkelijk bedoelden ze daarmee het federale Indonesië. Maar toen het Djokja-monster als een waanzinnige om zich heen beet en ge naast ons in de gloeiende tropenzon of in plensende buien ploeterde om blanke en bruine levens te beschermen, toen werd ge plotseling teruggeroepen. Het monster vrat voort en uw bladen en partijleiders noemen hem gemakshalve en ook veiligheidshalve ook maar Indonesië. Ge weet, dat een leugen als een waarheid schijnt, als ze maar lang genoeg en elke dag wordt herhaald als een waarheid.

En wanneer uw blad of partijleider U zegt, dat Indonesië zijn vrijheid heeft, dan wil dit alleen maar zeggen, dat mijn grond een Djokjase gouw is geworden, zoals uw land onder Seiss-Inquart een Duitse gouw werd.

Ge kunt blij zijn met uw vrijheid en haar zegenen, ik moet wenen om de Indonesische „vrijheid” en miljoenen vervloeken haar. Uw partijleiders en uw regering dachten een zegen over ons te brengen, er is een vloek over ons gedaald.

Als ge meende, dat overheersing slechts mogelijk was, doordat de ene huidskleur een andere regeerde, dan

heeft de Hitler-Duitser bewezen ook blanken te kunnen tyranniseren. En de bruine man, die de andere overheerst kent geen genade, want hij is een slaaf van de sentimenten en zijn rede is zoek.

Uw partijleiders en bladen hebben de oude regeringen, die uw land groot en rijk maakten, uitgekreten voor „koloniale onderdrukkers”, maar hoe moet ge diegenen noemen, die Nederland nu arm en klein maken?

* * *

Ik schrijf U dit, omdat ik van Uw landje houd, dat gastvrijheid verleent aan duizenden bruine en half-bruine mensen, die van de zon houden. Ik houd van uw land, ondanks zijn kilheid en zijn nevel en zijn kleinheid, omdat uw vrijheid is gebaseerd op de althans theoretische erkenning van ieders recht.

Maar ik schrijf U dit ook, omdat ik nu reeds een ander ideaal heb naast mijn grote ideaal, dat nog geen werkelijkheid is geworden. Maar voor dat andere ideaal heb ik U nodig, hebben blanken en bruinen en half-bruinen elkaar nodig. Ik geloof nog altijd in een hechte samenwerking

tussen een nieuw Indonesië en een nieuw Nederland op de basis van betrouwbaarheid, wederzijds begrip en waardering en op de erkenning van ieders recht.

Het nieuwe Indonesië is het Indonesië dat bevrijd is van het Djokja-monster, het nieuwe Nederland is het Nederland van jongeren en van diegenen, die niet meer hoeven te lopen aan de leiband van partijleiders, die met mooie en goedkope ideologieën komen, wanneer verkiezingen voor de deur staan, maar die U daarna slechte en dure levensomstandigheden kunnen voorzetten.

We hebben zij aan zij gestreden voor één doel. Dat doel was ons toen misschien nog niet duidelijk. Laat ons wederom samen gaan. Uw bruine en half-bruine wapenbroeders hebben zich losgemaakt van datgene, wat hen aan het Indonesië van heden wil binden, maakt gij U ook los van het Nederland van heden en helpt mee bouwen aan Nederland-Indonesië van de toekomst!

SOLEIMAN

Den Haag, 21 December 1951

Maats, elk onzer heeft, bij de ontruiming van welke kampong of desa, in welk binnenland van welk eiland dan ook, de ogen van het volk gezien, die ons na-zagen. Kijk nogmaals goed in deze ogen en bewaar er de herinnering aan. Vergeet die niet! En als je dan de boodschap van één dier getrouwen en verdrukten hierboven leest, schraag daarmee dan je eigen stille hoop, dat er ééns uitkomst zal komen, voor hen en voor onze genegenheid voor hen.

De kledinglijst van een soldatenhart

Een psycholoog, kenner van de menselijke ziel, zei eens, dat een mens soms beter lichamelijk dan geestelijk kan sterven. De mens, wiens hart is gebroken, wiens warmte geblust en ideaal ontnomen, is doder dan een dorre boomtak. Tegen het einde van 1951 kreeg één der redactieleden een brief van een oud-collega uit Indië, die hij, zoals elk onzer wellicht gedaan heeft in de twee afgelopen maanden, had overgehaald om lid te worden van ons Legioen. Het is geen prettige brief. Wij ontvangen ze met moediger, optimistischer taal. Misschien schuilt in deze soerat zelfs een soort van geestelijke lafheid. Maar niemand onzer mag daaromtrent oordelen; niemand kan zeggen, waar elke andere sobat doorheen heeft moeten gaan aan teleurstellingen, grievende kwetsingen, die als diepe voren door het hart kerven en er duidelijke sporen achterlaten. Deze brief heeft tenminste de eerlijkheid van de man, die niet huichelt. Dit is geen onverschilligheid. Het is de getuigenis van een ander soort dood, dan wij zo vaak daarginds zagen: de dood van een soldatenhart.

Den Haag, 26 Dec. 1951
Beste T.,

Het is nu bijna weer eind van een jaar. Toen wij soldaat waren, pleegden wij zo onze kledinglijst nog eens na te gaan. Deze brief is ook als zodanig bedoeld. Als je dit leest, verplaats je dan nog eens in gedachten even naar die ene plek in de rawahs bij T., waar wij onze eerste hinderlaag hadden. We horen dan weer de orong-orong monotoon snorren en de cicaden gillen, af en toe jaagt een nachtvogel schuw voorbij en de eenzame lontar kleppert in de nachtwind.

Als je deze sfeer weer om je heen voelt, luister dan naar mij:

Je hebt mijn chauffeur-dardanel Panoet gekend. Soldaat 2e klasse van het KNIL, met een verweerd gezicht. Een kerel, die weinig sprak, „Tetapi, soedah doewa poeloh taoen dines dangan belandah en saja beloem satoe millimeter moendoer, toean!“ Deze knaap, T., heb jij wel eens een Oosterling zien huilen? Nooit hè? Een Oosterling huilt niet, tida pantes! Maar toen wij vertrokken uit Priok, stond Panoet stram in de houding op de kade en de tranen biggelden langs zijn verweerde kaken. Toen ik hem vroeg of hij „oper“ ging naar de APRIS, was zijn driftig antwoord: „Sama sekali: tidak!“ Ik durfde hem op dat ogenblik niet meer recht in de ogen te kijken. Ik had ze georganiseerd en onder mijn commando gehad. Na onze capitulatie aan de politiek smeerden wij 'm met grote, veilige mailschepen. Maar Panoet smeerde 'm de andere kant op; mèt een spikspinternieuwe jeep, die hij had moeten overdragen, en met volle uitrustings, de goenoeng in, naar de APRIS, om het uit te knokken. En geloof me, volgens de mij gegeven instructies heb ik toch van alles met hem bepraat en geprobeerd hem over te halen, naar de APRIS over te gaan.

Zij, die wij achter het kielzog van de veilige mailboten aan eigen lot overlieten

Er is aan dit ogenblik (dat misschien wel de nekslag is geweest) veel meer voorafgegaan.

Jaren van bittere krijgsgevangenschap. Ik heb er de Koreanen (de ZUID-Koreanen, T.) meegemaakt, de vervloekte honden. Ik heb Borgman met een longshot zien liggen, gevolgd door een coup de grace door zijn slapen, alleen omdat hij onder de kawat doorkroop om eieren voor zieken te kopen, daarginds aan het strand van Maoe Méré. Het was een Zuid-Koreaans, die hem vermoordde.

Ik heb de bajonet er bij Karssen en de twee anderen zien ingaan . . . Iedere stoot zag ik en ik heb elke bestiale gil bij de sprong-voorwaarts gehoord, hiër, met mijn eigen oren.

En jij hebt de vrouwenkampen niet gezien op het ogenblik, dat wij ze overnamen van die honden. Hier beneden ons, woont een moeder, van wie het kindje in haar armen in de badkamer door het hoofdje werd geschoten, dank zij de diligentie van de Britten. En zoveel meer nog, zo ontzettend veel meer.

Ik zit nu in de vakorganisatie voor oud-Indische ambtenaren. Ik maak dagelijks mee, wat de honorering van trouw voor Nederland betekent. Dit zou nog te begrijpen zijn en ik wil er ook niet over kankeren, als ik daarbij maar niet telkens opnieuw getuige moet zijn, van hoe deze zelfde regering de andere kant op zich telkens uitput in rampzalige dankbetuigingen aan krachten, voor wie het begrip „trouw“ en „bondgenootschap“ alleen maar holle woorden zijn.

Ik moet meemaken, dat wij honderden van onze beste mensen, een oorlogsschip en materiaal wegsturen naar een land om er een volk te bevrijden, dat notabene de wreedste soldaten opleverde voor de Nipponse vijand. En wat de buitenlandse waardering voor die Korea-vrijwilligers van ons betreft: onze jongens zijn goed, daarmee uit! Maar men schijnt vergeten te zijn, dat al zo heel vaak in de voorbije historie onze „bondgenoten“ bij herhaling onze mensen omhoog staken. Maar wat hebben wij aan al die woordelijke waardering, zelfs aan die talrijke onderscheidingen, wanneer men vanaf hetzelfde ogenblik, dat de strijd gestreden en de „overwinning“ behaald is, het land van deze mensen opfrommelt en als een onbruikbaar vod in de hoek trapt? Laten wij toch alsjeblieft niet meer zo verrukt zijn met al die buitenlandse „waardering“, lap die rommel aan de laars. Er zijn vóór Korea, al

duizenden kapot gegaan: in de Java-
zee, boven Singapore, boven Miri en
Kuching, op Tarakan, in Straat Be-
doeng . . . overal elders. En straks
gaan wij naar Amerika om het Ame-
rikaanse volk onze innige dankbaar-
heid te betuigen voor de „bevrijding”.
Een bevrijding in armoede, teleurstel-
ling en verpaupering . . .

Beste kerel, ik ben blasé van dit
alles. Van al dit uiterlijk vertoon en
valse sentiment. Ik kan er met mijn
pet niet meer bij. Misschien ben ik
te stom voor de nieuwe gedragslijnen,
voor de nieuwe wereldideeën. Is het
inderdaad niet zo, dat een soldaat
zich maar één keer laat bedonderen?
Ik voor mij, ik voel het als een deuk
in mijn eergevoel, in één geallieerde
linie te staan met lui, die mij in de
tuf gedrukt hebben en dát hebben de
Britten, de Yanks, de Aussies, de
hele United Nations.

Ik ben opgevoed door een vader,
die „eervol vermeld” werd door Hare
Majesteit de Koningin in front van
de troepen en daarom denk ik, zoals
ik nu doe.

Het resultaat van alles is, dat ik
moet eten uit de ruif van de R.I. Ik
moet wel, ik heb een gezin. Ik moet
het doen, omdat de Nederlandse re-
gering niets betalen wil. Ik moet der-
halve de bevelen gehoorzamen van
een vreemde regering, die bestaat uit
ex-collaborateurs, op straffe van ver-
lies van pensioen. Zelfs op het mo-
ment, dat wij met tien man, alleen
gewapend met stukken ijzer in de
hand aan de ingang van het Xe Bat.
in Batavia, met de rug tegen de muur
van duizenden weerloze vrouwen en
kinderen en met het aanstormende
gejoel van bloeddronken bersiap-
plegers vóór ons, heb ik mij niet zo
bedonderd gevoeld als nu en zó on-
zeker en laf en ellendig.

Dit alles heeft bij mij iets kost-
baars kapot gemaakt. Iets, waarvan
ik nú pas beseft, dat ik daarop als
mens teerde. Niets, wat vroeger voor
mij een heilige standaard was, inte-
resseert mij nu nog. Wat ik wil, is
onopvallend mijn weg gaan en zor-
gen voor mijn vrouw, mijn kinderen
en mijzelf. En ik wil mijn zoon het
hartzeer besparen, dat zijn vader in
zich zal blijven dragen tot de laatste
minuut van zijn leven.

Ik kán niet meer huichelen. Daar-
om treed ik uit het Legioen. Ik kom
pas terug als Holland zegt: „de boom
in met dat hele zootje! de Yanks, de
Britten, de Zuid-Koreanen, de hele
mikmak!” En het bevel geeft om de
wapens terug te halen op Priok en
verder iedereen, die dit tracht te be-
letten voor z'n s . . . te
knallen.

Het spijt me, dat ik niet anders
kan. Jij, die mijn peloppor-vriend was,
jij weet hoe erg mij dit spijt. Maar
ik kan niet anders. Het is met diepe

weemoed, dat ik jullie enthousiasme
bewonder. En om deze weemoed is
het, dat ik jullie alle sterkte toewens.
Je zult die nodig hebben voor de
volgende teleurstelling.

Je sobat,

.....
(naam doet er niet toe,
vanwege de RI-ruif. Red.)

Misschien is het beter, zo'n brief
weg te laten uit onze kolommen. En
wij kunnen makkelijk zeggen, dat wij
zulke wankelmoedigen en capituleren-
den niet nodig hebben in onze rijen.
Wij kunnen daarbij aanhalen, dat de
verbittering om verschrikkelijke des-
illusies niet de basis is, om er ons
Legioen op te bouwen. Dit is alle-
maal waar. Maar wij publiceren deze
brief, omdat er de grote, bittere waar-

heid in schuilt, die diep in elk onzer
schrijft.

Laten wij er alleen de les uit lezen,
dat al deze teleurstellingen datgene
in ons gesmeed hebben, waar dit ver-
kochte, rampzalige Nederland zo'n
behoefte aan heeft: het geloof in de
betere waarden, in de standaard van
het ideaal. Echter, een ideaal, dat
zich kapot laat drukken door een
morele depressie, is geen ideaal maar
een dwaze wensdroom.

Daarom, wanneer je deze soerat
gelezen hebt en de wanhoop en ver-
bittering daaruit is weer door je bloed
gegloeid, — sluit deze pagina dan en
keer je gezicht uit de duisternis naar
de dageraad. Wij zullen alleen iets
bereiken, wanneer wij oprecht ervan
overtuigd zijn het te kúnnen bereiken.

ERE-VELD

*Het was een verwrongen koud beeld:
die lange, witte kruisenrij
van hen, die vielen. 't Waren zij,
niet meer in het leven geheeld.*

*Hun levenloosheid, alleen in vreemd land,
als de kruisen naast elkaar,
recht, kaal en wit, daar
niet verzorgd door vrouwenhand.*

*De zon daalde steil over rij na rij.
Tussen een stramme erewacht
werd een baar weer ingebracht:
een eigen wereld . . . een wit kruis erbij.*

TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

IV

OP DE KAST

ADOE! daar heeft de Daily Express, een vooraanstaande Londense soerat-chabar, Mastufa verschrikkelijk boos gemaakt! Weten de sobats, wat die zomaar durfde schrijven?

„Engeland moet ten opzichte van de Franse moeilijkheden in Marokko niet in dezelfde fout vervallen, die het maakte tijdens het Nederlands-Indonesische conflict. Toen heeft Engeland de zijde gekozen van de opruiers tegen de Nederlanders, Engeland's bondgenoten. Bitter is de prijs voor deze fout. Indonesië verloor de stabiliteit van het Nederlands gezag en het volk van Indonesië is het slachtoffer geworden van de ellende, die een gevolg is van de onbekwaamheid en de verwarring, die op het vertrek der Nederlanders volgde.”

De Nederlandse leeuw piepte weer in Mastufa's hart en hij is opgesprongen en belde de minister-president en kiri-kanan naar alle excellenties om van zijn deelneming te betuigen en zijn onwankelbare oorlogsvrijwilligers trouw te betuigen, maar iedereen zei „verkeerd verbonden!” en toen heeft Mastufa in alle volgende dagen alle vaderlandse kranten gekocht en zijn oor op alle nieuwsuitzendingen van de radio geplakt en hij heeft met onstuimig hart gewacht op de ferme diplomatieke stap, die zijn regering vast en zeker in Londen zou nemen tegen zulke opruijrij en valse voorlichting!

Want heeft Mastufa niet zes jaar lang zijn ministers-president, zijn ministers van Buitenlandse Zaken, zijn excellenties van Overzeese Rijksdelen, zijn oprechte en perfecte voorlichtingsdiensten, zijn onafhankelijke kranten horen verkondigen, dat wij geheel vrijwillig en uit pure progressieve overwegingen met onze divisies en marine en vliegtuigen aan Indonesië zijn onafhankelijkheid, zijn orde en rust en recht en veiligheid hebben gebracht zonder enige druk of beïnvloeding van buiten-af? . . . Mastufa en de zijnen hebben er allemaal een lintje voor gekregen. En nu . . . o, . . . het wordt Mastufa alweer helemaal merah voor de ogen! — nu worden zwart op wit al onze excellenties uitgemaakt voor jokkers en foppers! Engeland aan de zijde van de opruiers tegen

Nederland! bestaat niet, . . . vraag maar in Den Haag!

En wie zijn toch die opruiers, waar de Daily Express over bazelt? Bedoelt die terlaloe-toch-schrijver soms die lui, die dat aardige kinderversje maakten van „Amerika kita strika, Inggris kita linggis?”, (Amerika zullen we platstrijken, Engeland zullen we vermorzelen) . . . ach, dat is flauw . . .

En wat roddelt die krant toch over „hulp van Engeland aan de opruiers”? Als dat betoel zo was (en dat zouden de Admiraal Helfrich in het begin en daarna de Legerleiding toch wel gerapporteerd hebben?), dan zouden er toch wel geen liefdes- en dankbetuigingen over en weer tussen de regeringen in Europa zijn gewisseld zoals dat ene telegram van de Engelse Koning aan onze Koningin met de woorden:

„Mijn regering, mijn volk en ik zullen nooit vergeten, dat Uwe Majesteit de eerste was die vrijwillig deelnam aan de strijd tegen de Japanse vijand, toen deze, na de verraderlijke bomaanval op Pearl Harbour, de oorlog verklaarde aan mijn land en de Verenigde Staten. Wij hebben de grootste bewondering voor de dappere daden van Uwer Majesteits strijdkrachten bij de verdediging van Uwer Majesteits gebiedsdelen (vergeet U er niet de gebiedsdelen van een ander bij, Majesteit? Mastufa) in het Verre Oosten tegen verre overmachtige vijandelijke strijdkrachten en met bezorgdheid hebben wij de lotgevallen gevolgd van Uwer Majesteits getrouwe onderdanen van velerlei ras, die leden onder de wrede onderdrukking van een meedogenloze vijand.”

En . . . hou me vast! hou me vast! of Mastufa begaat een ongeluk! . . . wat omong-kosongt die Britse krant toch, dat de stabiliteit van het Nederlandse gezag voor Indonesië verloren ging? Voor zover Mastufa iets van de Indische geschiedenis afweet, bestond er een volstrekt autonoom Nederlands-Indisch gezag, met tal van Inheemse vorsten, een geheel corps van Inheemse bestuursambtenaren, innig samenwerkend met een klein, toezien legertje van nog geen 40.000 man, politie-troepen inbegrepen, dat er voor zorgde dat er van Sabang tot Merauke niet gerampokt en vermoord werd en dat gebeurde allemaal zo maar zonder dat er een geweer voor hoefde af te gaan. Dat legertje heette, zoals Mastufa zich wazig herinnert, het KNIL.

Maar waar Mastufa helemaal mata-gelap van wordt is de stoute bewering, dat de Indonesische volken het slachtoffer zijn geworden van de ellende en de onbekwaamheid, die volgden op het vertrek der belandahs. Notabene is daar juist de bron van alle ellende, namelijk die vermaledijde koloniale verhouding, gelijkwideerd en in de plaats daarvan is de merdeka gekomen. De vrijheid, de orde, de rust, het recht en de veiligheid . . . helemaal volgens het doelbewuste, rechtlijnige Haagse beleid, gesanctionneerd door vier Nederlandse staatkundige partijen, toegejuicht door de hele Lake-Succes-koempoelan, geillumineerd door onze schitterende regeringsvoorlichtingsdienst . . .

Há! . . . de Daily-Express moest 's weten dat het merdeka-gejubel in de Oost niet van de lucht is, op Zuid-Celebes, Ceram, Flores, Borneo bijvoorbeeld moet dat enorm zijn.

Mastufa is panas, wit-heet zagezaid . . . en hij roept op tot een eis aan onze regering, de Daily Express voor Nederland te verbieden. Zulk geest-vergiftigend geschrijf maakt Mastufa's bangsa alleen maar wakker en dat is bloedlink, zolang er nog behoefte bestaat aan de duttende dommel van de wieg tot het graf.

DOET NIEMAND HET! Maar dan hebben wij ook iederéén nodig, elk onzer, de totale weerbare kern van ons volk.

Elke dag, zonder uitzondering, vanaf de tweede dat ons eerste nummer de deur uitging, komen de aanmeldingen voor het Legioen binnen. Als we pakweg een jaar de tijd hadden, of banjak geld voor een intensieve propaganda, dan waren we zo ver dat we met een enigszins geruster hart de toekomst tegemoet zouden kunnen zien. **MAAR WE HEBBEN NIET EEN JAAR DE TIJD. ELKE MAAND, ELKE WEEK, ELKE DAG IS KOSTBAAR.** En daarom zijn we gedwongen te grijpen naar het laatste middel, de opdracht: **ROL DE VERBINDING UIT!**

ROL DE VERBINDING UIT!!

Bij elke belabbering van enig formaat werd voor de consolidatie direct de telefoonleiding aangelegd, het contact tussen alle posten, van belangrijkste commando- tot kleinste uitkijkpost, naar alle flanken. En nu gaan we het weer doen. We moeten het doen! En daarom: rol uit je verbinding, in alle huiskamers waar je komt, op je werkplaats en kantoor, bij al je sobats en kennissen.

Hierbij ingesloten vind je 'n nieuwe aanmeldingskaart. Deze is niet voor jou bestemd, maar voor een nieuw lid van je eigen Legioen. Dit geval moet door jou met drie kruisjes aan de man worden gebracht en door hem binnen de week naar Apeldoorn verstuurd zijn. Deze . . . ja, noem 't gerust een opdracht, een opdracht van Nederlands toekomst, geldt voor elk van jullie zonder uitzondering. Er mag geen smoes bestaan van: „Ik kon niemand vinden!” Dan praat je ze maar ondersteboven!

Dit is alles.

Rol je verbindingen uit! en lekas! want de afbraak wacht ook niet . . .

UIT CANADA:

„Namens mijn twee andere Nederlandse vrienden hier langs de Trans-Canadian road wens ik u allen een voorspoedig 1952 toe. In deze barre sneeuw- en ijswoestenij van de bossen, waar wij maar met een kleine ploeg pioniers aan de spits van deze geweldige defensie-weg werken, komt Holland natuurlijk weer extra-duidelijk voor de geest. Ik weet niet, of dit heimwee is, ik geloof het niet, daarvoor ben ik al te lang en te veel van huis en Holland weggeweest, maar toch zou ik wensen, even om het hoekje te kunnen kijken en weer eens een paar oude, vertrouwde makers uit Indië de hand te drukken. Never mind, deze Kerst- en Oudjaarsdagen gaan ook wel weer voorbij.”

K. G., postadres Ontario

IK DACHT ZO . . .

NOG eens aan die ellendige hongerwinter 1944/1945 in Noord-Holland, enkele dagen voor Oudjaar, en ik waardeerde, met die herinnering, nog sterker mijn lekkere kop thee en goede sigaret . . . En ik dacht aan alle oer-instincten, die zo'n ontredde rot-toestand bij de mensen wakker roept: wat een beroerde hebzucht, wat een beestachtig egoïsme kon je toen om je heen zien, maar óók . . . wat een prachtige, hoogstaande opofferingsgezindheid, wat een moed! Juist in zo'n tijd, waarin de remmen van uiterlijke beschaving en beleefdheidsgewoonten zijn weggevallen, blijft de naakte oer-mens over en kan je zien wat iemand werkelijk waard is.

Och, het is zo verleidelijk, als het om je hachie gaat of als je verhipt van de honger, om dan te profiteren van de goedgelovigheid of onhandigheid van je naaste, want, nietwaar, „ieder voor zich en God voor ons allen” is een mooi Hollands spreekwoord.

Maar dan zijn er nog, Godlof, de kerels uit één stuk, de onwankelbaren, de groten van geest, het zout van ons volk . . . van ieder volk. Zó zijn er gelukkig nog vele geweest in ons landje, maar aan één denk ik nog wel eens héél speciaal terug.

Dat was die eenvoudige mens, die arbeider, die me de zo nodige hulp verleende, toen ik met geknapte na-maaktouwen en een hele lading naast mijn bouwvallig fietsje, in de door-dringende kou, ver van Amsterdam, in wanhoop stond te kijken, hoe ik al die dingen, waar ook vrouw en kind naar snakten, ooit thuis zou krijgen. Hij nam het grootste deel zelf achterop en bond met touw, dat hij bij zich had, de rest op mijn bagagedrager. Toen viste hij zijn persoonsbewijs uit zijn zak en gaf mij dit: „Garantie, dat ik niet met de bullen er van door ga”, zei hij. Ik nam dit niet aan, maar zó verworden waren de mensen in die tijd, dat ik toch een ogenblik angst had voor mijn kostbare levensmiddelen, toen ik in 't gedrang bij de pont mijn partner uit het oog verloor. Maar aan de overzijde stond hij trouw op me te wachten en hij heeft mijn vracht helemaal naar mijn huis gebracht en hij heeft niets, zelfs niet een paar appels er voor willen hebben.

't Klinkt alles zo eenvoudig en zo vanzelfsprekend, maar toen, in December 1944 was dit een handelwijze, waardoor deze man zich afzonderde van de egoïstische, op eigen belang

uitzijnde massa, waardoor hij eigenlijk alle goede hoedanigheden van het Nederlandse Volk personifieerde.

Zulke kerels zullen wij allen meegemaakt hebben, tijdens de bezetting, in ons gewone leven, maar vooral in dienst, in Indonesië, waar gevaar en gezamenlijke zorgen juist hen naar voren deden komen. Och, als het directe gevaar is geweken, treden zij op de achtergrond, zij houden niet van aan de weg timmeren, wat zij deden en doen vinden zij gewoon, menselijke plicht . . . „een ander zou het óók doen, toch?” Nee, vriend, helaas niet, daar komen wij aan de kern: „een ander zou het niet doen!”

Er is een economische wet, die zegt dat het kwade geld het goede uit de omloop dringt. Het lijkt er soms op, alsof dit op mensen ook van toepassing is, alsof de goeden, die óver de kleine en bekrompen belangen van partij of groep heen zien naar het grote, ruime belang van het vaderland, opzijgedrongen worden door de partij-bonzen. Zij hebben de grote fout in de ogen van die bonzen, dat zij alleen Nederlander zijn en niet vóór alles P.v.d.A., of K.V.P., of noem maar op. En als er levensbelangen voor Nederland op het spel staan (je mag drie keer raden waar ik aan denk, en je hebt 't de eerste keer goed!) dan wordt er niet gedacht: wat is het beste voor ons land, maar: wat strookt met onze partij-politiek? Tenslotte blijft dit toch een boemerang-politiek, want: partij mee gebaat, maar land mee geschaad, slechter toestand voor land en volk, hierdoor vanzelf slechter toestand voor de partij. Maar, een plezier dat we gehad hebben!! Juist, dát is 't em. Een paar hebben er plezier gehad ten koste van ons allemaal, ten koste van Nederland!

Nederland staat nu ook naast een gammele fiets, waar de bagage afgevallen is en de anderen rijden er in luxe auto's en op fietsen onverschillig voorbij, schudden hoogstens meewarig het hoofd en mompelen: „Wat beroerd, die heeft pech gehad!” en denken verder aan hun eigen belangetjes. Ook Nederland heeft nu mannen nodig, die afstappen om te helpen en bij zichzelf denken: „Deze kerel moet in ieder geval geholpen worden, hindert niet of we te laat thuis komen!”

Legioen! Let op U Saeck!

Oud-Wapenbroeders is een orgaan van de Indië-veteranen. Elke man is redacteur van dit blad, de gedachte in de huiskamer is de gedachte, die 'dit blad stuwt, de vuist die de enkele man balt, balt door duizenden tezamen in deze bladzijden.

Sneller en heviger stroomt de wens onze redactie-bus binnen: „Nieuw-Guinea!” Zonder dat één overheids-voorlichtingsorgaan er aan te pas komt (wáár blijven de resultaten van onze dure regeringsvoorlichtingsdiensten omtrent deze laatste kans van Nederland?), stroomt het begrip „Nieuw-Guinea openleggen!” door alle lagen van ons volk, dat zich een uitweg zoekt door alle moedeloosheid, toekomstloosheid, verlamming van alle ondernemingslust heen. Wij kunnen al deze brieven samenvatten in deze paar regels uit de brief van één onzer: „Ik vraag me af, of wij vanaf nummer vier van ons blad niet als meest urgent punt moeten opwerpen het meningsverschil tussen Nederland en Indonesië inzake Nieuw-Guinea. Toen wij in Indië zaten zijn jarenlang over onze hoofden heen de meest (minstens) onverklaarbare beslissingen genomen. Wij stonden machteloos! Nu hebben wij ook een stem in het kapittel en het is inmiddels toch hoog tijd geworden om deze eens met donderend geweld te laten horen. Zo níét, wie weet voor welke voldongen feiten wij andermaal komen te staan. Het is kort dag!”

M. K. J. W., Zwolle, 12 Dec. 1951

En als een klemmende waarschuwing, als het snijdende geluid van een klewang, die uit de schede wordt getrokken, volgt hier de soerat van een andere sobat:

STRIJD OM NIEUW-GUINEA

De strijd om Nieuw-Guinea, sinds de dagen der Commissie-Generaal (kwader nagedachtenis) voortdurend gevoerd, nadert thans de beslissende fase. Inderdaad: deze strijd is niet van de lucht geweest sinds Nieuw-Guinea bij de regeringsverklaring van 10 December 1946 met nadruk werd uitgezonderd van de overdracht der souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië.

De eerste phase van deze strijd verliep rustig: het Nederlandse voorbehoud inzake Nieuw-Guinea leidde toentertijd niet tot scherpe reacties van Indonesische zijde. De Indonesische delegatie ging er volledig mee accoord, blijkens haar brief van 15 Maart 1947. Zo geraakte de kwestie Nieuw-Guinea voorlopig op de achtergrond. De Renville-overeenkomst, noch de Van Royen-Roem-overeenkomst bracht hier enige verandering in.

De tweede phase begon met de Ronde Tafel Conferentie. De Nederlandse vertegenwoordiging heeft toen, als zovele malen daarvoor, een unieke kans voorbij laten gaan. Immers, de souvereiniteitsoverdracht speelde bij de Indonesische delegatie zulk een enorme rol, dat zij ongetwijfeld er zonder enige tegenwerping in had toegestemd wanneer de Nederlandse regering kort en duidelijk

had vastgesteld dat Nieuw-Guinea zonder enige wijziging zou blijven behoren tot het Koninkrijk der Nederlanden. Helaas miste de regering deze kans, er werd alleen besloten de kwestie Nieuw-Guinea voorlopig aan te houden. Over kundige politici gesproken!

Na de souvereiniteitsoverdracht begonnen de moeilijkheden echter pas goed. De Verenigde Staten van Indonesië (R.I.S.) werd zonder tijdverlies en effectief door Djocja opgerold en Nederland werd voor het fait-accompli gesteld, dat er alleen nog een Republiek Indonesia bestond. De Indonesische regering bleek tevens allerminst in staat haar talrijke welvaartsbeloften in te lossen, zodat opnieuw een felle anti-Nederlandse stemming moest worden aangekweekt om de aandacht van de ontevreden massa af te leiden van de werkelijke bedrivers van het ongeluk. Bovendien was Soekarno bang voor de aantrekkingskracht, die ongetwijfeld van een welvarend Nieuw-Guinea (door Nederland bestuurd en geëxploiteerd) zou uitgaan naar de anti-Javaanse volken van Indonesië, voor wie de souvereiniteitsoverdracht alleen rechteloosheid, armoede en onveiligheid had gebracht. Om al deze redenen begon de Indonesische president een luidkeelse Nieuw-Guinea-campagne waarbij hij in de meest

onbetamelijke en beledigende termen aan zijn (vermeende) aanspraken op het Nederlandse overzeese gebiedsdeel begon te hameren.

Zo geraakten wij snel in de derde phase van het conflict. Slechts ternauwernood ontkwam Nederland hierbij aan een onherstelbare afbraak, notabene voorgesteld door de eigen regering!

Wat gebeurde er namelijk? Buigende voor de Indonesische scheldpartijen en dreigementen bood deze regering Indonesië een condominium over Nieuw-Guinea aan, d.w.z. een gemengde verantwoordelijkheid.

Jhr. van der Goes van Naters verklaarde zelfs namens zijn partij zich bereid tot verdere concessies. En dit gebeurde allemaal, terwijl de besprekingen nog in volle gang waren. Gelukkig voor Nederland was Indonesië echter níét tot concessies bereid: het moest zónder enig beding de souvereiniteit over Nieuw-Guinea! Het was aan deze vergissing van Indonesië te danken, dat de onderhandelingen van December 1950 mislukten.

Voorlopig werd Nieuw-Guinea toen in „een ijskast” gezet, je weet wel: men zei dat de kwestie „bevroren” werd. Daarmee probeerde de Nederlandse regering, in plaats van zélf de verantwoordelijkheid van een beslissing op zich te nemen, de zaak van zich af te schuiven. President Soekarno echter liet niet af. En dit is niets vreemds, want de binnenlandse moeilijkheden van Indonesië werden met de dag groter. Hij kreeg zelfs buitengewoon veel haast en besloot een poging te wagen nog vóór de Nederlandse verkiezingen de buit binnen te halen.

Dit is verklaarbaar. President Soekarno en de zijnen moeten (terecht!) door alles, wat rond het Nederland-Indonesië-drama is voorgevallen, de overtuiging hebben gekregen, dat ze zich álles kunnen permitteren met de huidige Nederlandse regerings-verhoudingen. Zij moeten bevreemd zijn geweest, dat na de verkiezingen van 1952 de verhoudingen wel eens zouden kunnen veranderen, waardoor Indonesië zijn voornaamste bondgenoot in Nederland: de besluiteloosheid, de karakterloosheid en zo meer, zou verliezen Soekarno zag daarbij echter één ding over het hoofd, n.l. dat daardoor Nieuw-Guinea wel eens de inzet van de a.s. verkiezingen in Nederland zou kunnen worden, zulks tot ongenoeven van bepaalde grote politieke partijen. En dit begint er op te lijken!

Toch is de situatie erg zorgwekkend.

Zeker, de a.s. verkiezingen werpen hun schaduwen vooruit en het is de vraag, of bepaalde politieke partijen weer zo'n reusachtige ommezwaai durven riskeren, zoals zij het met de soevereiniteitsoverdracht hebben gedaan. Maar er dreigt nog altijd het grote gevaar van het „fait-accompli“, het voldongen feit, waarin onze regering in de afgelopen jaren bijzonder handig is gebleken.

En wat dit gevaar is? Luister en trek je conclusies:

De goede toehoorders hebben gehoord, dat in de zitting van de Tweede Kamer op 6 December 1951 de heer de Kadt over „een novum“ (een nieuw voorstel) heeft gesproken, dat hij verwachtte van de leider van de Indonesische delegatie, prof. Soepomo. En zonder precies dit novum nader toe te lichten verklaarde de heer de Kadt, dat hij een zeer welwillende houding zou aannemen tegenover dit nieuwe voorstel en hij sprak de hoop uit, dat de Kamer door dit voorstel ook van mening zou veranderen!

Maats, en let nu op je zaak!

Natuurlijk vraag je je af, wat dit „novum“ wel kan zijn. Laat me je dan herinneren aan een artikel in de „Internationale Spectator“ van 18 October 1950, getiteld „Nederlands Nieuw-Guinea in de Wereld“ en ondertekend door een zekere B. In dit artikel werd voorgesteld om Westelijk Nieuw-Guinea tot een mandaatgebied te maken, onder leiding van een Raad van vijf of zes landen, waarvoor genoemd werden: Indonesië, India, de U.S.A., Australië, Nieuw-Zeeland en (waarempel ook nog!) Nederland. Naar de schrijver voorstelde, zou Nederland dan bestuur, rechtspraak, onderwijs, verzekering van binnenlandse rust en orde e.d. voor zijn rekening nemen, pakkweg alleen de plichten dus. Indonesië zou de immigranten leveren (!!!!) voor het dunbevolkte land.

Als je van dat bericht bekomen bent, laten we dan eens bekijken, of dit zo maar de mening is van een willekeurige plannenmaker. Mis! de schrijver was niemand anders als Mr Th. H. Bot, plaatsvervangend secretaris-generaal van de Nederlands-Indonesische Unie. Wij mogen dit artikel dus zonder meer beschouwen als een officieus geïnspireerde mening, m.a.w. als een proefbalonnetje van een bepaalde stroming in de Nederlandse regering.

Nogmaals: maats, let op je zaak!

Het is dit plan, maar dan in een verscherpte vorm, dat nu opnieuw opduikt en door een bepaalde stroming in het Nederlandse kabinet wordt nagestreefd. En nu is de vraag, of er soms door deze stroming al ruggespraak hieromtrent is gehou-

Mijnen en trekbommen zijn beroerde en gevaarlijke verrassingen, zowel te-velde als in de politiek. Er is maar één middel tegen: localiseren en onschadelijk maken!

den met de Indonesische regering. Hoe weet anders de heer de Kadt af van een novum, een nieuw voorstel, waarmee prof. Soepomo zal aankomen? Is dit soms één van die voldongen feiten, waarmee straks ons volk weer wordt opgescheept, over, langs, onder onze uitdrukkelijke volkswil heen?

MAATS! SCHUD JE WAKKER: LET OP JE ZAAK!!

Wat kan dit novum, dit nieuwe voorstel, zogenaamd van de Indonesische delegatie afkomstig en waarmee de heer de Kadt zo graag de hele Kamer wil laten instemmen, — wát kan dit novum inhouden? Naar er van betrouwbare zijde wordt gezegd zijn de hoofdpunten: het bestuurs-apparaat over Nieuw-Guinea zou in Nederlandse handen blijven, de soevereiniteit echter aan Indonesië

worden overgedragen en voorts zou de openlegging en exploitatie aan de U.S.A. worden toevertrouwd.

Het is duidelijk, wat de fatale gevolgen van dit project zullen zijn. Een Nederlands bestuursapparaat onder Indonesisch oppergezag (Indonesië zal immers de soevereiniteit bezitten) zal tot machteloosheid geïdoemd zijn. Massale infiltraties zullen optreden en de Papoea's, verbitterd om dit Nederlandse verraad, zullen eindigen met in opstand te komen. Zo zal Nieuw-Guinea ten onder gaan in een poel van bloed en chaos.

MAATS, HET IS, GODDANK, NOG NIET ZO VER. DE TREKBOM KAN NOG ONSCHADELIJK GEMAAKT WORDEN.

LEGIOEN-MIJNPIONIER! NAAR VOREN!

HET PUBLIEK ZEGT :

Nederland moet Nieuw-Guinée blijven besturen

Opdat een voldongen feit nooit zal kunnen worden goedgepraat met de smoes dat de regering niet op de hoogte was van de wensen van ons volk omtrent de status van Nieuw-Guinea, publiceren wij hier nogmaals het resultaat van een desbetreffend onderzoek:

Hier volgt de uitslag van een zeer recent onderzoek naar de mening van het Nederlandse volk omtrent Nieuw-Guinée. Het Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie stelde de vraag: „Wie zal naar Uw mening Nederlands Nieuw-Guinée moeten besturen: Nederland, Indonesië, Australië of de UNO?“ Dit is het resultaat: Nederland moet Nieuw-Guinée besturen 62 %; Indonesië 8 %; de UNO 7 %; Australië 7 %; geen oordeel 22 %.

Zes van de tien Nederlanders vinden, dat Nederland Nieuw-Guinée moet blijven besturen. Acht op elke honderd Nederlanders vinden echter, dat Indonesië dat maar moet doen en zeven op elke honderd, dat de UNO voor het bestuur in aanmerking komt. Het zijn vooral de partij-communisten die menen, dat Indonesië Nieuw-Guinée moet besturen. Bijna zeven op de tien van hen vinden dit! Onder de aanhangers van alle overige politieke partijen vinden we grote meerderheden voor een Nederlands bestuur over Nieuw-Guinée. Onder de P.v.d.A., de C.H.U. en de V.V.D., vond het Instituut nog ruim 10 % die voor een UNO-bestuur over Nieuw-Guinée zijn.

ONZE TAAK:

Nieuw-Guinée

TE SCHRIJVEN over Nieuw-Guinea is, als men nog zo kort geleden daar was, een moeilijk iets.

Immers wil men tot een enigszins objectieve conclusie komen dan is het nodig afstand te kunnen nemen. Het is daarbij moeilijk te bepalen wat wel en wat niet noodzakelijk is bij behandeling der verschillende aspecten gezien vanuit het standpunt van de zo hoog nodige voorlichting voor het Nederlandse volk.

Als wij het Nederlandse volk in zijn brede massa en lagen, voor het feit Nw.-Guinea stellen dan blijkt een wanbegrip te heersen over dit Rijksdeel dat het ongelofelijke benadert.

Zo werd mij dezer dagen door een jonge onderwijzeres de vraag gesteld waar Melanesië lag. Je zult misschien vragen: wat heeft Nw.-Guinea daar nu mee te maken?

Wel, N.G. hoort qua geografische ligging en bevolkingsstructuur tot Melanesië, de eilandengroep die o.a. wordt gevormd door Nw. Caledonië, Nw. Hebriden, Nw. Britain en de Salomons eilanden.

Dergelijke vragen als gesteld door deze onderwijzeres zijn typerend voor de algemene bekendheid van het Nederlandse volk met dit lang vergeten Rijksdeel. Het is frappant en tegelijkertijd nameloos teleurstellend, dat in Nederland de belangstelling voor een Rijksdeel pas dan algemeen wordt, wanneer het ex- is.

Het is echter ondoenlijk dit langzame volk in één klap enthousiast te maken voor iets dat buiten hun enge gezichtskring ligt. Dit is in de eerste

plaats de taak van het onderwijs. Alhoewel 3 jaar beleven mij ontzettend veel meer heeft gedaan dan 14 jaar onderwijs. Echter, dat dit onderwijs haar unieke taak in deze moge verstaan is zeer te wensen. Overigens gaat het niet op, het volk alléén de grote onbekendheid met Nw.-Guinea te verwijten.

In de eerste plaats is deze en de vorige regeringen schuldig aan de onbekendheid van velen met het land der Papua's. De kwestie van de schuldvraag is in deze van minder direct belang en zou ons maar van werkelijke feiten afvoeren.

Van eerst en alles overheersend belang is de houding die deze regering zal aannemen ten opzichte van N.G. Dat is niet wat zij zegt te zullen doen, maar wat zij doet. En hieromtrent kunnen wij kort zijn: Zij doet weinig, althans niet wat in haar macht ligt en zij doet het onverantwoord. Het enige hoopgevende lichtpuntje in deze duistere zaak is de 26 miljoen lening.

Primo is voor Nieuw Guinea openlegging. Men mag en kan daarbij niet zonder intensief wetenschappelijk onderzoek te werk gaan. Maar wanneer zal dit onderzoek nu eens krachtig aangepakt worden?

Wanneer de verschillende deskundigen over een bepaald project hun visie hebben laten horen en de plannen volledig zijn uitgewerkt en goedgekeurd, dan dient ook onverwijld tot uitvoering te worden overgegaan.

Streekplannen dienen eerste voorrang te hebben en, na wetenschappelijk naar alle kanten op uitvoerbaarheid te zijn onderzocht, met spoed

te worden uitgevoerd. Het benodigde kapitaal zal bij een juiste zakelijke voorlichting voor een groot deel uit Nederland kunnen worden aange trokken. Zo zijn sinds lange tijd streekplannen voor Hollandia, Manokwari, etc. in de maak. Maar wat baat het Nieuw-Guinea en alle streekplannen-makers als er twee motorboten in Nederland worden besteld en Nederland er maar één stuurt, zodat het werk niet door kan gaan? Wat schieten we er mee op als de één of andere streekjeszettende ambtenaar in Den Haag, 't belangrijkste deel van de geluidsvormer voor Radio Sentani van de bestellijst schrapt, zodat men noodgedwongen moet blijven modderen? Hier moet in het belang van de Papoea's en van Nederland spoedig een eind aan komen.

Men diene een deugdelijk op korte termijn te verwezenlijken plan op te stellen voor de ontwikkeling van Nieuw-Guinea. Primo: bestuursintensivering over het gehele eiland.

Naast dit bestuursplan moet een direct groter begin gemaakt worden met de coördinatie van de handel en verzameling van bevolkingsproducten en de opvoering der productie. Dit hangt ten nauwste samen met een vergrote bestuursintensivering. Kapitaals- en ontginningsgoederen dienen met de meeste soepelheid te worden aangetrokken. Ik denk hier in de eerste plaats aan graafmachines, tractoren, zaagmachines etc. Door het één te doen en het ander na te laten prikkelt men de ondernemingsgeest en dwingt men de mensen tot initiatief.

Initiatief en bundeling der krachten is wat Nieuw-Guinea nodig heeft. Ook verlieze men zijn energie niet geheel in streekplannen maar blijve men het grote geheel zien. Met dit grote geheel bedoel ik niet in de laatste plaats het gehele eiland Nieuw-Guinea zich uitstrekkende van 130° O.L.—150° O.L. en van Noord naar Zuid tussen de Evenaar

„ZWART” denken . . .

Wij hebben reeds eerder in ons orgaan de aandacht gevestigd op het boek „Vergeeten aarde” van Jan van Eechoud, oud-resident en beste kenner van Nieuw-Guinea, een boek, dat wij niet alleen om de prettige verhaaltrant, doch bovenal om de bezielende genegenheid voor volk en grond van Tanah Papoea, die uit elke bladzijde warm naar het hart grijpt, zouden wensen in de handen van alle Nederlanders.

Een belangrijk onderwerp, dat Van Eechoud o.m. bespreekt, is dat van het begrip, dat wij moeten krijgen voor de gedachtebodem van de Papoea, zoals de Brit dat noemt: wij moeten proberen „zwart te denken”.

„DE PAPOEA is, evenals elke primitieve, doodgewoon een mens, doch hij is anders: in uiterlijk, in zeden en gewoonten, in levenswijze. Deze andere achtergrond doet hem ook anders reageren dan wij met onze achtergrond zouden doen. Het is dan ook onjuist en niet eerlijk de Papoea in zijn reacties te beoordelen naar onze maatstaf; men kan geen ongelijke grootheden vergelijken. Het gaat evenmin op de mogelijkheden voor de toekomst af te meten naar de staat waarin hij nu leeft. Dan zouden wij er zelf vroeger vrij slecht van afgekomen zijn; want toen de Griekse cultuur op haar hoogtepunt stond en het Romeinse imperium de wereld beheerste, liepen onze eigen voorvaders in dierenvelen rond, dronken uit schedels en verdobelden hun vrouwen en kinderen. De Romeinen dachten niet beter van de Batavieren en de Kaninefaten dan heden ten dage vele blanken van de Papoea's denken.

„'s Lands wijs, 's lands eer”, zeg wij terecht.

De Papoea ondervindt dezelfde gevoelens als wij; hij is volkomen mens. Maar op de eerste plaats worden die gevoelens niet door dezelfde waarnemingen opgewekt als bij ons. Het staat helemaal niet *a priori* vast, dat hij ontroerd wordt door wat ons ontroert.

Zijn uitingen van genegenheid en liefde zijn dikwijls van geheel andere aard dan wij gewend zijn. Zij verschillen bovendien vaak van stam tot stam en het is moeilijk er voldoende op te letten, als wij er het bestaan niet van weten. Aan de Waroppen zitten de gelieven elkaar met dorens en krabbepootjes de rug stuk te krabben, en op de Trobriand-eilanden bijt men elkaar van louter liefde de oogharen af. Aan de Wisselmeren kapt men zich, als teken van rouw voor overleden bloedverwanten, een of meer vingerkootjes af.

Wanneer men zo in grote trekken de verschillen der maatschappij met de onze de revue laat passeren, dan wordt het wel overduidelijk dat die totaal andere achtergrond ook een

totaal ander geestelijk leven tengevolge hebben. De Papoea-maatschappij vormt geen eenheid maar ze is verdeeld in een groot aantal kleine eenheden, die onderling alle, zo niet op directe voet van oorlog staan, toch in elk geval in beginsel elkaars vijand zijn. Saamhorigheid is bij de Papoea daarom beperkt tot een zeer kleine kring. Binnen die kring is men op elkaar aangewezen, naar buiten staat men steeds gevechtssklaar, want men neemt aan dat de buitenstaander kwaad wil.

De sociale organisatie vertoont bij de vele stammen een grote verscheidenheid, maar is overal sterk afwijkend van de onze. Eigenlijk familielevens is er gewoonlijk niet, de verwantschapsverhoudingen liggen geheel anders dan bij ons. Zelfs de

Hij moet niet „wit”, maar WIJ moeten proberen, zoveel mogelijk „zwart” te denken.

positie der ouders is niet hetzelfde; de waarde van de vrouw wordt geheel anders beoordeeld, het huwelijk heeft een andere gevoelswaarde. Polygamie schept natuurlijk zeer bijzondere betrekkingen tussen personen en families, die dikwijls heel sterk doorwerken in het dagelijks leven; vooral wanneer zij nog gecompliceerd worden door taboe-verhoudingen, waarbij bepaalde personen elkaars naam niet mogen uitspreken, niet samen mogen eten of zelfs elkaar niet mogen ontmoeten. In het begin bezorgt men zich bij een genealogisch onderzoek nogal wat moeite, omdat men zijn eigen „primitieve” monogame gedachtengang niet weet uit te schakelen. Als bijv. de opsomming van Jan's kinderen bij een of andere gelegenheid niet klopt met de kinderen van zijn vrouw Maria, dan denkt men niet direct aan de mogelijkheid, dat Jan ook nog met Neeltje en met Klazien getrouwd is; dat Neeltje bovendien nog weer kinderen heeft van haar eerste man Tienus, die werd doodgepijld en daarvoor nog van Hendrik, die werd doodgeslagen, terwijl Maria vroeger getrouwd geweest is met Klaas, die ook nog kinderen meebracht uit zijn huwelijk met Saartje, die zelf . . . enz. enz.

Wanneer wij de Papoea willen beschaven, hem nieuwe dingen willen leren, dan behoren wij de geheel andere achtergrond bij de beoordeling in het oog te houden. Inderdaad, volledig „thinking black” is voor ons onmogelijk; wij zouden onze kennis, gevoelens, wensen, motieven, onze moraal en traditie, onze begrippen omtrent oorzaak en gevolg moeten kunnen vergeten om ons daarna de Papoeabegrippen en gevoelens eigen te maken en onze houding tegenover de omringende wereld te bepalen zoals hij dat doet en ja, dat is uitgesloten. Maar wij kunnen althans trachten, zijn standaard te begrijpen, al kunnen wij die voor onszelf niet accepteren. Dit geldt wel in zeer sterke mate voor de rechter, die „misdadige” Papoea's moet bestraffen. Want wat fout is in onze ogen, kan een verdienstelijke daad zijn in de ogen van zijn stamgenoten. Hij kan een onverbeterlijke leugenaar zijn, een dief, een moordenaar en een geroutineerd en enthousiast echtbreker (in onze ogen dan), en toch een hoogstaand man zijn volgens Papoea-standaard. De rechter dient zich dan ook van die bijzondere mentaliteit bewust te zijn, om een eerlijk oordeel te kunnen uitspreken.

Wij mogen dan al weinig begrijpen van des Papoea's motieven, hij begrijpt de onze nog veel minder, maar hij legt er zich ook bij neer en doet verkeerde dingen zonder te weten dat ze verkeerd zijn of waarom ze verkeerd zijn. Zo ontstaan op de

terechtzitting, waar het décorum de beklagde nog extra intimideert, veel misverstanden. De Papoea, die er niets meer van snapt, neemt dan gewoonlijk zijn toevlucht tot het „kalau toean soeka" (zoals het meneer behaagt). En hij doet zijn best mijnheer te behagen, door te vertellen wat hij denkt dat mijnheer graag wil horen. Op een terechtzitting in 1936 te Sorong waren er 65 Papoea's die eenstemmig verklaarden, dat zekere Japanse visser op een bepaald punt binnen de 3-mijls grens had gevestigd. De gezagvoerder van de Gouvernementsstomer, die juist te Sorong was, bestudeerde het logboek van de visser en toonde onomstotelijk aan, dat hij op dat moment nooit op die plaats geweest kon zijn, tenzij hij weken van tevoren bezig zou zijn geweest met het aanbrengen van vervalsingen!

De arme Papoea, die terecht staat, raakt tevens snel de kluts kwijt, omdat meestal niemand zijn taal kent en hijzelf het Maleis niet even goed of zelfs soms helemaal niet meester is. Vooral wanneer zijn adat niet bekend is en er bovendien nog tolken aan te pas moeten komen, is er al heel weinig kans dat de werkelijke motieven aan het daglicht komen en dat de juiste waardering van de strafbare daad gevonden wordt. De Australiër Lett geeft daarvan enige mooie staaltjes, die bijzonder duidelijk zijn omdat in Australisch Nieuw-Guinea het proces in het Engels gevoerd moet worden, ook al kent de rechter de taal van de verdachte.

Twee mannen waren ervan beschuldigd een ander de keel te hebben afgesneden en hem daarna de ogen te hebben uitgestoken. De rechter kon zich het eerste indenken, vond de tweede fase een volkomen overbodige operatie en vroeg de tolk waarom het afsnijden van de keel niet voldoende was geweest. De tolk vertaalde: „De rechter zegt, het was heel goed dat je die man zijn hals afsneed, maar je had hem zijn ogen niet moeten uitsteken."

In een ander geval was iemand gedood op de openbare weg. De rechter bracht de dader het verkeerde van moord onder het oog en merkte daarna op, dat deze moord bovendien nog plaats had gevonden op de Gouvernementsweg, waar reizigers toch onder speciale bescherming staan. De tolk vertaalde plechtig: „Je mag niemand doden op de weg. Als je iemand wil doden, doe dat dan in het gras. Dood hem niet op de weg, het Gouvernement wil dat niet."

Een juiste en rechtvaardige rechtspraak is tegenover primitieve Papoea's zeer moeilijk en vergt veel begrip van de rechter. Het „zwart denken" zoveel mogelijk te benaderen is hier wel hoogst noodzakelijk.

WANBELEID

In ons vorige nummer schreven wij reeds, dat wij ertoe genoodzaakt zijn om in harde feiten het tot dusver gevoerde Nederlandse Nieuw-Guinea-beleid (zowel in Den Haag als ginds) aan te vallen. Wij hebben daarbij erkend, dat dit grote gevaren met zich meebrengt, omdat de voorlopige besprekingen omtrent de status van Nieuw-Guinea tussen Nederland en Indonesië nog aan de gang zijn en Indonesië alle pogingen in het werk stelt om het buitenland, en in het bijzonder Amerika, er van te overtuigen, dat Nederland niet in staat is noch het morele recht er nog toe heeft, om Nieuw-Guinea verder te besturen. Onze bewijsvoering zou geheel in de lijn van deze tendentieuze Indonesische „voorlichting" liggen. Maar direct daar tegenover stelden wij het belang van Nieuw-Guinea en de Papoea, thans inderdaad door Nederland slecht gediend, doch waarvan de verantwoordelijkheid bij Nederland berust en dat ook het best gediend kan worden dóór Nederland . . . mits: dit beleid snel en grondig verbeterd wordt.

Eeuwenlang heeft Nederland de voorlichting omtrent Indië onder het eigen volk verzaakt. Sinds 1945 hebben echter tienduizenden Nederlandse jongeren, die onder normale omstandigheden nooit een voetstap in Indië zouden hebben gezet, dit land leren kennen en waarderen.

Deze categorie is teruggekeerd in ons land en heeft thans de belangstelling voor de voormalige overzeese rijksoorden gericht op Nieuw-Guinea; zo er ooit een vruchtbare voedingsbodem in ons volk is geweest, voor de voorlichting omtrent dit eiland, dan is het nu wel. Een regering derhalve, voor wie de verantwoordelijkheid voor dat laatste rijksoord in de Pacific niet slechts een holle schijn is, zou de voorlichting nu doen intensiveren.

De praktijk is echter anders: Nederland heeft een Regeringsvoorlichtingsdienst, Nieuw-Guinea eveneens. Van beide merkt het Nederlandse volk, wanneer 't om Nieuw-Guinea gaat, NIETS, hoe groot het recht ook is, dat zij door haar belastingaandeel aan deze waarlijk niet goedkope diensten heeft. Wij hebben

tot dusver meer gehoord bij monde van de gouverneur persoonlijk voor pers en radio, dan de hele Regeringsvoorlichtingsdienst ooit liet weten.

Wij hebben nu wel voldoende van hem gehoord wat er in Nieuw-Guinea niet of nóg niet mogelijk is. We zouden graag eens willen horen, wat er dan wel gebeurt en welke mogelijkheden er voor particulier en grote ondernemer zijn. Er gaan doorlopend 'n slordig aantal miljoenen in Nieuw-Guinea zitten en nog steeds gaan er vliegtuigen, afgeladen met ambtenaren van allerlei rang en stand heen. Waar blijven die miljoenen dan en wat doen die ambtenaren daar?

Huizen worden er niet of nauwelijks gebouwd; voor wegverbetering en voor nieuwbouw schakelt men Hollandse firma's in. Toch heeft men een Dienst Opbouw Nieuw-Guinea met een half dozijn ingenieurs en een hele staf.

Aan bodem-, geologisch- en bosonderzoek is niets gedaan. Waarom niet? De gouverneur heeft tegenover de pers verklaard, dat hij geen geologen kon krijgen, omdat die zich niet beschikbaar stellen tegen salaris-

sen zoals de B.B.L. (de overheids-indeling in salarisklassen) die toestaat. Wat had deze gouverneur dan gedacht? Een jonge, pas afgestudeerde geoloog kan bij elke willekeurige maatschappij, zowel in Nederland als in het buitenland, een begin-salaris krijgen zo groot als het maximum, dat een geoloog in de B.B.L. kan halen! Maar moet er daarom dan maar helemaal niets aan geologisch onderzoek worden gedaan?

Het onderzoek naar de tonijnvisserij zou aan de gang zijn, maar waar blijven de publicaties over de resultaten? Of, als dat teveel gevraagd is op deze termijn: wat doet men er aan?

En waarom geen bos-onderzoek? Geen bodemkundig onderzoek? Er zijn ettelijke houtvesters op Nieuw-Guinea, er is een bodemkundig ingenieur met een staf. Wat doen die daar dan toch? Men zou toch veronderstellen, dat inlichtingen omtrent de economische mogelijkheden het eerste is, waarop het Nederlandse volk, in het bijzonder de eventueel belangstellende ondernemer, recht heeft nu er jaarlijks zoveel mollioenen in gestoken worden? Een opgave van het aantal ambtenaren (een zeer respectabele lijst met alleen reeds meer dan vijf en twintig hoofdamttenaren op Hollandia), is daarvoor niet voldoende. We zouden ook wel eens willen weten, wat al die heren daar doen.

Van de kolonisatie op Manokwari horen wij (alleen uit particuliere bron) niets dan jammerklachten. Van regeringszijde vernemen wij helemaal niets! Waar blijft de voorlichting? wat gebeurt daar? welk doel heeft de regering zich daar gesteld? Is er bijv. al vastgesteld welke gronden er voor aanplant geschikt zijn, welke producten er verbouwd kunnen worden, hoe de steunverlening aan de kolonisten is geregeld?

Hoe komt het, dat het jaarverslag 1950 aangeeft dat de totale export (exclusief die van de olie) toen niet meer was dan $2\frac{3}{4}$ miljoen? Van harsproducten was de export 189 ton; de laagste export die er ooit tevoren van dat artikel was, was 624 ton in 1921; in alle andere jaren vóór de oorlog was het cijfer tussen de 1000 en 4000 ton. Vanwaar toch deze frappante verschillen?

WAT GEBEURT ER TOCH IN NIEUW-GUINEA?

Heeft de Regeringsvoorlichtingsdienst niets om over voor te lichten, dat zij in alle talen zwijgt? Of is haar soms het zwijgen opgelegd?

Mohammed Hatta zei onlangs, dat Nederland niet in staat zou zijn om jaarlijks 60 miljoen in Nieuw-Guinea te steken. Wanneer dat bedrag in een bodemloze put verdwijnt, dan kan Nederland zich dat inderdaad niet veroorloven, maar, nogmaals, wát gebeurt er nu dan toch met die mollioenen? Wanneer wij van vele kan-

KRANTENBERICHT:

VERANTWOORDELIJKHEID IN DE PRACTIJK:

Van het crediet van 24 miljoen, dat volgens de begroting van 1951 aan Nieuw-Guinea is verleend, zal 22,5 miljoen worden besteed voor Hollandia. Het overige gebied van Nieuw-Guinea, vier maal zo groot als Nederland, ontvangt de rest, dus slechts 1,5 miljoen. In gezaghebbende kringen op Nieuw-Guinea krijgt men zeer sterk de indruk, dat de stad Hollandia in alles wordt bevoordeeld. Wat van de tafel afvalt is voor de arme i.c. de rest van Nieuw-Guinea, waarbij de buitenposten dan nog een streepje voor hebben op het Zuiden.

De 22,5 miljoen voor Hollandia worden gebruikt voor de bouw van 300 woningen, de verbetering van de lichtvoorziening, de bouw van een nieuw postkantoor (waarvan niemand het nut begrijpt, zelfs niet in Hollandia), voor parkaanleg, enz. Hollandia fungeert in Nieuw-Guinea als het paradeplein van de Nederlandse regering. Andere belangrijke steden, zoals Merauke, worden volkomen ten achter gesteld.

Bij zijn laatste bezoek aan Nederland heeft de gouverneur van Nieuw-Guinea gezegd, dat de opbouw van dit eiland vordert „met geween en geknars der tanden”. Dezelfde gouverneur is echter slechts éénmaal in Merauke geweest en dan nog maar gedurende een halve dag. Was hij er vaker geweest, hij zou zich beslist nog veel krasser hebben uitgedrukt.

In Merauke werden bijvoorbeeld patrouilleschoenen aangevoerd en van gouvernementswege verkocht — uitsluitend aan degenen, die de schoenen dringend behoefden — tegen de prijs van f 22,— per paar. In Hollandia zijn dezelfde schoenen in de winkel vrij te koop voor f 7,50 per paar. Zo kost de benzine in Merauke ruim twee maal zo veel als in Hollandia. In deze stad heeft elk huis gedurende alle uren van de dag en de nacht electrisch licht. In Merauke bezit slechts een derde deel der woningen electrisch licht en dan nog slechts van 18 tot 23 uur. Het verzoek deze termijn te verlengen tot 24 uur werd afgewezen wegens geldgebrek.

Helaas bestaan er inzake de geneesmiddelenvoorziening dezelfde misstanden. Een arts te Merauke vroeg voor zijn t.b.c.-patiënten het geneesmiddel P.A.S. aan. Als antwoord ontving hij de mededeling: „Niet beschikbaar op Nieuw-Guinea”. In het ziekenhuis van Hollandia waren echter in dezelfde maand 7.000 pillen P.A.S. verbruikt. Dit laatste ziekenhuis is drie maal zo groot als dat te Merauke. Hollandia krijgt echter tien maal zo veel penicilline toegewezen, hoewel de beide ziekenhuizen door het gouvernement worden geleid.

ten uit Nieuw-Guinea staaltjes te horen krijgen van verkwisting, van inefficiënt werken, baantjesjagerij en nepotisme; wanneer wij horen dat er jenever, bier, champagne en luxedozen bonbons in overvloed te krijgen zijn terwijl daartegenover de voorziening in de belangrijkste levensbehoeften nu al twee jaar na zelfstandig bewind nog regelmatig vastloopt; en wanneer wij dan zien dat de export nog slechts een fractie bedraagt van die uit de tijd toen Nieuw-Guinea nog een verwaarloosd land heette; — dan mogen wij ons toch wel afvragen, wat hier achter steekt. En wij constateren alleen maar dat er hoegenaamd niets gebeurt; integendeel, dat systematisch alles wordt na-

gelaten wat de werkelijke economische waarde van Nieuw-Guinea in 't licht kan stellen.

Is dit alleen onbekwaamheid?

Dat de regering dan ingrijpe: snel en radicaal.

Is dit niet alleen onbekwaamheid, wat is het dan? Komen wij dat mischien pas te weten in een volgend voldongen feit in de reeks, die door de Nederlandse regering ons volk is gepresenteerd gedurende onze doorlopende capitulatie aan Indonesië's wensen en eisen?

Dat dan ons volk klaar wakker worde en zich zijn verantwoordelijkheid voor het bewind over Nederland en Nieuw-Guinea duidelijk bewust wordt!

De lijn

Wanneer wij het nu alleen in figuurlijke zin willen beschouwen; wij zullen weer terugmoeten naar die levenslijn: alleen maar het doel in de gaten houden en daar alles op concentreren.

Kijk eens, we hebben in ons vorig nummer reeds geschreven, dat wij toon en inhoud in ons orgaan zouden gaan veranderen. Dit moeten we wel, want we staan aan de vooravond van de belangrijke gebeurtenis, die voor Nederlands toekomst zal bepalen de levensvatbaarheid of de gezapige ondergang: de verkiezingen.

Het grote nadeel is, dat ons volk en wijzelf zo politiek onverschillig zijn. Wij beperken onze interesse tot wat wij direct in ons dagelijks leven en in onze dagelijkse omgeving opmerken en wij meten het goed of kwaad van het regeringsbeleid af naar de voor- of nadelen, die ons leven direct beïnvloeden. Daarom is het mogelijk, dat de beroepspolitici zo'n makkelijk spel hebben. En zij hebben dit spel knap en zonder pardon gespeeld.

Reeds eerder in dit nummer is er op gewezen, dat wij binnenkort, dit jaar nog, met de brokken zullen blijven zitten van het algeheel „beleid”.

Onze regeerders wisten het te voren, dat de Marshall-hulp alleen tot 1952 zou duren. Van die Marshall-hulp is duchtig geprofiteerd om de schijnwelvaart op te houden, die het volk rustig moest houden na de vele beloften die het gedaan zijn bij de verkiezingen van 1948. Het grote gevaar van dit „beleid” is, dat wanneer straks de waarheid aan de dag komt, hoe abominabel wij er in feite voorstaan; wanneer in zeer korte tijd de meest drastische overheidsmaatregelen getroffen zullen worden om het volk naar de totale versobering te dwingen; wanneer heel het kaartenhuis van de schijnwelvaart in elkaar ploft; wanneer dit alles als een donkere nacht over ons onvoldoende voorbereid volk zal komen, dat dan de arbeidsvrede verstoord zal worden. Teleurstelling, ontevredenheid, werkloosheid, armoede enz. zullen de voedingsbodem zijn voor het zaad van de onrust, dat ongetwijfeld door politieke agitators rondgestrooid zal worden.

Er zullen er zijn die zeggen, dat wij de zaak te donker inzien. Wij kunnen alleen wensen, dat zij gelijk hebben. Want als de arbeidsvrede inderdaad verstoord wordt, wanneer stakingsgolf op stakingsgolf onze industrie en maatschappelijk leven zul-

Wij hebben jarenlang geleefd en gehandeld naar de lijn: oog-vizierkeep-korrel-doel, zowel letterlijk als figuurlijk. En het was een strakke, rechte lijn zonder bochten of weifelend gedraai.

len verstoren, dan zal onze achterstand nog groter worden en de kans kleiner, dat wij er nog ooit boven op raken.

Wij zijn een verklaring verschuldigd voor onze vrees.

Zie, wij hebben in de afgelopen jaren teveel moeten meemaken en beleven van hoe heerlijk het algemeen belang wordt geofferd aan het persoonlijke en partij-belang dan dat wij ons gerust kunnen voelen omtrent wat ons te wachten staat achter de talrijke beloften, die ongetwijfeld bij de komende verkiezingen ons weer zullen worden gepresenteerd. Daarom is dit onze angst: het „beleid” van de afgelopen vier jaren heeft ons in de afgrond geholpen; alleen merkt het volk dit nog niet; dit volk werd, zoals reeds gezegd, zoet gehouden met allerhande voorzieningen, waarvan toch in de allereerste plaats de ontwerpers konden weten, dat zij, gezien onze financiële en economische situatie onhoudbaar waren. Deze onhoudbaarheid zal in een overrompelende snelheid blijken, zodra Nederland verder gespeend blijft van de buiten-

landse (Amerikaanse) hulp. Dit zal geschieden na de verkiezingen. En mócht het dan zo zijn, dat het beleid dan in handen is gekomen van andere groeperingen, dan zullen de verantwoordelijken van de afgelopen jaren er niet voor schromen luidkeels te roepen: Ziet ge, ziet ge nu wel? nu wij het bewind niet meer in handen hebben, loopt het mis, de welvaart verdwijnt en ge krijgt er bittere armoede en werkloosheid voor terug.

Deze stemmen zullen hun weg wroeten door de teleurgestelde massa. En de gevolgen daarvan . . . wel, diè vrezen wij.

Wij kunnen het niet genoeg herhalen en er niet krachtig genoeg de nadruk opleggen: **DEZE KOMENDE VERKIEZINGEN ZULLEN HET LOT VAN NEDERLAND BEPALEN.**

Weet je nog, maat, wanneer je het doel in de „lijn” had, hoe alles in je zich dan concentreerde?

Wel, laat nu

NEDERLAND
het doel zijn . . . en concentreer er alles, alles wat je in je hebt, op dat doel!!

Wij wisten dit, toen wij de plannen voor het Legioen maakten en wij hebben toen onszelf in de ouwe, vertrouwde lijn gedrukt: oo-vizier-keep-korrel-doel. Dat doel vervult ons weer helemaal en bepaalt onze kijk op de dingen en de stem in ons blad. Er zijn ons wel eens verwijten gedaan, dat er een kankertoon in Oud-Wapenbroeders was te beluisteren en wij hebben dit gemotiveerd: wij moeten de overheidsvoorlichting van lange jaren in luttele maanden tijds inlopen. Wanneer wij derhalve tegenover het tendentieuus-optimistische geluid van de voorlichtingsdiensten de keiharde waarheid stellen, dan moge dit onplezierig klinken in vele oren, maar het doet niets af van de noodzaak dat het gebeuren moet.

En nu gaan wij die toon en de inhoud van ons blad weer in een bepaalde richting dirigeren: de komende verkiezingen.

* *
*

Nu de gang van zaken in ons Legioen.

Wel, tot onze grote vreugde kan het voltallige bestuur nauwelijks het tempo bijhouden. De plaatselijke afdelingen rijzen als paddestoelen uit de grond en dagelijks komen de berichten binnen van de eerste bijeenkomsten. Deze worden, zoals wij het mochten meemaken, machtig bezocht en het meest verheugende is, dat wij zo langzamerhand bij pers en autoriteiten het juiste begrip beginnen te vinden. Het wantrouwen begint plaats te maken voor belangstelling, een vooraanstaand blad schreef zelfs reeds over „een gezonde injectie in het Nederlandse volk”. Zie, dat maakt ons gelukkig en geeft ons de (zo noodzakelijke) kracht, om steeds maar verder te persen. Maar nogmaals, wát vooral voor ons de stuwende factor is, dat zijn jullie brieven.

En maats, laten we het zo houden. Met elkaar, vóór elkaar, náást elkaar: doel NEDERLAND.

Zùkke Peren!

Het Legioen zal gemerkt hebben, dat op de voorpagina wijzigingen zijn aangebracht wat betreft secretariaats- en penningmeesters-adres (willen jullie het effe noteren, maats?!). Daar behoort nog iets bij en dat doen wij dan op deze plaats, nl. een open brief aan de Directie van de Koninklijke Drukkerij te Apeldoorn.

BESTE TOOM, MACHTIGE HESSELING,

Toen we een paar maanden geleden bij jullie kwamen, alleen gewapend met ons „Oud-Wapenbroeders”-plan en een ziedend enthousiasme, toen hebben wij direct een aandachtig oor bij jullie-twee gevonden. En het was waarachtig niet weinig, wat wij jullie vroegen: een ongehoord-grote oplage van een orgaan van 32 pagina's, vol cliché's, zonder de minste zekerheid, dat jullie er ooit de betaling van zou ontvangen. Want nou ja, we konden jullie wel verzoeken „op voorschot” te drukken met een crediet-periode van enkele maanden, — maar hoe kenden jullie ons eigenlijk? Niets, sama-sekali niets. Het enige, waar jullie absoluut verzekerd van waren was het feit, dat wij niet credietwaardig waren, zoals we daar bij je zaten.

Toch hebben jullie 't gedaan: ons geholpen. En dat met een voortvarendheid en een dash, waar we warm bij liepen. Alleen maar, omdat ook jullie gelóófd en in de diepste waarden van ons volk en vertrouwen had in ons, Indië-veteranen. Goed-goed, we zullen er al niets meer van zeggen.

Alleen dit nog: ons plan is gelukt. Met pijn en moeite en ongelooflijk hard werken, maar het IS gelukt. Daar hebben jullie een groot aandeel in.

Jij, Toom, je hebt je spontaan ter beschikking gesteld om ons secretariaat voorlopig te runnen, je ouwe KP-ers hart was gevangen voor het idee en je hebt het, met inzet van je gehele persoonlijkheid en met ál je vrije tijd, getoond. En jij, Hesselings, jij deed hetzelfde voor onze geldelijke administratie. Als wij eerlijk willen zijn moeten wij dit bekennen: de correspondentie die in jullie handen was, is de enige, die tot de dag van vandaag „bij” is. Wat bij de duizenden brieven die wij binnenkrijgen, het hoogste bewijs is hoe jullie je (vrijwillig geëntameerde) taak voor het Legioen verstaan.

Nu het Legioen een eigen secretariaat en een bloedeigen penningmeester heeft en wij jullie derhalve kunnen ontlasten van de overstelpende werkzaamheden, die je moest behartigen náást je werk voor je eigen zaak, — past ons hier op deze plaats een warme, sterke hand uit te steken en een, uit de grond van ons Legionnaires-hart:

„Bedankt Toom, bedankt Hes, . . . jullie zijn zùkke peren!”

In ons vorig nummer stond een bericht, dat er een legerorder was afgekomen, die de maximum-grens voor de demobilisatie-premie, die voordien op 30 maanden was gesteld, deed vervallen, waardoor sobats, die langer dan 30 maanden tropendienst achter de rug hebben, een tegoed hebben, die ze dan konden opvragen. We kregen, nadat bedoeld nummer vier dagen de deur uit was, iemand op bezoek met de glazige verbijstering van diep-geschokten in zijn ogen: „Meneer”, aldus zijn commentaar, „wat hebben jullie gedaan? Die order was al in 1950 afgekomen en het achterstallige tegoed van de Indië-mensen is, op enkele uitzonderingen na, al lang verrekend. En nou hebben we in die paar dagen tijds reeds zo'n 1400 brieven binnen!”

Dit vereist dus een verklaring: wel, ons zevende nummer was reeds zowat klaar en alleen de laatste acht pagina's moesten nog gedrukt worden, toen één onzer

met het dagblad „Trouw” van de vorige dag kwam aanwapperen. En daar stond het bericht in. We hebben meteen de persen laten stopzetten en zijn aan het veranderen geslagen, alleen maar om dat bericht er nog in te krijgen, want ons dunkt: als zulk een vooraanstaande krant als „Trouw” zo iets bekend maakt, dan moet het wel heel ruig lopen, als er niets van aan is.

En om nou de zaak niet nog ingewikkelder te maken kortweg dit: maats, de bedoelde legerorder was dus al oud en de meeste verrekeningen hebben plaats gehad. Neem 't ons niet kwalijk als 't voor velen van jullie een doje mus is geweest: wij hebben er zelf de douw van te pakken, want we hebben (met onze vijftig-maanden-tropendienst) al smakkend een voorschot gepikt, hierom-de-hoek, maar nou zal dat voorschot, waarvan we de smaak alweer helemaal kwijt zijn, uit eigen zak betaald moeten worden . . .

We moeten, maats, het is een levenskwes-
tie :

PRODUCTIEVERHOOGING

WIJ WETEN, wat de leus voor ons economisch geruïneerd land is: productieverhoging!

Productieverhoging! het is de sleutel op de kluis van de welvaart, maar het is ook zo jammer, dat theorie en praktijk zo'n heel eind van elkaar af liggen. Om namelijk de theorie in praktijk te brengen, zijn er de middelen en vooral de wil voor nodig. En het spijt ons dat we moeten opmerken, dat het niet zo erg goed gesteld is met de middelen.

Is het immers niet zo, dat de investeringen drastisch verminderd werden, het crediet beperkt, enz., zodat de aanschaf van nieuwe machines, de bouw van nieuwe fabrieken enz. bijna onmogelijk wordt gemaakt?

Er schuilt een denkfout in de mening, dat de industrialisatie opgevoerd kan worden zonder dat de fabricagemethoden gemoderniseerd en op peil gehouden worden. Deze denkfout is praktisch bewezen door Amerika. In vergelijking met daar wordt er in ons land reeds te hard gewerkt en te weinig geproduceerd. En dat ligt niet in de kwaliteit van de arbeiders, maar in de min of meer achterlijke wijze van fabricage.

Bij de werknemers heerst veelal de mening, dat vernieuwing van machines gaat leiden tot werkloosheid en ook, dat harder werken voert tot het ontslag of het op wachtgeld stellen van personeel. Maar dit is niet helemaal juist: wanneer wij als volk in z'n geheel meer willen consumeren, m.a.w. wanneer wij ons welvaartspeil willen opvoeren, dan moet er ook meer geproduceerd worden; zoals de praktijk het in Amerika bewezen heeft, moet het mogelijk zijn dat door meerdere productie tenslotte de arbeider evengoed zijn eigen modern huis krijgt, een eigen auto en al die andere zaken, die het leven gemakkelijker en comfortabeler kunnen maken.

We moeten ons echter voor ogen houden, dat we aan al die goede zaken nog lang niet toe zijn. Ons land is door en door verarmd. Dat moet eerst verholpen worden, voordat we ook maar aan het begrip „welvaart” kunnen denken. Misschien zien vele mensen nog niet in, hoe arm wij zijn geworden, maar dat komt omdat we vanaf het einde van de tweede wereldoorlog tot de dag van vandaag leven van de Amerikaanse beurs; dat is echter dit jaar 1952 afgelopen en wij kunnen alleen hopen, dat ons volk geestelijk krachtig en weerbaar genoeg zal blijken,

om de drastische beperkingen te kunnen verwerken, zonder dat de arbeidsvrede daarbij geschaad wordt. Maar daar komen wij nog wel op terug. Laten we eerst zien, wat er o.i. dan wel moet gebeuren.

Het is dus zo, dat wij ons voorlopig moeten instellen op de grootste versobering en de uiterste productie-inspanning om er eerst bovenop te komen, daarna pas kan er sprake zijn van enige welvaart. Moderne machines, moderne fabricagemethoden, hard werken en armoede lijden, dat is wat de komende jaren ons moeten brengen en wij moeten als volk in z'n geheel bereid zijn dat over te hebben voor de toekomst van onze komende generaties.

Met oude rommel kunnen we niet concurreren; de kostprijzen worden te hoog en de uitvoer vermindert daardoor en stopt tenslotte helemaal. Daardoor worden deviezenbronnen opgedroogd en dit is weer van directe invloed op de invoer. En als we bedenken, dat we voor vele zaken afhankelijk zijn van de invoer, dan begrijpen we meteen ook wat dat zou betekenen: nog grotere armoede.

Voorts moeten we begrijpen, dat de deviezeninkomsten, die we nu kunnen maken, ook maar direct gebruikt kunnen worden voor onszelf; we zitten dik in de schulden en die zullen eerst afgelost moeten worden, voor we aan enige werkelijke welvaart voor onszelf kunnen denken. Die schulden moeten hësus betaald worden. Het wordt tegenwoordig maar als heel gewoon beschouwd dat een staat zijn schulden niet meer hoeft te betalen. Die gedachte hebben we vooral te danken aan de zg. „New Deal”, het economisch stelsel, door Roosevelt geïntroduceerd en die de welvaartspolitiek bedoelt te voeren via het systeem van (populair gezegd:) „Breng de spullen in het land, al is er geen geld voor.” De Verenigde Staten hadden dan ook reeds een nationale schuld in dollars van 254.652.514.692,28,— op 5 Juli 1951 (Readers Digest). Als je dit bedrag bekijkt, voelen wij er ons eigenlijk maar kinderen bij.

Nou kun je natuurlijk meteen zeggen: hoe komt 't dan, dat men Amerika een rijk en welvarend land noemt? Notabene is hun nationale schuld „per hoofd der bevolking” zowat driemaal zo groot dan de onze . . .

Het antwoord kun je afleiden uit het feit, dat op een gezond en levens-

krachtig bedrijf gerust een behoorlijke schuld kan rusten. Is het bedrijf echter gammel, dan zal iedereen ervoor oppassen dat dat bedrijf geen geld van hem onder zich krijgt, want dat geld is dan in gevaar. Een bedrijf is nu eenmaal credietwaardig of het is het niet. En dat geldt evengoed voor landen en wat ons betreft: wij zijn nu absoluut niet credietwaardig.

Om het weer wel te worden zijn er twee dingen nodig: we moeten van onze schulden afkomen en we moeten produceren. Beide voorwaarden zijn onafscheidelijk aan elkaar verbonden. Het eerste kost geld, het tweede kost nieuwe machines en fabrieken, dus óók geld. Voor het ogenblik (en nog lange tijd hierna) geldt dus voor ons volk, dat we veel meer moeten produceren dan verbruiken; het is beslist noodzakelijk, willen wij als natie levensvatbaar zijn en blijven. Daarvoor is het ook beslist nodig, dat ons volk eens duidelijk en onomwonden gezegd wordt, waar we voor staan, zonder dat er iets verzwegen wordt, hoe erg 't ook is. Wij beschouwen het daarom ook als een van de ergste fouten van onze regering, dat tot dusver die werkelijkheid verdoezeld wordt en het volk zoet wordt gehouden met een schijnwelvaart van een andersman's beurs en zonder dat wij het ons veroorloven kunnen.

Ook in Amerika gaan stemmen op, dat de schuld eindelijk eens verminderen moet; de rente wordt zelfs reeds haast onbetaalbaar. Men voelt er daar dan ook niet meer voor om anderen te onderhouden. Men wil eindelijk eens wat resultaten terug zien. En zoals het nu toegaat, bijv. wat ons land betreft, moet dit wel ontmoedigend schijnen.

Wat Amerika terecht verder ook gaat verlangen is dat de Europese landen zelf de lasten van de defensie gaan dragen. De bemoeienis van Amerika beperkt zich dan tot de vaststelling van de bedragen. En dat is geen kleinigheid, eerlijk gezegd wordt de moderne defensie een bodemloos vat. De uitrusting van een divisie kost een miljard gulden en zij is tegenwoordig snel verouderd. Voor marine en luchtmacht is het al niet anders gesteld. Het is nodig dat wij ons aandeel in de defensie van de vrije wereld leveren; wij kunnen echter geen onmogelijke verplichtingen op ons nemen. Wel is het zo, dat wij, net als elk ander land, tot

ONZE DOELSTELLING

Het is nodig gebleken door talrijke vragen, dat wij de doelstellingen van ons Legioen nogmaals bekend maken. Wel, de Stichting „Veteranen-Legioen Nederland” streeft naar:

„Versterking van het nationaal bewustzijn;
herstel van het aanzien van Nederland in binnen- en buitenland;
het propageren en versterken van onze beste nationale tradities;
het onderhouden van de onderlinge band der veteranen en het verlenen van bijstand aan de veteranen en hun nabestaanden;
het aanknopen en onderhouden van banden met andere gelijkgerichte groepen.”

Voorts:

„De Stichting tracht haar doel te bereiken door het verenigen in een organisatie van allen, die in

Nederland of overzee in enig militair verband hebben gediend en voorts van allen, die instemmen met de doelstelling van de Stichting, waartoe zij een Vereniging in het leven zal roepen, welke hetzelfde doel heeft als in art. 2 is omschreven en tot tijd en wijle die vereniging zal zijn opgericht, al datgene te verrichten wat strekken kan tot voorbereiding en verwezenlijking van gemeld doel, waartoe zij onder meer:

- a) zal uitgeven een orgaan, waarin de gemelde doelstelling zal worden gepropageerd;
- b) het stichtingskapitaal en alle overige geldmiddelen die door haar worden verkregen en al haar overige bezittingen en eigendommen zal bestemmen voor de verwezenlijking van het gestelde doel en, voor zover zij daarvoor niet worden gebruikt, zal bestemmen voor en alzo zullen toevallen aan en eigendom zullen zijn van de op te richten vereniging.”

het uiterste moeten gaan en dat kost bijzonder veel.

Zo zien we, dat we op alle gebied moeten betalen. Nogmaals: dit betekent dat we meer moeten produceren en veel minder verbruiken.

Daar moeten (we kunnen er niet genoeg de nadruk op leggen) grote offers voor gebracht worden. Verlaging van productiekosten door verbetering van de bedrijven geeft op de duur algehele vooruitgang, maar in de overgangstijd zal er zekere werkloosheid geaccepteerd moeten worden. Maar doen we het niet, dan zullen we niet kunnen concurreren en dan zullen ook de bedrijven, die we dan hebben, moeten sluiten. We zien dat nu reeds herhaaldelijk gebeuren. Zo gaan we snel naar de toestand dat we helemaal geen behoorlijk productie-apparaat meer hebben en gewoon niet anders worden dan een achterlijk landje.

Mensen, we moeten de zure appel heenbijten. We moeten durven zeggen: geef ons vandaag minder, want we willen in de toekomst ook nog kunnen leven en als het kan, zelfs beter leven.

We moeten afstappen van de geestelijke onverschilligheid en lafheid, om maar bij de dag te leven, dit goedpratende met: Wat kan 't ook schelen, morgen is er weer oorlog en wat is de gulden eigenlijk nog waard? We moeten weer vertrouwen in de toekomst hebben, we moeten ons niet meer laten leven.

Ons Nederlandse volk moet zijn eigen land regeren en regeren betekent vooruitzien. Als een ondernemertje een zaak begint, dan weet hij dat hij het de eerste tijd niet gemakkelijk zal hebben, vaak gaat hij moeilijker jaren tegemoet dan hij gehad zou hebben als hij er niet aan begonnen was. Maar hij neemt 't, om der wille van de toekomst.

Neut: „Hoe mot dat nou? we komme nooit an de beurt!”

Taaie: „Fertrouwe sobat, dat reddemewel. Hoe meer werkloze, hoe meer ambtenare d'r nodig zijn om die werkloosheid te kontrolere en te bestudere. Zajje zien watte amtenare we worre!”

Laten wij dat in het groot ook doen, sobats. Laten we een keiharde tijd aanvaarden, de toekomst zal ons belonen met een menswaardiger bestaan voor onze kinderen. Wij geloven, dat we dit moeten zeggen; het Legioen kan je geen lui lekkerland voorspiegelen, geen krossi males, maar harde banken en eelt op de knuisten.

TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

VII. KLOKKEN VOOR AMERIKA

Ach-tóbat! daar wordt Mastufa weer gepijnigd door een achtervolgende piekeran en die achtervolgende piekeran bespringt hem nou al vele dagen uit de kranten, uit de radio, uit straatluidsprekers, uit de monden van vele collectanten (kijkt Mastufa niet aan) en collectrices (durft Mastufa niet aan te kijken): KLOKKEN VOOR AMERIKA!

Hij heeft 't in zijn soerat-chabar gelezen: d'r was een overheids-toean, die op een avond iets rinkelends liet vallen en opeens een weldadig visioen kreeg, dat een einde maakte aan zijn ontembaar verlangen, de dankbaarheid van de Nederlandse bangsa in stoffelijke vorm tot uitdrukking te brengen bij Amerika. Mastufa begrijpt de geluids- en gedachte-associatie niet erg, maar in elk geval hoorde die toean-besar in het gerinkel van brekend glaswerk de welluidende tonen van een carillon, niet over Neerlands eigene dreven, . . . o nee: over Washington. En zo werd het plan geboren. Het plan van de dankbaarheid van het Nederlandse volk . . .

Mastufa heeft eens in Ambon-kota gestaan, de platgebombardeerde reuzen-ruïne op dat kleine eiland, dat fragment Nederlandse vlag dat drie-en-een-halve-eeuw geleden uit de topra der eerste Nederlandse koopvaardij-schepen omlaag fladderde in de azuren oneindigheid van de Bandazee. Mastufa spreekt van een ruïne, want nog geen vijftien procent van de hoofdstad overleefde de Japanse bezetting; mede ten gronde gegaan was de Centrale Kerk, trots monument van onze voorvaders voor hun geloof en hun roeping: een stenen gebouw met een vloer die louter uit grafzerken bestond, waarin uitgehouwen de oudste en roemrijkste namen van een ijzeren en avonturierend voorgeslacht. De gekerstende Ambonezen namen de zorg en de liefde en de eerbied voor het eeuwenoude bouwwerk over van onze voorvaders en het moet hun hart gebroken hebben, toen zij de kerk zagen verdwijnen in een hel van vuur en brokken en puin. Het brak hun harten méér dan de ontelbare doden, die Ambon offerde aan haar trouw en liefde voor Nederland en Oranje.

Na de Japanse nederlaag (nou ja, Mastufa bedoelt eigenlijk: de uitslag van de oorlog) waren er ook Nederlandse en officiële stemmen, die spraken van dankbaarheid. En die dankbaarheid zou tot uitdrukking worden gebracht in een nieuwe Centrale Kerk; ja betoel! Ach, Mastufa kan zich indenken en het nijpt hem de borst, hoe de Ambonezen in hun adatkledij in drommen zullen zijn opgekomen op die heuglijke dag, dat de eerste en heel officiële steen van Nederlandse dankbaarheid zou worden gelegd. Er waren dankdiensten over het hele eiland en de heuvels van Ambon waren zangerig van de prachtige koren, die God loofden en de Nederlanders prezen.

Het volk van Ambon is arm, zeer arm; zo arm aan geldmiddelen en aardse goederen als zij rijk aan, zo ontzaglijk rijk aan trouw en geloof en liefde voor Nederland. Maar die stoffelijke armoede van hen, dié deed het: die maakte, dat die eerste, heel officiële, heel dankbare steen van Nederland daar alleen en eenzaam bleef liggen: de tweede is er nooit bijgekomen . . .

Ajo, Mastufa, niet afdwalen, luister naar het gebeier en gedingdong van de klokken van Amerika. De klokken

van dankbaarheid en vriendschap en onverbreekelijke banden . . .

Ach Mastufa . . . hij wacht en luistert ingespannen of de nachtwind hem ook een ander geluid brengt. Maar hij wacht vergeefs, Mastufa.

Want waar hij op wacht is het geluid van een andere klok. Een simpele, bronzen klok die in de top hing van een wit, strak en simpel monument, dat eens gestaan heeft aan de rand van de onafzienbare ruïne, die Ambon-kota heette. Nog vóór het eerste huis herbouwd werd op de puinhopen, kwamen de Ambonezen bijeen om een monument op te zetten voor hun trouw en hun geloof en liefde voor Nederland en Oranje, voor hun tienduizenden doden (op een volk van tienduizenden) die vielen voor Nederland en Oranje. Een monument van baksteen met een dunne laag cement daaroverheen, wit gepleisterd en op de zijvleugels in klinkende repen van platgeslagen petroleumblik het eerste couplet van het Wilhelmus, in het Nederlands en in hun eigen bahasa. Op de rechte, fiere zuil in het midden, een vermanende vinger die wees naar God's hemel en gerechtigheid, brachten zij de woorden aan: DOOR DE EEUWEN TROUW.

En boven in de top van dat monument, dat simpele en nederige en glorieuze monument, hing de bronzen klok van Nederland. Eén klok, één enkele.

Die klok heeft nimmer geklonken over Ambon. Het volk heeft gewacht op een officiële afvaardiging van het Nederlandse gezag, om die klok voor de eerste maal te doen bonzen over Ambon, over de ruïnen van de stad, de heuvels in hun grijs kleed van eeuwige mist, de wijde baai die „haven van mijn hart” is genoemd, over de duizenden witte kruisen die er rijen op het ereveld, over de honderden onbekende graven van de door de Jap terechtgestelden. Mastufa kan zich voorstellen, hoe die klok geluid zou hebben: fier en trots en waardig, een diepe stem, donker en vol liefde en hoop en vertrouwen . . .

Straks zullen de klokken van Nederland kleppen over Washington en er zal een beleefd artikel over verschijnen in de Amerikaanse kranten en vele juichende in de Nederlandse.

Maar over de Bandazee, over de baai en de heuvels en de grafkruisen van Ambon, is reeds sinds lang verklonken de bonzende daver van het Javaanse dynamiet, dat het monument aan gruiszels sloeg. Misschien is die daver geresonneerd in de klok . . . tot een zachte, verdrietige echo die hangen blijft in Mastufa's hart . . .

Over de sloot

Wij horen bij elkaar, en zullen dat tonen!

Even uitkijken!

In ons vorig nummer publiceerden wij o.m. een oproep van onze sobat Gravekamp te Valkenburg, om postzegels te sturen naar G. WALDA te Dokkum. Wij kregen hierop enkele waarschuwendende brieven binnen, niet in afbrekende taal gesteld, maar recht op de man af. Het blijkt nl., als wij dit op gezag van serieuze inlichtingen mogen doorgeven, dat genoemde Walda een soldaat in Duitse krijgsdienst is geweest („en niet eens goede, want ik had er nog respect voor gehad als hij dan gevochten had, maar daar liet hij zich niet voor vangen”), die een niet-ernstige invaliditeit heeft doch er sinds geruime tijd een soort broodwinning van schijnt te maken. Volgens inlichtingen doet hij via kerkelijke en perskanalen in ver-
afte plaatsen een beroep op de goedgeefsheid van ons volk. Daar wordt dan ook zijn contact met onze argeloze sobat Gravekamp in Valkenburg aan toegeschreven.

Het geheel is eigenlijk te onsmakelijk, om er verder op door te gaan.

Sobat G. SMITSHUYSEN in Maastricht heeft van de heer Jos Ceulen te Maastricht de toezegging gekregen, dat alle Legionnaires en hun familieleden tegen halve prijs toegang hebben tot de grotten van de St. Pietersberg. Het adres is: „Café „BERGRUST”, Luikerweg, Maastricht.

Da'ge bedaat zij, da' widde wor, sobats!

En wie kan maat W. H. DEE, Paradijslaan 67A te Rotterdam -N1, helpen aan negatieven van foto's uit Soerabaja en omgeving? Er zou hem en zijn verloofde een machtig plezier mee gedaan worden, want zij zijn hun eigen verzameling kwijt geraakt. De negatieven gaan natuurlijk retour en de kosten worden vergoed. Maats, bedenk wat die mooie foto-herinneringen voor jezelf betekenen help sobat Dee.

Onze vriend J. HEYTING, Hoyledesingel 32 te Rotterdam-N. gaat over vijf weken naar Australië. Hij heeft nog heel wat studieboeken (boekhouden, handelsrekenen, enz.) in zijn bezit, gedragen winterbovenkleding-normaalpostuur, een tennisracket, kunstschaatsen en nog wat meer en die doet hij „kasih presèn” aan sobats, die ze kunnen gebruiken. Ambonese legionnaires genieten de voorkeur. Brieven rechtstreeks te richten aan sobat Heyting. En laat hij toch onder aan zijn soerat ook nog schrijven: „Gaarne in afwachting” . . .

En overigens Heyting, je bood ook nog leesboeken en tijdschriften aan: we weten zeker dat we uit naam van alle sobats je mogen vragen, deze te sturen naar de hospitalen. Eventueel wil de afdeling Rotterdam van ons Legioen zich daarmee belasten?

Sobat R. J. M. WIERSUM, Math. Sterklaan 16 te Halfweg-NH. heeft een massa dubbele postzegels. Kan hij daar een vriend-Legionnaire mee plezier?

En wie kan maat C. J. J. KNIJNENBURG, Beetsstraat 172 te Den Haag, helpen aan het boekje van Taaie en Neut, en de herinneringsplaat van de IJ-brigade, die bij gelegenheid van het vertrek der onderdelen is uitgereikt?

En ouwe sobats van de OVW-bataljons T-brigade, Midden-Java, op jullie vraag waar het gedenkboek van jullie brigade „Tussen sawahs en bergen” te krijgen was, heeft sobat A. H. Snelder van 2-13 RI, Koningsplein 27 te Delft, geantwoord: „De gelegenheid om het boek te bestellen, was er bij de Res.-Majoor M. J. BROK, Ginnekenweg 286 te Breda. In Januari 1949 hebben wij een circulaire gekregen waarop wij het boek konden bestellen en in Juli hebben wij het toen ontvangen. Misschien kan Majoor Brok jullie er verder over inlichten.”

Majoor Brok („Jan Tappel”), excuus voor het gebruik van Uw naam; we hopen dat U niet te veel soerats ontvangt, schakelt U anders voor de beantwoording ons Bredase secretariaat maar in! En hoe is 't met Suzelieve-poes?

Willen P. BOONMAN (ergens op poeloe Zuid-Beveland”) en J. DIEPSTRATEN (uit Breda) contact zoeken met hun ouwe sobat J. DE LEEUW te Rotterdam, Zuidpolderstraat 38-e?

Wie kan ons helpen aan de juiste adressen van:

J. WESTERNENG, volgens opgave wonende te Amsterdam, Stadhouderskade 118;

A. J. HUBLART, kpl.Leg.no. 230921025, volgens opgave: Administr. Cie, G.R.P.I. gebouw te Assen;

R. J. M. FASSAERT, volgens opgave: J. A. van der Goeskade 23 te Goes;

W. J. VAN STEYN, gedemobiliseerd Elt. Grenadiers uit legerplaats Oirschot;

J. VAN ASSEN, volgens opgave uit Voorburg, Oranje Nassaustraat 7;

Korp. W. ELEVELD R.S. van vliegbasis Twenthe, post Lonneker?

GEVRAAGD

in slagerij (waar zelf geslacht wordt) een

SLAGERSBEDIENDE

liefst Legionnaire, om opgeleid te worden tot zetbaas. Sollicitaties te richten tot: S. Toom, Deventerstraat 62, Apeldoorn.

Kruiswoordpuzzel

We kunnen dan eindelijk weer eens een kruiswoordpuzzel plaatsen. Het ligt niet aan de inzenders van nieuwe puzzles, dat we er zo lang mee moesten wachten, want binnen enkele dagen hadden we er tien in ons bezit. Om meteen met de deur in huis te vallen: er zijn banjak oplossingen van onze eerste, zelf gemaakte puzzel binnengekomen. Na (eerlijke) loting viel de prijs op sobat A. J. M. ROOSWINKEL, Columbusstraat 269, Den Haag, die wij deze week nog iets sturen.

En nu plaatsen we weer zo'n geval; we kregen 'm opgestuurd van ons secretariaat, maar zonder het adres van de inzender. Maat, als je 'm herkent, . . . geef ons dan alsjeblift nog even je naam en adres op. We hebben 't ergens voor nodig.

Wat de inzenders van de andere puzzles betreft: bedankt! we zullen er gebruik van maken. En onze puzzelaars: banjak hoofdpijn en genoeg toegewenst. Stuur je oplossingen in vóór 10 Maart 1952 aan: Redactie „Oud-Wapenbroeders“, Copernicusstraat 57 bv., Amsterdam-Oost.

HORIZONTAAL:

1. De boer z'n liefde
4. Vriend (bah. Ind.)
8. Vriend (hah. Ind.)
12. Moeras
15. Bijwoord
17. Stap
19. Hevig
20. Koorzang
21. Voorzetsel
23. Pop
24. Op leeftijd
25. Bron
26. Goud (Fr.)
27. Ogenblik
28. Briefaanhef (afk.)
29. Maat
31. Sloom door zwaarte
32. Voegwoord (Fr.)
33. Europeaan
36. Merk motorfiets
38. Interest
42. Pers. voorn.woord
43. Nis
46. Rivier in Frankrijk
47. Spil
48. Bergruimte
49. Spotternij
51. Bevel aan kip
52. Voorzetsel
53. Titel (Eng.)
54. Kledingstuk
55. Boom
57. Precies
59. Hoofd (Fr.)
61. Pleisterplaats (mvd.)
62. Muziekinstrument (mvd.)
64. Bergruimte

66. Zijn wij allemaal
69. Deel van Nederland
72. Troefkaart
73. Regeringsreglement (afk.)
74. Ezel (Eng.)
76. Rijksspaarbank (afk.)
77. Nauw
79. Dier
81. Torn
83. Eiland in de verdrukking
85. Moh. naam
87. Voorzetsel
88. Legeronderdeel
90. Naamloze Venootschap
93. Jongensnaam
94. Juist
95. Handeling
97. Meisjesnaam
99. Zee (Eng.)
100. Vaartuig
102. Voorzetsel
103. Bajes
105. Meisjesnaam
107. Meisjesnaam
108. Pol haar, haarpol
109. Soedah
111. Hectoliter
113. Kledingstuk
115. Plaats in Gelderland
116. Boom
117. Ontkennning (Eng.)
118. Ogenblik
119. Stad (bah. Ind.)
120. Lichaamsdeel
121. Jongensnaam
122. Onderwijs

VERTICAAL:

1. Militair
2. Onbekende
3. Mal
5. Voorzetsel
6. Scheur
7. Spil
9. Klaar
10. Maat
11. Soedah
12. Vallei
13. Republiek Indonesia
14. Militair
16. Voornaamwoord
18. Hollandse kat
20. Noot
22. Juist
26. Lichaamsdeel
28. Gijn
30. Onderwijs
33. Vuren
34. Koor (Eng.)
35. Opbergruimte
36. Zot
37. U-edele (afk.)
39. Troefkaart
40. Telwoord
41. Europees land
44. De wacht houden
45. Jong
49. Markt (bah. Ind.)
50. Vogel
53. Wapen
54. Dier
56. Geldregister
58. Werktuig
60. Eventueel (afk.)

61. Goud (Fr.)
63. Heilige (afk.)
65. De dato (afk.)
67. Geestdrift
68. Dier
70. Droefenis
71. Militair
74. Grieks eiland
75. Huishoudartikel
78. Militair
80. Halt!
82. Gegroet
83. Slede
84. Deel van ontkenning (Fr.)
86. Tam
87. Nieuw
89. Voegwoord
91. Eiland
92. Titel (Ind.)
94. Top v. e. gebouw
96. Kerk
98. Familielid
101. Deel van een schip
102. Schil
104. Trek
106. Vogel
107. Idem (afk.)
108. Legeronderdeel
110. Lidwoord (Fr.)
112. Noot
114. Senior
115. Landbouwwerktuig
116. Rivierte
117. Deel van een ontkenning (Fr.)

* *